

**BALANȚA DE PLĂȚI
ȘI POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ
INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI**

RAPORT ANUAL

1999

Notă

*Redactarea **Raportului anual 1999 - Balanța de plăți și poziția investițională internațională a României** a fost finalizată la data de 1 septembrie 2000, pe baza datelor statistice disponibile la data de 30 iunie 2000.*

Unele date statistice au caracter provizoriu, urmând a fi revizuite în publicațiile ulterioare ale Băncii Naționale a României.

Sursa datelor statistice a fost indicată expres numai atunci când acestea au fost furnizate de alte instituții.

Redactarea a fost realizată de Direcția Statistică; traducerea în limba engleză și tehnoredactarea au fost realizate de Direcția Studii și Publicații.

Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României, Str. Lipscani nr. 25, cod 70421, București

tel.: 01/312.43.75; fax: 01/314.97.52

internet: <http://www.bnro.ro>

CUPRINS

PRINCIPALELE EVOLUȚII ÎNREGISTRATE ÎN ANUL 1999	5
I. Contextul internațional	5
II. Evoluția sectorului extern al economiilor în tranziție din Europa Centrală și de Est.....	7
III. Evoluția economiei românești în anul 1999	9
IV. Evoluția balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale a României.....	11
în anul 1999	11
A. <i>Balanța de plăți</i>	11
1. Contul curent.....	11
1.1. Balanța comercială (bunuri și servicii)	12
1.1.1. Balanța comercială (bunuri).....	12
1.1.1.1. Structura și orientarea geografică a exportului	14
1.1.1.2. Structura și orientarea geografică a importului	18
1.1.1.3. Structura pe valute a comerțului exterior	21
1.1.1.4. Eficiența comerțului exterior	21
1.1.1.5. Contribuția sectorului privat.....	22
1.1.1.6. Importul net de produse energetice.....	23
1.1.2. Balanța serviciilor	23
1.1.2.1. Serviciile de transport.....	24
1.1.2.2. Serviciile de turism-călătorii.....	25
1.1.2.3. Alte servicii.....	25
1.2. Balanța veniturilor	26
1.3. Balanța transferurilor curente	28
2. Contul de capital și financiar	28
2.1. Investiții directe	30
2.2. Investiții de portofoliu.....	31
2.3. Fluxuri de capital pe termen mediu și lung	32
2.3.1. Creanțe.....	32
2.3.2. Angajamente	33
B. <i>Poziția investițională internațională a României</i>	34
1. Sectoare instituționale	35
1.1. Caracterizare generală	35
1.2. Autoritatea monetară (BNR)	36
1.2.1. Active externe	36
1.2.2. Pasive externe	37
1.3. Sectorul guvernamental.....	38
1.3.1. Active externe	38
1.3.2. Pasive externe	39
1.4. Sectorul bancar	43
1.4.1. Active externe	43
1.4.2. Pasive externe	43
1.5. Sectorul nebancar	44
1.5.1. Active externe	44
1.5.2. Pasive externe.....	45
2. Principalii indicatori ai poziției investiționale internaționale a României.....	46
Grafice	53
Secțiune statistică	63

PRINCIPALELE EVOLUȚII ÎNREGISTRATE ÎN ANUL 1999

I. Contextul internațional

Evoluția economiei mondiale a continuat să fie marcată, în prima parte a anului 1999, de influența nefavorabilă a unei crize cvasimondiale, consecință a extinderii și amplificării crizei financiare din Asia de Sud-Est și a crizelor financiar-bancare din Rusia și Brazilia.

Deși anticipat ca un an al declinului economic global, 1999 a infirmat prognozele, caracterizându-se în a doua sa jumătate printr-o relansare relativ rapidă și puternică a economiei mondiale, favorizată de expansiunea economică a SUA, de stabilizarea piețelor financiare și de politicile de ajustare aplicate în țările aflate în centrul crizelor regionale.

Mai puțin afectată de criza globală, economia SUA a beneficiat de o relaxare temporară a politicii sale monetare, care a stimulat creșterea economică, situând SUA pe poziția de "importator de ultimă instanță" pentru economiile afectate de criză.

Favorizat de cererea de import a SUA și devenit mai competitiv prin aprecierea dolarului, exportul a constituit motorul revigorării economice a Europei Occidentale. Stimularea subsecventă a cererii de import a acesteia a antrenat nu numai un efect multiplicator asupra cererii în majoritatea statelor Uniunii Europene - puternic interdependente, ci și relansarea exporturilor țărilor europene în tranziție, concentrate în proporție de peste două treimi în Uniunea Europeană.

Majoritatea economiilor din **America Latină** (Argentina, Ecuador, Chile, Venezuela) s-au confruntat cu o recesiune economică accentuată, ca urmare a crizelor valutare ce au avut drept efect reducerea influxurilor de capital și deteriorarea raportului de schimb – pe fondul nivelului scăzut al prețurilor internaționale ale mărfurilor. În schimb, Mexic și o serie de state din America Centrală au beneficiat de creșterea economică a SUA, în virtutea legăturilor comerciale tradiționale.

Economiile din **Asia de Sud-Est**, direct afectate de criza financiară din iulie 1997, au reușit să depășească perioada de recesiune, prin aplicarea unor politici adecvate de reabilitare a sectorului financiar, coroborată cu relansarea exportului de produse electronice, pe măsura restabilirii cererii mondiale.

Contrar așteptărilor, economia **Japoniei** nu s-a redresat în partea a doua a anului, PIB înregistrând în 1999 o creștere de numai 0,3 la sută. Practic, creșterea economică a fost limitată de scăderea competitivității exportului, consecință a aprecierii yenului.

Relansarea creșterii economice globale a dat un nou impuls prețului internațional al țiteiului, aflat deja în creștere după acordul de limitare a ofertei, încheiat de țările exportatoare de țitei în martie 1999. Totuși, reflectarea în nivelul prețurilor internaționale ale mărfurilor s-a produs cu întârziere, fiind atenuată de o serie de factori interni. Astfel, în SUA, majorarea prețurilor a fost limitată de creșterea productivității și de aprecierea dolarului. În zona euro, în pofida deprecierii, inflația a fost temperată de intensificarea concurenței în sectorul serviciilor și de liberalizarea pieței energiei electrice.

Revigorarea economică a avut efecte benefice asupra șomajului în toate țările dezvoltate, cu excepția Japoniei. Totuși, în Japonia, ca și în SUA, rata șomajului a fost mult mai scăzută decât în Europa Occidentală și în Canada.

Expansiunea economică a **SUA**, realizată în condiții de limitare a inflației și de declin al șomajului, s-a repercutat negativ asupra echilibrului extern, în pofida creșterii accentuate a exporturilor în a doua parte a anului, când impactul restrictiv al aprecierii dolarului a fost compensat de restabilirea cererii mondiale de import, în special în Europa Occidentală. Factorul perturbator a fost, în principal, importul care, stimulat de cererea internă, a accentuat dezechilibrul balanței comerciale, la care s-au adăugat deficitul transferurilor curente și un excedent mai redus al veniturilor, conducând la amplificarea deficitului de cont curent.

La nivelul **zonei euro**, excedentul de cont curent agregat s-a redus față de anul precedent, pe fondul restrângerii excedentului comercial - consecință a stimulării importurilor, datorită expansiunii cererii interne.

Economiile **țărilor europene în tranziție** au fost influențate considerabil, în 1999, de mediul extern, evoluția PIB fiind marcată atât de efectele negative ale reducerii cererii globale din prima parte a anului, cât și de cele pozitive ale relansării ulterioare. La creșterea economică a acestui grup de țări au contribuit predominant **economiile țărilor central-europene**. Performanțele economice ale Ungariei, Poloniei și Sloveniei au fost superioare celorlalte economii din regiune, stimularea consumului și a investițiilor conducând la rate de creștere a PIB situate între 4,1 și 4,9 la sută. În schimb, în **țările sud-est europene**, PIB a înregistrat o rată de creștere negativă (-2,9 la sută), ca urmare a gradului ridicat de expunere a acestor țări la perturbațiile mediului extern, în strânsă corelație cu insuficiența transformărilor structurale și a mecanismelor de realocare a resurselor în economia reală.

În condițiile restructurării economice, **șomajul** s-a accentuat în majoritatea țărilor în tranziție, cu excepția Federației Ruse și Sloveniei. Rata șomajului a crescut substanțial în Bulgaria, Slovacia, Polonia, Croația și Cehia, în timp ce în Ungaria creșterea a fost nesemnificativă.

Pe fondul unui nivel încă scăzut al prețurilor internaționale în 1999, **inflația** s-a temperat în majoritatea țărilor în tranziție, în pofida deprecierii monedelor naționale și a presiunilor salariale.

Comerțul exterior al țărilor în tranziție s-a restrâns față de anul precedent, reducerea valorii importurilor fiind mai accentuată decât cea a exporturilor. Această evoluție, regăsită și la nivelul Europei Centrale și de Est, a fost favorabilă balanței comerciale agregate, al cărei deficit s-a redus față de 1998 atât în valoare absolută, cât și ca pondere în PIB.

Tabelul nr. 1. Principali indicatori economici ai țărilor în tranziție

	PIB		Producție industrială		Inflație		Rata șomajului	
	(rate de creștere)		(rate de creștere)		(dec./dec.)		(sfârșitul perioadei)	
	1998	1999	1998	1999	1998	1999	1998	1999
EUROPA CENTRALĂ ȘI DE EST	1,8	1,4	0,8	-0,2	12,6	14,6
Europa Centrală	3,2	3,1	4,5	2,8	10,2	12,5
Cehia	-2,2	-0,2	1,6	-3,1	6,7	2,5	7,5	9,4
Polonia	4,8	4,1	3,5	4,4	8,5	9,9	10,4	13,0
Slovacia	4,4	1,9	3,8	-3,4	5,5	14,4	15,6	19,2
Slovenia	3,9	4,9	3,7	-0,5	6,6	8,1	14,6	13,0
Ungaria	4,9	4,5	12,5	10,5	10,4	11,3	9,1	9,6
Europa de Sud-Est	-1,6	-2,9	-9,7	-10,0	15,4	16,6
Albania	8,0	8,0	21,8	16,0	7,8	-1,0	17,6	...
Bosnia-Herțegovina	23,8	10,6	2,2	-0,4	38,5	39,1
Bulgaria	3,5	2,6	-12,7	-12,5	0,9	6,2	12,2	16,0
Croația	2,5	-0,3	3,7	-1,4	5,6	4,6	18,6	20,8
Iugoslavia	2,5	-19,3	3,6	-23,1	45,7	54,0	27,2	27,4
Macedonia	2,9	2,7	4,5	-2,6	-1,0	2,4	41,4	...
România	-5,4	-3,2	-17,0	-8,0	40,6	54,8	10,4	11,5

Sursa: United Nations, Economic Survey of Europe, No. 1 / 2000

II. Evoluția sectorului extern al economiilor în tranziție din Europa Centrală și de Est

În pofida ameliorării balanței comerciale agregate a Europei Centrale și de Est în 1999, contul curent al acestei regiuni s-a deteriorat, mai ales sub influența majorării plăților pentru servicii și a reducerii excedentului transferurilor curente. Deficitul de cont curent agregat al Europei Centrale și de Est a depășit 20 miliarde dolari SUA (5,5 la sută din PIB), fiind în creștere cu 15,2 la sută față de cel înregistrat în 1998.

În țările din sud-estul Europei evoluția sectorului extern a fost favorabilă în 1999, deficitul agregat al contului curent reducându-se în special prin comprimarea importurilor. Singurele țări din regiune în care deficitul de cont curent s-a accentuat, atât în valoare absolută, cât și ca pondere în PIB, au fost Albania și Bulgaria.

Spre deosebire de sud-estul Europei, țările din Europa Centrală au încheiat anul cu un deficit de cont curent agregat în creștere față de 1998, cu toate că deficitul balanței comerciale a înregistrat o ușoară reducere. Această evoluție se explică prin deteriorarea substanțială a deficitelor de cont curent ale Poloniei și Sloveniei, primul reprezentând peste 70 la sută din deficitul agregat al Europei

Centrale. Amploarea agravării dezechilibrelor externe în aceste două țări a fost cu atât mai evidentă cu cât rata de creștere a deficitului de cont curent a devansat-o pe cea a PIB. La polul opus s-a situat Ungaria, unde scăderea ponderii deficitului contului curent în PIB a fost influențată atât de creșterea PIB, cât și de atenuarea deficitului extern.

	%							
	Export		Import		Sold balanță comercială		Sold cont curent	
	- rate de creștere -				- pondere în PIB -			
	1998	1999	1998	1999	1998	1999	1998	1999
EUROPA CENTRALĂ ȘI DE EST	9,3	-0,8	9,0	-2,2	-10,0	-9,7	-4,6	-5,5
Europa Centrală	11,6	0,6	11,1	-0,6	-9,1	-8,8	-4,2	-5,6
Cehia	15,7	1,9	4,4	0,3	-4,4	-3,8	-2,4	-2,0
Polonia	9,6	-3,1	10,9	-2,5	-12,0	-12,0	-4,4	-7,5
Slovacia	11,8	-4,9	11,9	-13,5	-11,0	-5,3	-10,1	-5,7
Slovenia	8,1	-5,6	7,8	-1,4	-5,4	-7,2	-	-3,0
Ungaria	20,4	8,7	21,1	9,0	-5,7	-6,1	-4,9	-4,3
Europa de Sud-Est	0,2	-7,2	2,3	-8,0	-12,7	-12,4	-6,0	-5,1
Albania	50,9	28,3	28,2	11,3	-19,2	-17,2	-1,5	-4,3
Bosnia-Herțegovina	82,7	47,3	36,4	14,7	-42,0	-42,5	-26,1	...
Bulgaria	-15,1	-5,6	0,5	9,9	-6,2	-12,3	-0,5	-5,5
Croația	8,9	-6,0	-7,9	-7,2	-17,7	-17,4	-7,1	-7,2
Iugoslavia	6,8	-47,2	0,5	-30,5	-11,9	-10,4	-10,2	...
Macedonia	11,0	-11,5	9,0	-8,8	-17,2	-17,0	-8,2	-4,1
România	-1,5	2,4	4,8	-12,2	-6,3	-3,2	-7,2	-3,8

Sursa: United Nations, Economic Survey of Europe, No. 1 / 2000

Balanța serviciilor a înregistrat un excedent, atât la nivelul Europei Centrale, cât și al Europei de Sud-Est, care reflectă, ca și în anii anteriori, un nivel ridicat al încasărilor din turism și transport.

Deficitul veniturilor nu s-a modificat comparativ cu 1998, nici pe ansamblul Europei Centrale și de Est, nici pe cel al subregiunilor sale. Cea mai mare parte a acestui deficit aparține Europei Centrale, respectiv țărilor cu cel mai înalt nivel al datoriei externe, dar și cu cel mai mare influx de investiții directe. În condițiile creșterii influxului de investiții directe, menținerea deficitului veniturilor poate reprezenta un semnal pozitiv în ceea ce privește majorarea ratei profitului reinvestit.

Transferurile curente, în special ajutoarele, au constituit și în 1999 o sursă importantă de finanțare pentru majoritatea economiilor în tranziție.

În condițiile defavorabile existente pe piețele financiare internaționale, în special în prima parte a anului 1999, și ale finanțării unor deficite de cont curent în creștere, țările în tranziție s-au confruntat cu o majorare considerabilă a costurilor împrumuturilor, suplimentată, pentru unele dintre acestea, de creșterea riscului de țară. În consecință, **influxurile nete de capital** s-au redus pe ansamblul Europei Centrale și de Est comparativ cu 1998, fără a coborî însă sub media perioadei 1993-1998. Impactul perturbațiilor de pe piețele financiare s-a reflectat în Europa Centrală și de Est în reducerea influxurilor nete de **investiții de portofoliu** și în volatilitatea crescută a **capitalurilor pe termen scurt**.

În aceste condiții, finanțarea deficitelor de cont curent s-a realizat într-o proporție substanțială din **investiții directe**. În consecință, datoria externă a crescut numai marginal, fiind posibilă și o ușoară majorare a rezervelor valutare.

Tabelul nr. 3. Datoria externă și rezervele valutare ale țărilor în tranziție

	Datoria ext. brută *		Datoria ext. netă**/		Datoria ext. brută/		Rezerve valutare		
	-mld. dolari-		export (%)		PIB (%)		-mld. dolari- luni import		
	1998	1999	1998	1999	1998	1999	1998	1999	1999
EUROPA CENTRALĂ ȘI DE EST	156,2	157,5	103,0	109,0	41,0	43,0	62,8	63,6	4,4
Europa Centrală	125,4	128,0	101,0	108,0	42,0	43,0	54,8	54,9	4,7
Cehia	24,3	22,8	69,0	64,0	44,0	43,0	12,5	12,9	4,2
Polonia	56,9	59,9	156,0	190,0	36,0	39,0	26,4	24,5	6,1
Slovacia	11,9	10,6	89,0	86,0	58,0	56,0	2,9	3,4	3,0
Slovenia	5,0	5,5	43,0	50,0	25,0	28,0	3,6	3,2	3,3
Ungaria	27,3	29,3	98,0	104,0	58,0	60,0	9,3	10,9	4,3
Europa de Sud-Est	30,9	29,4	115,0	111,0	38,0	40,0	8,0	8,7	3,2
Albania	0,9	0,9	225,0	143,0	29,0	25,0	0,3	0,4	4,0
Bosnia-Herțegovina	2,9	3,1	211,0	203,0	68,0	68,0	0,3	0,4	2,0
Bulgaria	10,3	9,7	163,0	161,0	84,0	80,0	2,8	3,1	5,3
Croația	8,5	8,9	95,0	106,0	39,0	44,0	2,8	3,0	3,5
Iugoslavia	15,1	15,1	443,0	628,0	90,0	84,0	0,2	0,2	0,6
Macedonia	1,5	1,4	98,0	97,0	41,0	41,0	0,3	0,4	2,6
România	9,9	8,8	89,5	73,7	23,9	25,9	1,4	1,5	1,6

*) Datoria externă brută reprezintă datoria externă pe termen scurt plus datoria externă pe termen mediu și lung.

**) Datoria externă netă se referă la datoria externă brută, mai puțin rezervele valutare ale băncii centrale.

Sursa: United Nations, Economic Survey of Europe, No. 1 / 2000

Investițiile directe nete în Europa Centrală și de Est s-au majorat față de anul precedent, ajungând să dețină, în 1999, peste trei pătrimi din influxurile nete totale de capital.

Totodată, rata superioară de creștere a investițiilor directe nete în raport cu cea a deficitului de cont curent a adus un plus de stabilitate surselor de finanțare a acestuia.

Ca și în cazul investițiilor directe, majorarea împrumuturilor pe termen mediu și lung primite de Europa Centrală și de Est în 1999, precum și distribuția lor pe țări au demonstrat, o dată în plus, importanța accesului la surse stabile de finanțare a deficitului extern și, implicit, necesitatea transformărilor economice de care acestea sunt condiționate.

III. Evoluția economiei românești în anul 1999

Economia românească s-a aflat, în 1999, sub presiunea unor importante constrângeri provenite atât din mediul intern, cât și din cel extern. Pe plan intern, restricțiile macroeconomice (necesitatea

reducerii inflației, a deficitului bugetar și a celui de cont curent, rambursarea datoriei externe scadente) au fost dublate de cele microeconomice (necesitatea restructurării sistemului bancar, accelerarea privatizării, constrângerile bugetare). Pe plan extern, România s-a confruntat cu limitarea accesului la finanțare, datorită creșterii costului împrumuturilor în urma crizelor financiare, dar și cu scăderea încrederii investitorilor străini. La toate acestea s-a adăugat impactul conflictului din Iugoslavia și al diferitelor restricții asupra tranzacțiilor regionale (CEFTA).

Influența acestor constrângeri s-a concretizat, în anul 1999, în reducerea reală a **PIB** cu 3,2 la sută față de anul precedent (cu 1,7 puncte procentuale sub rata medie anuală din intervalul 1997 – 1999). La atenuarea declinului economic a contribuit în exclusivitate **exportul net de bunuri și servicii** (3,7 la sută) prin creșterea exportului și reducerea importului, în timp ce **absorbția** (consum și investiții, inclusiv modificarea stocurilor) a avut o contribuție negativă de 6,9 la sută.

Tabelul nr. 4. Contribuția elementelor de cheltuieli la evoluția PIB

	an precedent = 100	
	1998	1999
PIB real	-5,4	-3,2
Absorbție	-1,9	-6,9
<i>Consum final total</i>	-3,4	-3,9
din care:		
Consumul populației	-3,4	-4,0
<i>Investiții</i>	-1,1	-2,1
<i>Modificarea stocurilor</i>	2,6	-0,9
Export net	-3,5	3,7
Export	1,7	2,1
Import	5,2	-1,6

Inflația, calculată pe baza indicelui prețurilor de consum, a atins la sfârșitul anului 1999 nivelul de 54,8 la sută, depășind semnificativ obiectivul inițial de 25 la sută, iar rata medie lunară a fost de 3,7 la sută, față de 2,9 la sută în 1998. Creșterea cea mai accentuată a prețurilor s-a înregistrat la servicii (94,7 la sută), datorită impactului modificării chiriilor de stat și a tarifelor la transport, poștă și telecomunicații, urmate de bunurile de strictă necesitate (60,2 la sută), în special combustibili, energie electrică și termică, gaze naturale, în timp ce la mărfurile alimentare creșterea prețurilor s-a situat sub medie (36,7 la sută).

Cursul de schimb a continuat și în primul trimestru al anului 1999 tendința de depreciere în termeni reali, începută în ultima parte a anului 1998, sub influența unor factori interni și externi: declinul economic, nivelul ridicat al deficitului de cont curent și al serviciului datoriei externe, creșterea riscului de țară, conflictul din Kosovo, tergiversarea acordului *stand by* cu FMI. În următoarele două luni ale anului, deprecierea monedei naționale s-a atenuat, fără a afecta însă volumul exportului.

Rata șomajului înregistrată la sfârșitul anului a crescut de la 10,4 la sută în 1998 la 11,5 la sută în 1999, ca urmare a restructurării unor activități economice, mai ales în sectorul minier, și a lichidării unor societăți comerciale.

IV. Evoluția balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale a României în anul 1999

A. Balanța de plăți

Balanța de plăți a fost puternic influențată, în prima parte a anului 1999, de scăderea cererii externe, în special a Europei Occidentale, de nivelul ridicat al serviciului datoriei externe, de accesul dificil la finanțare externă, de înrăutățirea climatului investițional și de repatrierea capitalurilor pe termen scurt. Din luna iulie, revirimentul economiilor occidentale, în special al cererii de import a acestora, ca urmare a relaxării condițiilor monetare și revigorării mediului internațional, a stimulat și economia românească, determinând progrese în domeniul producției și al exportului.

Tabelul nr. 5. Produsul intern brut și sectorul extern

	-milioane dolari SUA-	
	1998	1999
1. Absorbțiile	44 770,7	35 538,1
Consum final	35 976,5	28 678,2
Investiții (I)	8 794,2	6 859,9
2. Export net	-3 279,0	-1 511,0
3. Venit net din străinătate	-442,0	-411,0
4. Transferuri curente nete	753,0	626,0
Produs intern brut (1+2)	41 491,7	34 027,1
Venit național brut disponibil (1+2+3+4)	41 802,7	34 242,1
Soldul contului curent al balanței de plăți	-2 968,0	-1 296,0
Economisirea brută	5 826,2	5 563,9
Ponderele soldului contului curent în PIB (%)	-7,2	-3,8
Ponderele economisirii în PIB (%)	14,0	16,4
Ponderele investițiilor în PIB (%)	21,2	20,2

Contul curent al balanței de plăți a atins în 1999 un deficit de 1 296 milioane dolari SUA, în scădere cu mai mult de jumătate față de 1998, în timp ce absorbția internă s-a redus cu 20,6 la sută. Raportul dintre consumul final și investiții a rămas aproape nemodificat, investițiile continuând să reprezinte sub o cincime din absorbție, afectând perspectivele de creștere economică și de finanțare a deficitului extern. După ce în 1998 procesul de economisire s-a accentuat, ca urmare a influxului mare de investiții străine (peste 2 miliarde dolari), reflectat însă într-un nivel ridicat al importului (10,9 miliarde dolari SUA) și într-un deficit de aproape 3 miliarde dolari, prioritară pentru 1999 a fost ajustarea importului. În acest sens, au fost aplicate politici monetare și fiscale ferme încă din primele luni ale anului, susținute de politici salariale de limitare a cererii interne și de restructurare a industriei, cu impact negativ asupra investițiilor, dar favorabile reducerii deficitului de cont curent și stimulării economisirii.

1. Contul curent

Deficitul contului curent – măsură a decalajului dintre economisirea internă și investițiile brute – s-a redus în 1999 cu mai mult de jumătate față de 1998, atât în valoare absolută, cât și ca pondere în

PIB (cu 1 672 milioane dolari, respectiv cu 3,4 puncte procentuale), devenind cel mai mic deficit de după 1994.

	1998			1999		
	Credit	Debit	Sold	Credit	Debit	Sold
1. CONT CURENT	10 668	13 636	-2 968	10 826	12 122	-1 296
Bunuri și servicii	9 519	12 798	-3 279	9 870	11 381	-1 511
- Bunuri	8 302	10 927	-2 625	8 503	9 595	-1 092
- Servicii	1 217	1 871	-654	1 367	1 786	-419
Venituri	263	705	-442	152	563	-411
Transferuri curente	886	133	753	804	178	626
2. CONT DE CAPITAL ȘI FINANCIAR	7 686	4 963	2 723	5 634	5 132	502
Transferuri de capital	39	0	39	46	1	45
Investiții directe	2 063	23	2 040	1 102	77	1 025
Investiții de portofoliu	510	380	130	213	928	-715
Alte investiții de capital (inclusiv conturi în tranzit și de cliring)	4 063	4 392	-329	3 535	3 215	320
Active de rezervă ("-" creștere, "+" scădere)	1 011	168	843	738	911	-173
3. ERORI ȘI OMISIUNI	245	0	245	794	0	794

Influența determinantă asupra contului curent a avut-o balanța de bunuri și servicii, al cărei sold (ca pondere în PIB) a scăzut de la 7,9 la sută în 1998 la 4,4 la sută în 1999, în timp ce ponderea deficitului balanței veniturilor a înregistrat o ușoară creștere, iar cea a excedentului de la poziția transferuri curente a rămas nemodificată. Evoluția pozitivă a contului curent s-a datorat reducerii cu 1,5 miliarde dolari a deficitului balanței bunurilor, pe fondul creșterii exportului și al reducerii importului. Pe parcursul anului, deficitul de cont curent s-a acumulat în trimestrele I, II și IV, fiind ameliorat de excedentul de 57 milioane dolari SUA din trimestrul III – generat de influxul net de transferuri curente și de exportul net de bunuri. Comparativ cu 1998, structura deficitului contului curent s-a modificat, în sensul diminuării ponderii balanței comerciale și al majorării ponderii celorlalte componente: servicii, venituri și transferuri curente.

1.1. Balanța comercială (bunuri și servicii)

În anul 1999, balanța de bunuri și servicii a înregistrat un deficit de 1 511 milioane dolari SUA, în scădere cu 53,9 la sută față de 1998, în principal pe seama reducerii deficitului balanței comerciale (bunuri) și al poziției transport mărfuri.

1.1.1. Balanța comercială (bunuri)

Deficitul comercial înregistrat în anul 1999 a fost cel mai mic din ultimii cinci ani, în condițiile în care exportul a depășit, pentru prima dată după 1989, pragul de 8,5 miliarde dolari SUA, iar importul s-a situat la cel mai redus nivel de după 1995 (9,6 miliarde dolari SUA). Valoarea acestui deficit a fost de 1 092 milioane dolari SUA, în scădere cu 58,4 la sută față de 1998 și s-a acumulat în trimestrele I,

II și IV. Pe zone geografice, deficitul a fost generat de comerțul cu țările în tranziție (81,3 la sută, din care CEFTA 23,8 la sută) și cu țările dezvoltate (40 la sută, din care UE 20,3 la sută). Pe relația cu țările în curs de dezvoltare a fost înregistrat un excedent de 232,4 milioane dolari.

Tabelul nr. 7. Evoluția balanței comerciale (bunuri)

	U.M.	1998	1999	Diferențe (+/-)
Export (fob)	mil. USD	8 302,0	8 503,0	201,0
Import (fob)	mil. USD	10 927,0	9 595,0	-1 332,0
Soldul balanței comerciale	mil. USD	-2 625,0	-1 092,0	1 533,0
Pondere exportului în PIB	%	20,0	25,0	5,0
Pondere importului în PIB	%	26,3	28,2	1,9
Pondere soldului balanței comerciale în PIB	%	-6,3	-3,2	3,1
Pondere soldului balanței comerciale în soldul contului curent	%	88,4	84,3	-4,1
Gradul de deschidere a economiei -(export+import)/PIB	%	46,3	53,2	6,9

Reducerea cu 3,1 puncte procentuale a ponderii deficitului comercial în PIB față de 1998 a fost determinată de majorarea mai accentuată a exportului comparativ cu cea a importului (cu 5 puncte procentuale, respectiv 1,9 puncte procentuale în PIB), ceea ce s-a reflectat în creșterea **gradului de deschidere a economiei românești** (53,2 la sută față de 46,3 la sută în 1998).

Exportul de bunuri s-a cifrat în 1999 la 8 503 milioane dolari SUA, în creștere cu 2,4 la sută față de anul precedent. Pe parcursul anului, evoluția exportului a reflectat fidel tendința comerțului mondial, de contracție în primul semestru și de revenire în cel de-al doilea (-6,7 la sută, respectiv 11,4 la sută). Evoluția pozitivă a exporturilor românești a fost stimulată de factori interni și externi. Dintre factorii interni pot fi enumerați:

- deprecierea reală a leului din perioada februarie – august 1999, combinată cu creșterea elasticității exportului la modificarea cursului de schimb;
- mobilizarea unor produse finite, în special din stocurile de bunuri de uz curent existente la producătorii industriali (textile, confecții, încălțăminte, celuloză și hârtie, produse din lemn);
- acordarea de stimulente din partea statului agenților economici, sub formă de bonificații de dobândă pentru creditele utilizate în producția de export și de garanții de export pentru produse cu ciclu lung de fabricație și obiective complexe;
- creșterea aportului întreprinderilor mici și mijlocii din sectorul privat, în special la exportul de textile, confecții, încălțăminte, mobilier și băuturi răcoritoare.

Influența acestora a fost susținută, în a doua parte a anului, de o conjunctură externă favorabilă, concretizată în creșterea cererii de import a Europei Occidentale. Deși pe piața internațională prețul țițeiului a cunoscut o majorare semnificativă în perioada februarie – octombrie 1999, prețurile materiilor prime au rămas aproape neschimbate în prima parte a anului, creșterea acestora manifestându-se din trimestrul IV, sub impulsul modificării prețurilor la metale neferoase.

Importul de bunuri (fob) în 1999 a însumat 9 595 milioane dolari SUA, în scădere cu 12,2 la sută față de anul precedent, reducere care provine din comprimarea importurilor în aproape întregul an, cu excepția lunilor ianuarie și noiembrie. La reducerea importului au concurat atât **factori interni**, cât și **externi**, prin:

- politici monetare și fiscale ferme, aplicate încă din primele luni ale anului 1999: deprecierea leului și eliminarea facilităților fiscale și vamale pentru investitorii străini;
- politici salariale de limitare a cererii interne și politici de restructurare a industriei;
- influența conjuncturii internaționale, prin restabilirea echilibrului dintre cerere și ofertă, cu consecințe în majorarea prețurilor externe la țiței și produse petroliere încă din februarie 1999 și la metale neferoase în trimestrul IV.

1.1.1.1. Structura și orientarea geografică a exportului

a. Structura exportului

Față de anul 1998, principalele activități din economia națională au avut un aport diferit la exportul total: cel al industriei prelucrătoare s-a diminuat cu 2,3 puncte procentuale, iar cel al agriculturii, silviculturii și pisciculturii a crescut cu 1,5 puncte procentuale, în condițiile în care producția industrială s-a diminuat cu 8 la sută. O contribuție favorabilă a avut și sectorul energetic, a cărui pondere în export s-a majorat cu 0,7 puncte procentuale.

Tabelul nr. 8. Evoluția exportului pe principalele activități din economia națională

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
TOTAL	8 302,0	8 503,0	102,4	100,0	100,0
Agricultura, silvicultura și piscicultura	255,4	387,9	151,9	3,1	4,6
Industria extractivă	25,0	33,0	132,0	0,3	0,4
Industria prelucrătoare	8 003,8	8 001,5	100,0	96,4	94,1
Energie electrică și gaze	11,1	72,6	6,5 ori	0,1	0,8
Alte activități	6,7	8,0	119,4	0,1	0,1

Menținerea exportului de produse ale industriei prelucrătoare la nivelul anului 1998 a avut loc în condițiile evoluției descendente a exportului de produse realizate de industria alimentară și a băuturilor (-22,7 la sută), metalurgie (-18 la sută), minerale nemetalice (-12,7 la sută), prelucrarea țițeiului (-10,7 la sută), chimie și fibre sintetice (-7,7 la sută), aparatură și instrumente medicale (-8,1 la sută), construcții metalice (-4,9 la sută), mașini și echipamente (-4,5 la sută), mobilier și alte activități (-3,3 la sută).

Exporturile au crescut față de anul 1998 în următoarele sectoare: echipamente și aparate radio, televiziune și comunicații (52,7 la sută), mijloace de transport (26,5 la sută), prelucrarea lemnului (17,1 la sută), încălțăminte (12,9 la sută), mașini și aparate electrice (12 la sută), prelucrarea cauciucului și a maselor plastice (10,1 la sută), textile și produse textile (3,5 la sută), confecții (2 la sută).

Din exportul total, 45,8 la sută au reprezentat **exporturi definitive** de bunuri de capital, intermediare și de consum, iar 53,4 la sută, **mărfuri prelucrate intern**, intrate în țară ca import temporar.

Tabelul nr. 9. Evoluția exportului pe principalele activități din industria prelucrătoare

	Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
		1998	1999
TOTAL	100,0	100,0	100,0
din care:			
Industria alimentară și a băuturilor	77,3	2,5	1,9
Industria textilă și a produselor textile	103,5	4,5	4,6
Industria confecțiilor din textile, blănuri și piele	102,0	22,3	22,8
Industria pielăriei și încălțămintei	112,9	7,9	9,0
Industria de prelucrare a lemnului	117,1	5,0	5,8
Industria celulozei, hârtiei și cartonului	101,8	0,5	0,6
Industria de prelucrare a țițeiului, cocsificarea cărbunelui	89,3	4,8	4,3
Industria chimică și a fibrelor sintetice și artificiale	92,3	6,0	5,5
Industria de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice	110,1	0,9	1,0
Industria altor produse din minerale nemetalice	87,3	3,1	2,7
Industria metalurgică	82,0	17,8	14,6
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal	95,1	2,3	2,2
Industria de mașini și echipamente	95,5	6,4	6,1
Industria de mașini și aparate electrice	112,0	3,6	4,1
Industria de echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații	152,7	0,4	0,6
Industria de aparatură și instrumente medicale, ceasornicărie	91,9	0,4	0,4
Industria mijloacelor de transport rutier	131,5	1,8	2,3
Industria altor mijloace de transport	124,0	3,4	4,3
Producția de mobilier și alte activități	96,7	6,2	6,0

Comparativ cu 1998, structura mărfurilor exportate (clasificate după **Sistemul Conturilor Naționale – SCN**) s-a modificat: ponderea bunurilor de consum și de capital a crescut (cu 1,3 puncte procentuale, respectiv 0,5 puncte procentuale), iar cea a bunurilor intermediare s-a diminuat cu 1,8 puncte procentuale, ceea ce indică perspectivele de eficientizare a exportului.

Tabelul nr. 10. Evoluția exportului pe clase din Sistemul Conturilor Naționale

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
TOTAL	8 302,0	8 503,0	102,4	100,0	100,0
1. Bunuri de capital	492,4	543,3	110,3	5,9	6,4
2. Bunuri intermediare	4 172,0	4 123,0	98,8	50,3	48,5
3. Bunuri de consum	3 637,6	3 836,7	105,5	43,8	45,1

Gruparea exporturilor după **marile categorii economice** arată modificarea structurii resurselor de export față de anul precedent, în sensul scăderii ponderii produselor prelucrate (produse metalurgice, produse chimice organice și anorganice, autoturisme, tractoare, mobilier, geamuri) și creșterii ponderii produselor neprelucrate (animale vii, semințe de floarea-soarelui și de rapiță, grâu).

Tabelul nr. 11. Exportul după marile categorii economice

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
TOTAL	8 302,0	8 503,0	102,4	100,0	100,0
1. Alimente și băuturi	290,0	384,8	132,7	3,5	4,5
din care: produse prelucrate	104,1	75,5	72,5	1,3	0,9
2. Aprovizionări industriale	3 191,8	2 973,5	93,2	38,4	35,0
din care: produse prelucrate	2 976,8	2 680,3	90,0	35,9	31,5
3. Combustibili și lubrifianți	387,3	409,3	105,7	4,7	4,8
din care: produse prelucrate	387,2	409,2	105,7	4,7	4,8
4. Bunuri de capital (exclusiv echipamente de transport), părți și accesorii	614,5	662,6	107,8	7,4	7,8
5. Echipamente de transport, părți și accesorii	462,3	578,3	125,1	5,6	6,8
6. Bunuri de consum nespecificate în altă parte	3 356,1	3 494,5	104,1	40,4	41,1

Structura ofertei de export pe grupe de mărfuri a fost susținută, în 1999, în proporție de aproape două treimi de: textile, confecții, încălțăminte (33,8 la sută), mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (16,9 la sută), produse din lemn, hârtie (6,4 la sută) și produse agroalimentare (5,7 la sută), care au înregistrat o creștere medie de 10 la sută față de anul 1998.

Celelalte grupe de mărfuri, care au reprezentat peste o treime din exportul total (produse metalurgice, produse chimice și plastice, produse minerale și alte mărfuri), au scăzut în medie cu 8,3 la sută.

Tabelul nr. 12. Exportul total pe grupe de mărfuri

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
TOTAL	8302,0	8503,0	102,4	100,0	100,0
Produse agroalimentare	435,6	483,6	111,0	5,2	5,7
Produse minerale	507,5	501,9	98,9	6,1	5,9
Produse chimice și plastice	510,1	509,4	99,9	6,1	6,0
Produse din lemn, hârtie	431,1	543,2	126,0	5,2	6,4
Textile, confecții, încălțăminte	2771,1	2879,9	103,9	33,4	33,8
Metale comune	1583,3	1310,3	82,8	19,1	15,4
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	1216,7	1434,1	117,9	14,7	16,9
Alte mărfuri	846,6	840,6	99,3	10,2	9,9

b. Orientarea geografică a exportului

Din punct de vedere al **distribuției geografice**, în 1999 structura exportului a înregistrat modificări nesemnificative față de 1998.

Exportul destinat pieței **țărilor dezvoltate** s-a cifrat în 1999 la 6 136,6 milioane dolari SUA, cu 2,4 la sută mai mult decât în 1998, creștere provenită în totalitate din relația cu **Uniunea Europeană** (4 la sută), care a compensat scăderea exportului către **AELS, SUA și Japonia**. Ponderea exportului către țările dezvoltate în total export s-a menținut la nivelul anului 1998 (72,2 la sută). Această

situație s-a datorat reducerii cererii de import a Europei Occidentale din prima parte a anului. Exportul românesc către Uniunea Europeană a reprezentat 65,5 la sută din exportul anului 1999 (în creștere cu un punct procentual față de 1998) și a fost concentrat, în proporție de aproape 80 la sută, în numai patru țări: Italia, Germania, Franța și Marea Britanie. Pe grupe de mărfuri, exportul către UE a crescut la: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport, produse agroalimentare, lemn, hârtie, textile, confecții, încălțăminte și mobilier.

Tabelul nr. 13. Exportul total pe grupe de țări

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
TOTAL	8 302,0	8 503,0	102,4	100,0	100,0
1. Țări dezvoltate	5 993,9	6 136,6	102,4	72,2	72,2
din care:					
- Uniunea Europeană	5 357,5	5 571,4	104,0	64,5	65,5
- AELS	101,1	98,6	97,5	1,2	1,2
- SUA	319,3	316,9	99,2	3,8	3,7
- Japonia	23,6	19,4	82,2	0,3	0,2
2. Țări în tranziție	959,1	1 002,7	104,5	11,6	11,8
din care:					
- CEFTA	446,8	597,4	133,7	5,4	7,0
- Federația Rusă	80,8	47,0	58,2	1,0	0,6
- Ucraina	53,1	63,1	118,8	0,6	0,7
- Republica Moldova	128,7	101,0	78,5	1,6	1,2
3. Țări în curs de dezvoltare	1 349,0	1 363,7	101,1	16,2	16,0
din care:					
- Turcia	323,0	469,4	145,3	3,9	5,5
- Egipt	184,0	153,2	83,3	2,2	1,8
- Siria	68,1	84,6	124,2	0,8	1,0

Tabelul nr. 14. Exportul pe grupe de mărfuri către Uniunea Europeană

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
TOTAL	5 357,5	5 571,4	104,0	100,0	100,0
Produse agroalimentare	147,1	210,8	143,3	2,8	3,8
Produse minerale	108,1	54,1	50,0	2,0	1,0
Produse chimice și plastice	220,9	189,0	85,6	4,1	3,4
Produse din lemn, hârtie	162,1	242,9	149,8	3,0	4,3
Textile, confecții, încălțăminte	2 546,1	2 664,0	104,6	47,5	47,8
Metale comune	845,0	674,3	79,8	15,8	12,1
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	732,5	934,6	127,6	13,7	16,8
Alte mărfuri	595,7	601,7	101,0	11,1	10,8

Exportul către **țările în tranziție** a însumat 1 002,7 milioane dolari, în creștere cu 4,5 la sută față de anul precedent, din care cel pe relația CEFTA cu 33,7 la sută. Ponderea exportului către țările în tranziție în total export s-a situat cu puțin peste nivelul anului 1998 (cu 0,2 puncte procentuale),

creștere mai accentuată înregistrând ponderea exportului către țările membre CEFTA (cu 1,6 puncte procentuale), pe seama exportului de: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport, produse minerale, textile, confecții, încălțăminte și produse din lemn, hârtie.

Tabelul nr. 15. Exportul pe grupe de mărfuri către CEFTA

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
TOTAL	446,8	597,4	133,7	100,0	100,0
Produse agroalimentare	67,6	46,0	68,0	15,1	7,7
Produse minerale	55,1	121,4	220,3	12,3	20,3
Produse chimice și plastice	53,7	64,7	120,5	12,0	10,8
Produse din lemn, hârtie	27,1	51,2	188,9	6,1	8,6
Textile, confecții, încălțăminte	48,4	71,9	148,6	10,8	12,0
Metale comune	75,6	59,5	78,7	16,9	10,0
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	63,2	135,8	214,9	14,2	22,7
Alte mărfuri	56,1	46,9	83,6	12,6	7,9

Exportul către **țările în curs de dezvoltare** a fost de 1 363,7 milioane dolari SUA, în creștere cu 1,1 la sută față de 1998. Deși ca pondere în total export au înregistrat o ușoară scădere (cu 0,2 puncte procentuale), țările în curs de dezvoltare dețin locul al doilea în ierarhia exportului românesc.

1.1.1.2. Structura și orientarea geografică a importului

a. Structura importului

Tabelul nr. 16. Evoluția importului (fob) pe clase din Sistemul Conturilor Naționale

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structura (%)	
	1998	1999		1998	1999
TOTAL	10 927,0	9 595,0	87,8	100,0	100,0
1. Bunuri de capital	1 556,5	1 288,2	82,8	14,2	13,4
2. Bunuri intermediare	7 300,0	6 322,5	86,6	66,8	65,9
3. Bunuri de consum	2 070,5	1 984,3	95,8	19,0	20,7

Comparativ cu 1998, structura importului de bunuri (clasificate după **Sistemul Conturilor Naționale**) s-a modificat: ponderea bunurilor de capital și intermediare s-a redus (cu 0,8 puncte procentuale, respectiv 0,9 puncte procentuale), în urma eliminării facilităților vamale și fiscale pentru importul de tehnologie al investitorilor străini, precum și ca efect al restructurării sectoarelor industriale, iar cea a bunurilor de consum s-a majorat cu 1,7 puncte procentuale, importul acestora fiind încurajat de nivelul scăzut al prețurilor externe. Ponderea mare a importului de bunuri intermediare relevă încă dependența exporturilor de acesta.

Din importul total, 67,9 la sută au reprezentat importuri definitive de bunuri de capital, intermediare și de consum, iar 31,9 la sută, importuri temporare.

Gruparea **după marile categorii economice** relevă că ponderea importului de **bunuri prelucrate** în anul 1999 a reprezentat 87 la sută din importul total, iar cel de **materii prime de bază** numai 13 la

sută, ceea ce confirmă creșterea importului de bunuri de consum. Reducerea valorii totale a importului față de 1998 s-a regăsit la toate pozițiile din această grupare.

Tabelul nr. 17. Importul (fob) după marile categorii economice

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
TOTAL	10 927,0	9 595,0	87,8	100,0	100,0
1. Alimente și băuturi	728,1	529,6	72,7	6,7	5,5
din care: produse prelucrate	575,4	385,2	66,9	5,3	4,0
2. Aprovizionări industriale	4 914,4	4 650,2	94,6	45,0	48,5
din care: produse prelucrate	4 514,5	4 293,3	95,1	41,3	44,7
3. Combustibili și lubrifianți	1 304,4	965,1	74,0	11,9	10,1
din care: produse prelucrate	277,9	229,2	82,5	2,5	2,4
4. Bunuri de capital (exclusiv echipamente de transport), părți și accesorii	2 099,4	1 844,2	87,8	19,2	19,2
5. Echipamente de transport, părți și accesorii	582,2	394,1	67,7	5,3	4,1
6. Bunuri de consum nespecificate în altă parte	1 298,5	1 211,8	93,3	11,9	12,6

Tabelul nr. 18. Importul total (fob) pe grupe de mărfuri

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
TOTAL	10 927,0	9 595,0	87,8	100,0	100,0
Produse agroalimentare	934,7	734,0	78,5	8,5	7,7
Produse minerale	1 557,3	1 155,4	74,2	14,3	12,0
Produse chimice și plastice	1 421,6	1 340,1	94,3	13,0	14,0
Produse din lemn, hârtie	342,3	306,4	89,5	3,1	3,2
Textile, confecții, încălțăminte	1 867,2	1 963,5	105,2	17,1	20,5
Metale comune	729,6	634,0	86,9	6,7	6,6
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	2 961,2	2 537,2	85,7	27,1	26,4
Alte mărfuri	1 113,1	924,4	83,0	10,2	9,6

Comparativ cu 1998, structura **importului pe grupe de mărfuri**, strâns corelată cu cea a exportului, prezintă o diminuare la șapte din cele opt grupe, singura creștere înregistrându-se la textile, confecții, încălțăminte, care reprezintă peste o cincime din importul total, datorită majorării cererii de import în *lohn* a Europei Occidentale.

b. Orientarea geografică a importului

Sursa principală a importurilor au constituit-o, și în anul 1999, **țările dezvoltate** (68,5 la sută din importul total), urmate de **țările în tranziție** (19,7 la sută) și de **țările în curs de dezvoltare** (11,8 la sută).

Importul din **țările dezvoltate** s-a cifrat în 1999 la 6 573 milioane dolari SUA, în scădere cu 9,2 la sută față de 1998. Această evoluție a fost determinată de reducerea importului din **Uniunea Europeană** (cu 8,1 la sută), din **AELS** (cu 8,9 la sută) și din **SUA** (cu 27,4 la sută). Ponderea importului din **țările dezvoltate** a crescut cu 2,2 puncte procentuale. Importul din Uniunea

Europeană a reprezentat 60,4 la sută din importul realizat în anul 1999 (în creștere cu 2,7 puncte procentuale față de 1998) și a fost concentrat, în proporție de 79 la sută în numai patru țări: Italia, Germania, Franța și Marea Britanie. Pe grupe de mărfuri, importul din UE a scăzut la majoritatea grupelor de mărfuri, cu excepția celei de textile, confecții, încălțăminte, la care creșterea a fost de 5,4 la sută.

Tabelul nr. 19. Importul (fob) pe grupe de țări

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
TOTAL	10 927,0	9 595,0	87,8	100,0	100,0
1. Țări dezvoltate	7 240,5	6 573,0	90,8	66,3	68,5
din care:					
- Uniunea Europeană	6 303,2	5 793,5	91,9	57,7	60,4
- AELS	146,9	133,8	91,1	1,3	1,4
- SUA	460,6	334,5	72,6	4,2	3,5
- Japonia	78,4	104,5	133,3	0,7	1,1
2. Țări în tranziție	2 354,5	1 890,7	80,3	21,5	19,7
din care:					
- CEFTA	1 003,7	856,9	85,4	9,2	8,9
- Federația Rusă	980,5	648,3	66,1	9,0	6,8
- Ucraina	154,6	98,4	63,6	1,4	1,0
- Republica Moldova	57,0	37,3	65,4	0,5	0,4
3. Țări în curs de dezvoltare	1 332,0	1 131,3	84,9	12,2	11,8
din care:					
- Turcia	250,7	218,8	87,3	2,3	2,3
- Egipt	40,5	31,0	76,5	0,4	0,3
- Siria	7,3	5,1	69,9	0,1	0,1

Tabelul nr. 20. Importul (fob) pe grupe de mărfuri din Uniunea Europeană

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
TOTAL	6 303,2	5 793,5	91,9	100,0	100,0
Produse agroalimentare	330,6	265,4	80,3	5,3	4,6
Produse minerale	138,0	88,1	63,8	2,2	1,5
Produse chimice și plastice	872,2	861,9	98,8	13,8	14,9
Produse din lemn, hârtie	190,6	188,3	98,8	3,0	3,2
Textile, confecții, încălțăminte	1 603,2	1 689,7	105,4	25,4	29,2
Metale comune	374,3	351,9	94,0	5,9	6,1
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	1 972,7	1 674,6	84,9	31,3	28,9
Alte mărfuri	821,6	673,6	82,0	13,1	11,6

Importul din **țările în tranziție** a însumat 1 890,7 milioane dolari SUA, în scădere cu 19,7 la sută față de anul precedent, din care pe relația CEFTA cu 14,6 la sută. Ponderea importului din țările în tranziție în total import s-a redus cu 1,8 puncte procentuale, din care pe CEFTA cu 0,3 puncte procentuale.

Tabelul nr. 21. Importul (fob) pe grupe de mărfuri din CEFTA

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
TOTAL	1 003,7	856,9	85,4	100,0	100,0
Produse agroalimentare	215,8	151,0	70,0	21,5	17,6
Produse minerale	60,3	69,1	114,6	6,0	8,1
Produse chimice și plastice	239,5	214,9	89,7	23,9	25,1
Produse din lemn, hârtie	108,7	86,0	79,1	10,8	10,1
Textile, confecții, încălțăminte	48,5	53,5	110,3	4,8	6,2
Metale comune	100,1	88,0	87,9	10,0	10,3
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	157,8	120,3	76,2	15,7	14,0
Alte mărfuri	73,0	74,1	101,5	7,3	8,6

Importul din **țările în curs de dezvoltare** a fost de 1 131,3 milioane dolari SUA și s-a redus atât valoric, cât și ca pondere față de 1998 (cu 15,1 la sută, respectiv cu 0,4 puncte procentuale).

1.1.1.3. Structura pe valute a comerțului exterior

Modificările produse în ultimii ani în orientarea geografică a comerțului exterior au atras după sine schimbări majore și în structura mijloacelor de plată. Creșterea, în ultimii șase ani, a exporturilor românești către piețele Germaniei, Italiei, Franței și Marii Britanii a condus la majorarea ponderii încasărilor în monedele acestor țări (în special în mărci și lire italiene), în detrimentul celor în dolari.

Tabelul nr. 22. Structura comerțului exterior pe valute în anul 1999

	- % -	
	Export	Import
TOTAL	100,0	100,0
Dolarul SUA (USD)	45,2	37,7
Marca germană (DEM)	25,2	27,4
Lira italiană (ITL)	16,7	16,1
Francul francez (FRF)	4,7	5,3
Lira sterlină (GBP)	2,9	2,7
EURO (EUR)	2,5	4,5
Coroana suedeză (SEK)	0,9	0,5
Guldenul olandez (NLG)	0,8	1,3
Șilingul austriac (ATS)	0,4	1,6
Francul elvețian (CHF)	0,2	1,2
Francul belgian (BEF)	0,2	0,7
Alte valute	0,3	1,0

1.1.1.4. Eficiența comerțului exterior

Eficiența comerțului exterior al României în 1999 a fost determinată atât de mediul economic intern, cât și de conjunctura externă, așa cum rezultă din evoluția principalilor indicatori.

Oferta de export în anul 1999 a continuat să fie nesatisfăcătoare (coeficient de elasticitate: -1,441), deoarece creșterea valorică de 2,4 la sută față de 1998 s-a obținut exclusiv pe seama majorării volumului fizic (cu 10,3 la sută), în condițiile în care prețurile externe au scăzut (cu 7,2 la sută).

Tabelul nr. 23. Eficiența comerțului exterior

		an precedent = 100	
	U.M.	1998	1999
Indici valorici			
Export	%	98,5	102,4
Import	%	105,0	87,8
Indici de valori unitare			
Export	%	93,0	92,8
Import	%	88,5	89,4
Indicii volumului fizic			
Export	%	105,9	110,3
Import	%	118,6	98,1
Indicele raportului de schimb net (valori unitare)	%	105,1	103,8
brut (volum fizic)	%	89,3	112,4
Indicele gradului de acoperire a importurilor cu exporturi	%	93,8	116,7
Indicele puterii de cumpărare a exporturilor	%	111,2	114,5
Coeficientul de elasticitate			
Export		-0,839	-1,441
Import		-1,606	0,162

Cererea de import s-a comportat anormal (coeficient de elasticitate: 0,162), reducerea de 12,2 la sută a importului fiind determinată în cea mai mare parte de scăderea prețurilor externe (cu 10,6 la sută) și mai puțin de scăderea volumului (cu 1,9 la sută).

Raportul de schimb net a fost în 1999 de 103,8 la sută și reflectă o evoluție favorabilă a prețurilor obținute la export comparativ cu cele plătite la import.

Raportul de schimb brut a fost de 112,4 la sută și relevă deteriorarea raportului cantitativ dintre export și import, care poate fi explicată printr-o modificare de structură a exportului (în favoarea produselor neprelucrate sau cu grad redus de prelucrare: lemn, produse vegetale, fontă, fier, oțel), într-un mediu extern nefavorabil.

Indicele puterii de cumpărare a exportului, care reprezintă produsul dintre indicele volumului fizic al exportului și indicele raportului de schimb net, a fost de 114,5 la sută, superior celui din 1998 (111,2 la sută), demonstrând că în anul 1999, din încasările valutare din export se putea importa cu 14,5 la sută mai mult decât în anul precedent, în condițiile în care nu ar fi operat necesitatea reducerii deficitului comercial.

Indicele gradului de acoperire a importurilor cu exporturi a fost de 116,7 la sută, cel mai mare nivel înregistrat după 1996, indicând o îmbunătățire substanțială a balanței comerciale (creșterea exportului cu 2,4 la sută comparativ cu diminuarea importului cu 12,2 la sută).

1.1.1.5. Contribuția sectorului privat

Agenții economici cu capital privat (comisionari și producători), care desfășoară activitate de comerț exterior au realizat în 1999 exporturi în valoare de 5 584 milioane dolari SUA, în creștere cu 37,6 la sută față de 1998. Ponderea acestora în total exporturi a fost de 65,7 la sută (48,9 la sută în

1998), crescând pe măsura dezvoltării sectorului privat. Importurile sectorului privat s-au cifrat la 6 892 milioane dolari SUA, în creștere cu 30,6 la sută față de 1998 și reprezentând 71,8 la sută din total importuri (48,3 la sută în 1998). Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în sectorul privat a crescut de la 76,9 la sută în 1998 la 81 la sută în 1999.

Tabelul nr. 24. Evoluția comerțului exterior din sectorul privat

	U.M.	1998	1999	Indici (%) 1999/1998
Export (FOB)	mil. USD	4059,0	5584,0	137,6
Import (FOB)	mil. USD	5277,0	6892,0	130,6
Soldul balanței comerciale	mil. USD	-1218,0	-1308,0	107,4
Gradul de acoperire	%	76,9	81,0	x

1.1.1.6. Importul net de produse energetice

Deși a fost în scădere cu 40 la sută față de 1998, **importul net de produse energetice** a reprezentat în 1999 mai mult de jumătate din deficitul balanței comerciale. Ponderea produselor energetice în total import s-a redus cu 2 puncte procentuale față de 1998, în condițiile comprimării volumului importului de gaze naturale, combustibili minerali, țiței brut și produse petroliere (ca urmare a restrângerii activității de producție) și majorării prețurilor externe la țiței și produse petroliere.

Tabelul nr. 25. Importul net (fob) de produse energetice

	- milioane dolari SUA -	
	1998	1999
TOTAL	-927,2	-556,0
1. Gaze naturale	-323,4	-183,3
2. Energie electrică	-13,6	30,1
3. Țiței brut	-508,4	-441,4
4. Produse petroliere	125,9	166,6
5. Combustibili minerali	-207,7	-128,0

1.1.2. Balanța serviciilor

Balanța serviciilor a înregistrat, în 1999, un **deficit** de 419 milioane dolari SUA, scăderea cu peste o treime față de anul precedent datorându-se creșterii încasărilor cu 12,3 la sută și diminuării plăților cu 4,5 la sută. Structura deficitului a fost următoarea: transport (8,4 la sută), turism-călătorii (35,8 la sută) și alte servicii (55,8 la sută).

Încasările din servicii au însumat 1 367 milioane dolari SUA, fiind în creștere cu 12,3 la sută față de 1998, și au provenit de la pozițiile transport și alte servicii, în timp ce la turism-călătorii s-a înregistrat o diminuare cu 3,1 la sută. **Plățile pentru servicii** s-au cifrat la 1 786 milioane dolari SUA, în scădere cu 4,5 la sută, pe seama cheltuielilor de transport și turism-călătorii. La poziția alte servicii plățile au crescut cu 4,2 la sută.

Tabelul nr. 26. Balanța serviciilor

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
Încasări	1 217,0	1 367,0	112,3	100,0	100,0
transport	504,0	536,0	106,3	41,4	39,2
turism-călătorii	260,0	252,0	96,9	21,4	18,4
alte servicii	453,0	579,0	127,8	37,2	42,4
Plăți	1 871,0	1 786,0	95,5	100,0	100,0
transport	633,0	571,0	90,2	33,8	32,0
turism-călătorii	458,0	402,0	87,8	24,5	22,5
alte servicii	780,0	813,0	104,2	41,7	45,5
Sold	-654,0	-419,0	64,1	100,0	100,0
transport	-129,0	-35,0	27,1	19,7	8,4
turism-călătorii	-198,0	-150,0	75,8	30,3	35,8
alte servicii	-327,0	-234,0	71,6	50,0	55,8

1.1.2.1. Serviciile de transport

Deficitul poziției transport a fost de 35 milioane dolari SUA, în scădere cu 72,9 la sută față de 1998, datorită creșterii încasărilor și restrângerii plăților. Dintre componente, singura creatoare de deficit a fost cea de transport mărfuri.

Tabelul nr. 27. Servicii de transport

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
Încasări	504	536	106,3	100,0	100,0
navlu - transport mărfuri	350	365	104,3	69,4	68,1
transport pasageri	91	54	59,3	18,1	10,1
alte servicii de transport	63	117	185,7	12,5	21,8
Plăți	633	571	90,2	100,0	100,0
navlu - transport mărfuri	536	465	86,8	84,7	81,4
transport pasageri	46	30	65,2	7,3	5,3
alte servicii de transport	51	76	149,0	8,1	13,3
Sold	-129	-35	27,1		
navlu - transport mărfuri	-186	-100	53,8		
transport pasageri	45	24	53,3		
alte servicii de transport	12	41	341,7		

Transportul de mărfuri a înregistrat în 1999 un deficit de 100 milioane dolari SUA, în scădere cu 46,2 la sută față de anul precedent, pe fondul creșterii încasărilor cu 4,3 la sută și al diminuării plăților cu 13,2 la sută, iar la alte servicii de transport s-a realizat un excedent de 3,4 ori mai mare, ambele poziții fiind corelate cu evoluția exportului și a importului.

Creșterea încasărilor căraușilor rezidenți a fost favorizată în mai mare măsură de majorarea tarifelor la transport, în special la cel feroviar, decât de volumul de marfă exportată, iar reducerea plăților către căraușii nerezidenți a fost determinată de comprimarea volumului importului de bunuri.

Poziția transport pasageri a înregistrat în 1999 o reducere a excedentului la aproape jumătate față de anul precedent, ca urmare a scăderii numărului de pasageri care au folosit transportul aerian.

Tabelul nr. 28. Volumul mărfurilor transportate

	- mii tone -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
Export (cărăuși rezidenți)	5 392,5	5 427,7	100,7	100,0	100,0
- feroviar	2 249,9	2 285,9	101,6	41,7	42,1
- rutier	1 237,0	1 486,7	120,2	22,9	27,4
- fluvial	497,0	166,1	33,4	9,2	3,1
- maritim	1 398,5	1 474,6	105,4	25,9	27,2
- aerian	1,4	5,4	385,7	*)	0,1
- conducte	8,7	9,0	103,4	0,2	0,2
Import (cărăuși nerezidenți)	20 387,2	17 941,3	88,0	100,0	100,0
- feroviar	5 972,6	4 075,0	68,2	29,3	22,7
- rutier	1 159,7	2 273,9	196,1	5,7	12,7
- fluvial	69,1	147,1	212,9	0,3	0,8
- maritim	13 173,4	11 226,0	85,2	64,6	62,6
- aerian	6,7	5,3	79,1	*)	*)
- conducte	5,7	214,0	3 754,4	*)	1,2

*) sub 0,05 la sută

1.1.2.2. Serviciile de turism-călătorii

În 1999, poziția turism-călătorii a înregistrat un deficit de 150 milioane dolari SUA, în scădere cu aproape o pătrime față de anul precedent. Spre deosebire de anul 1998, pozițiile turism particular și alte categorii de călătorii au înregistrat excedente, prima din reducerea plăților, iar cealaltă din creșterea încasărilor.

Tabelul nr. 29. Servicii de turism - călătorii

	-milioane dolari SUA-		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
Încasări	260	252	96,9	100,0	100,0
deplasări oficiale	0	12	x	0,0	4,8
turism particular	258	232	89,9	99,2	92,1
alte categorii de călătorii	2	8	400,0	0,8	3,2
Plăți	458	402	87,8	100,0	100,0
deplasări oficiale	180	214	118,9	39,3	53,2
turism particular	275	186	67,6	60,0	46,3
alte categorii de călătorii	3	2	66,7	0,7	0,5
Sold	-198	-150	75,8		
deplasări oficiale	-180	-202	112,2		
turism particular	-17	46	x		
alte categorii de călătorii	-1	6	x		

1.1.2.3. Alte servicii

Datorită diversității componentelor sale, poziția alte servicii a deținut cea mai mare pondere în balanța serviciilor (55,8 la sută din deficitul serviciilor pe 1999) și a înregistrat un deficit de 234 milioane dolari SUA, în scădere cu 28,4 la sută față de anul precedent, datorită creșterii mai accentuate a încasărilor în raport cu plățile. Principalele servicii care au contribuit la deficit sunt: serviciile comerciale, profesionale, culturale și de recreere, de *leasing* operațional, financiare și de asigurări.

Tabelul nr. 30. Alte servicii

	-milioane dolari SUA-		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
Încasări	453	579	127,8	100,0	100,0
din care:					
servicii de asigurări	29	22	75,9	6,4	3,8
servicii comerciale, profesionale etc.	100	176	176,0	22,1	30,4
servicii financiare	39	34	87,2	8,6	5,9
leasing operațional	1	1	100,0	0,2	0,2
servicii de comunicații	97	92	94,8	21,4	15,9
servicii în construcții	40	33	82,5	8,8	5,7
servicii culturale și de recreere	60	59	98,3	13,2	10,2
Plăți	780	813	104,2	100,0	100,0
din care:					
servicii de asigurări	45	37	82,2	5,8	4,6
servicii comerciale, profesionale etc.	314	241	76,8	40,3	29,6
servicii financiare	49	59	120,4	6,3	7,3
leasing operațional	29	35	120,7	3,7	4,3
servicii de comunicații	44	83	188,6	5,6	10,2
servicii în construcții	20	9	45,0	2,6	1,1
servicii culturale și de recreere	58	95	163,8	7,4	11,7
Sold	-327	-234	71,6		
din care:					
servicii de asigurări	-16	-15	93,8		
servicii comerciale, profesionale etc.	-214	-65	30,4		
servicii financiare	-10	-25	250,0		
leasing operațional	-28	-34	121,4		
servicii de comunicații	53	9	17,0		
servicii în construcții	20	24	120,0		
servicii culturale și de recreere	2	-36	x		

1.2. Balanța veniturilor

În anul 1999 balanța veniturilor a înregistrat un deficit de 411 milioane dolari SUA, în scădere cu 7 la sută față de anul precedent, pe fondul reducerii plăților cu 142 milioane dolari SUA. Comparativ cu 1998, structura veniturilor încasate s-a modificat, în sensul creșterii ponderii veniturilor din muncă, concomitent cu reducerea ponderii dobânzilor pentru plasamentele pe termen scurt. La plăți, a crescut, în principal, ponderea dobânzilor aferente împrumuturilor și creditelor pe termen mediu și lung și a scăzut cea a veniturilor repatriate de investitorii străini (investiții de portofoliu și directe).

Deși deficitul balanței veniturilor a reprezentat în 1999 mai puțin de o treime din contul curent, ponderea acestuia s-a dublat comparativ cu 1998, în corelație cu evoluția pozițiilor corespunzătoare din contul financiar.

Tabelul nr. 31 Balanța veniturilor

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
Încasări	263	152	57,8	100,0	100,0
venituri din muncă	45	92	204,4	17,1	60,5
venituri din investiții directe	13	2	15,4	4,9	1,3
venituri din investiții de portofoliu	1	9	900,0	0,4	5,9
venituri din alte investiții de capital (dobânzi)	204	49	24,0	77,6	32,2
Plăți	705	563	79,9	100,0	100,0
venituri din muncă	6	7	116,7	0,9	1,2
venituri din investiții directe	154	52	33,8	21,8	9,2
venituri din investiții de portofoliu	121	89	73,6	17,2	15,8
venituri din alte investiții de capital (dobânzi)	424	415	97,9	60,1	73,7
Sold	-442	-411	93,0		
venituri din muncă	39	85	217,9		
venituri din investiții directe	-141	-50	35,5		
venituri din investiții de portofoliu	-120	-80	66,7		
venituri din alte investiții de capital (dobânzi)	-220	-366	166,4		

Dobânzile plătite pentru investițiile de portofoliu s-au diminuat cu mai mult de o pătrime față de anul 1998, ca urmare a scăderii investițiilor străine.

Tabelul nr. 32. Evoluția dobânzilor

	-milioane dolari SUA-					
	1998			1999		
	Credit	Debit	Sold	Credit	Debit	Sold
TOTAL	204	424	-220	49	415	-366
Dobânzi la credite pe termen mediu și lung	6	402	-396	6	395	-389
FMI	0	29	-29	0	20	-20
G-24	0	42	-42	0	27	-27
BIRD	0	80	-80	0	87	-87
BERD	0	37	-37	0	50	-50
alți creditor	6	214	-208	6	211	-205
Dobânzi la credite pe termen scurt	198	22	176	43	20	23

Dobânzile plătite pentru datoria externă pe termen mediu și lung și pentru creditele și plasamentele pe termen scurt s-au situat la un nivel comparabil cu cel din 1998. Aproape jumătate din dobânzile plătite pentru datoria externă pe termen mediu și lung a revenit instituțiilor financiare internaționale, care au constituit principala sursă a împrumuturilor și creditelor pe termen mediu și lung.

Dobânzile încasate pentru plasamente pe termen scurt au scăzut cu 78,3 la sută în 1999 față de anul precedent, ca urmare a utilizării rezervelor băncii centrale și ale băncilor pentru plata datoriei externe și alte plăți curente.

Poziția veniturilor obținute din muncă a încheiat anul cu un excedent mai mult decât dublu față de anul 1998. Încasările salariale, mult crescute, au avut ca sursă repatrierea în mod organizat, prin

sistemul bancar, a veniturilor obținute de către un număr sporit de muncitori români care lucrează în străinătate cu contracte de muncă.

1.3. Balanța transferurilor curente

În 1999, excedentul transferurilor curente a fost de 626 milioane dolari SUA, în scădere cu 16,9 la sută față de anul precedent, datorită diminuării donațiilor, ajutoarelor, asistenței tehnice PHARE și bilaterale. La poziția principală, transferuri private, încasările s-au redus cu 10,8 la sută, pe seama donațiilor și ajutoarelor, iar transferurile bănești către nerezidenți au majorat plățile cu 39,3 la sută.

Tabelul nr. 33. Balanța transferurilor curente

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
Încasări	886	804	90,7	100,0	100,0
Administrație publică	73	79	108,2	8,2	9,8
Transferuri private	813	725	89,2	91,8	90,2
Plăți	133	178	133,8	100,0	100,0
Administrație publică	21	22	104,8	15,8	12,4
Transferuri private	112	156	139,3	84,2	87,6
Sold	753	626	83,1	100,0	100,0
Administrație publică	52	57	109,6	6,9	9,1
Transferuri private	701	569	81,2	93,1	90,9

Fondurile utilizate de România în cadrul asistenței tehnice PHARE și de la alte instituții internaționale în anul 1999 au totalizat 103 milioane dolari SUA, în scădere cu peste o treime față de 1998, și au fost alocate pentru: asistență tehnică (49,5 la sută), achiziții de bunuri și lucrări publice (42,7 la sută) și asistență financiară nerambursabilă (7,8 la sută). Cele mai utilizate forme de asistență au fost: acordarea de consultanță, organizarea de vizite de studiu și cursuri de instruire, dotarea cu echipamente.

2. Contul de capital și financiar

România s-a confruntat, în 1999, cu un serviciu ridicat al datoriei externe și cu un acces limitat la finanțare în urma scăderii *rating*-ului de țară.

Componentele contului de capital și financiar au înregistrat, în perioada analizată, următoarele evoluții:

- investițiile directe nete (capitalul vărsat în numerar și în natură) s-au redus față de 1998 cu aproape jumătate, ajungând la 1 025 milioane dolari SUA, fiind descurajate de menținerea unor incoerențe ale cadrului legislativ și de eliminarea facilităților vamale și fiscale, prin Legea bugetului de stat. Creditele acordate între părțile implicate în efectuarea de investiții directe (de la compania “mamă” la “fiică”), care exprimă încrederea și starea de sănătate a unei economii în care se investește, au fost de numai 55 milioane dolari SUA, nivel relativ scăzut, care a demonstrat prudența investitorilor străini;

- investițiile de portofoliu au înregistrat o ieșire netă de 715 milioane dolari SUA, fiind marcate de răscumpărarea obligațiunilor emise de autoritatea monetară, dar și de șocurile financiare externe;
- în cadrul acordului *stand-by* încheiat cu FMI în luna august 1999 a fost acordată numai prima tranșă în valoare de 72 milioane dolari SUA, celelalte două tranșe fiind amânate, ca urmare a neîndeplinirii de către economia românească a criteriilor de performanță stabilite în acord;
- creșterea rezervei valutare în partea a doua a anului a fost posibilă datorită intrărilor de capital, provenite în cea mai mare parte din privatizarea unor companii și societăți românești, din împrumuturi externe, precum și din alte surse. Rezerva valutară a crescut cu 173 milioane dolari, datorită, în cea mai mare parte, intervenției băncii centrale pe piața valutară interbancară. Pe de altă parte, rezerva băncii centrale a fost grevată de plata serviciului datoriei externe, ceea ce a determinat scăderi importante ale rezervelor în perioada martie – august 1999.

Tabelul nr. 34. Contul de capital și financiar

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
Credit	7 686	5 634	73,3	100,0	100,0
transferuri de capital	39	46	117,9	0,5	0,8
investiții directe	2 063	1 102	53,4	26,8	19,6
investiții de portofoliu	510	213	41,8	6,6	3,8
alte investiții de capital	4 047	3 523	87,1	52,7	62,5
conturi în tranzit, conturi de cliring/barter	16	12	75,0	0,2	0,2
active de rezervă BNR	1 011	738	73,0	13,2	13,1
Debit	4 963	5 132	103,4	100,0	100,0
transferuri de capital	0	1	x	0,0	*)
investiții directe	23	77	334,8	0,5	1,5
investiții de portofoliu	380	928	244,2	7,7	18,1
alte investiții de capital	4 345	3 182	73,2	87,5	62,0
conturi în tranzit, conturi de cliring/barter	47	33	70,2	0,9	0,6
active de rezervă BNR	168	911	542,3	3,4	17,8
Sold	2 723	502	18,4		
transferuri de capital	39	45	115,4		
investiții directe	2 040	1 025	50,2		
investiții de portofoliu	130	-715	x		
alte investiții de capital	-298	341	x		
conturi în tranzit, conturi de cliring/barter	-31	-21	67,7		
active de rezervă BNR	843	-173	x		

*) sub 0,05 la sută

Soldul contului financiar a fost în scădere cu aproape 82 la sută față de 1998, ca rezultat al diminuării intrărilor de capital cu mai mult de o pătrime și al majorării ieșirilor cu 3,4 la sută, ca urmare a unor tendințe diferite, determinate de factori interni și externi.

Activele contului financiar reflectă modificările apărute în: investițiile rezidenților în străinătate, achiziționarea de titluri de valoare, plasamente în depozite, împrumuturi și rezerve oficiale. La sfârșitul anului 1999 activele externe au înregistrat o scădere de 66 milioane dolari SUA, mult mai

mică decât cea din anul anterior (1 061 milioane dolari SUA).

Pasivele contului financiar reflectă investițiile de capital străin, cumpărările de titluri de valoare interne, depozitele nerezidenților, precum și creditele și împrumuturile atrase. Soldul acestor pasive la sfârșitul anului 1999 a fost de 391 milioane dolari SUA, comparativ cu 1 623 milioane dolari SUA în 1998.

2.1. Investiții directe

În anul 1999 investițiile directe în România (capital vărsat, inclusiv în natură) s-au cifrat la 1 094 milioane dolari SUA, față de 2 052 milioane dolari SUA în 1998, datorită neîncrederii investitorilor străini în potențialul economiei românești.

	- milioane dolari SUA -		Indici (%) 1999/1998	Structură (%)	
	1998	1999		1998	1999
Credit	2 063	1 102	53,4	100,0	100,0
În numerar	1 378	797	57,8	66,8	72,3
- ale nerezidenților în România	1 367	789	57,7	66,3	71,6
- ale rezidenților în străinătate	11	8	72,7	0,5	0,7
În natură (ale nerezidenților în România)	685	305	44,5	33,2	27,7
Debit	23	77	334,8	100,0	100,0
În numerar	23	77	334,8	100,0	100,0
- ale nerezidenților în România	22	53	240,9	95,7	68,8
- ale rezidenților în străinătate	1	24	2400,0	4,3	31,2
Sold	2 040	1 025	50,2		
În numerar	1 355	720	53,1		
- ale nerezidenților în România	1 345	736	54,7		
- ale rezidenților în străinătate	10	-16	x		
În natură (ale nerezidenților în România)	685	305	44,5		

Structura investițiilor directe a cunoscut o ușoară modificare în 1999, în sensul reducerii investițiilor în natură, concomitent cu majorarea investițiilor în numerar. Investițiile în natură au fost limitate, din necesitatea restrângerii importului, prin eliminarea facilităților vamale și fiscale, iar cele în numerar (inclusiv privatizări) au fost descurajate de declinul economiei românești, reflectat, conform semnalelor agențiilor de *rating*, de creșterea riscului de țară. Cele mai reprezentative privatizări au fost Banca Română pentru Dezvoltare și Automobile "Dacia" S.A. – Pitești, care au totalizat circa 260 milioane dolari SUA.

Cu toate că investițiile directe au constituit, în 1999, principala sursă de finanțare a deficitului de cont curent (peste 79 la sută), nivelul lor a fost insuficient, datorită dificultăților întâmpinate în procesul de privatizare:

- insuficienta pregătire a programului de privatizare și neasigurarea *mix*-ului de măsuri care să ajute la realizarea acestuia;
- lipsa de claritate a cadrului legal;

- volumul mare al arieratelor care au grevat societățile comerciale cu capital de stat supuse privatizării;
- majorarea costului creditelor, în contextul unui sistem bancar aflat în restructurare.

Din datele furnizate de Oficiul Național al Registrului Comerțului la 31 decembrie 1999 rezultă următoarea structură pe activități a capitalului în valută subscris:

- industrie extractivă, construcții de mașini, utilaje și echipamente: 26,4 la sută;
- servicii profesionale: 23,6 la sută;
- comerț cu ridicata: 16,0 la sută;
- industria alimentară: 13,9 la sută;
- comerț cu amănuntul: 8,1 la sută;
- textile, confecții, încălțăminte: 3,5 la sută;
- agricultură: 3,0 la sută;
- transporturi: 2,3 la sută;
- construcții: 2,3 la sută;
- turism: 0,8 la sută;
- alte activități: 26,5 la sută.

În ceea ce privește **repartiția teritorială**, continuă tendința înregistrată în anii precedenți, de menținere a unei ponderi ridicate a municipiului București (53,2 la sută din capitalul social în valută și 54,1 la sută din numărul de societăți comerciale nou înființate), urmat de județele Prahova, Timiș, Dolj, Ilfov, Constanța și Cluj.

După **originea investițiilor străine directe**, aproape 57 la sută din capitalul investit provine din țările membre ale Uniunii Europene, 4,7 la sută din CEFTA și 3,2 la sută din AELS.

La sfârșitul anului 1999, după **volumul total al investițiilor în valută** (investiții directe și investiții angajate în contracte de privatizare cu FPS), principalele țări investitoare erau: Franța, SUA, Germania, Olanda, Marea Britanie, Grecia, Italia, Cipru, Austria și Turcia.

2.2. Investiții de portofoliu

Situația macroeconomică a țărilor din Europa de Est, spectrul intrării României în incapacitate de plată, precum și blocarea acordurilor cu FMI și Banca Mondială, semnalele transmise de agențiile de *rating* au fost doar câteva dintre motivele care au stat la baza reticenței investitorilor străini. La acestea s-a adăugat și conflictul din Iugoslavia, ale cărui repercusiuni în regiune au amânat și mai mult decizia de investire a capitalului străin.

În anul 1999 ieșirile nete de investiții de portofoliu au însumat 715 milioane dolari SUA, situație diametral opusă celei din 1998, când s-a înregistrat o intrare netă de 130 milioane dolari SUA. Această ieșire s-a produs pe fondul răscumpărării obligațiunilor Samurai emise pe piața de capital japoneză în 1996 și ajunse la scadență, în valoare de 428 milioane dolari SUA, și a euroobligațiunilor

lansate în urmă cu trei ani pe piața de capital europeană cu asistența băncii de investiții Merrill Lynch, în valoare de 250 milioane dolari SUA.

	1998			1999		
	Credit	Debit	Sold	Credit	Debit	Sold
Active	32	31	1	48	39	9
Sectorul bancar	4	15	-11	47	35	12
Sectorul nebancar	28	16	12	1	4	-3
Pasive	478	349	129	165	889	-724
Autoritatea monetară	0	0	0	0	678	-678
Nomura Securities	0	0	0	0	428	-428
Merrill Lynch	0	0	0	0	250	-250
Sectorul bancar	0	13	-13	0	43	-43
Alte sectoare	478	336	142	165	168	-3
din care:						
- valori mobiliare de natura obligațiunilor	237	222	15	58	129	-71
Romtehnica	175	72	103	40	68	-28
Mercur Trading-Merrill Lynch	0	12	-12	0	0	0
bilete la ordin T.S.	0	68	-68	8	7	1
altele	62	70	-8	10	54	-44
- valori mobiliare de natura acțiunilor (tranzacții CNVM)	229	126	103	107	39	68

În perioada analizată, România a participat la majorarea capitalului BERD cu 1 milion dolari SUA și a vărsat 10 milioane dolari SUA la capitalul subscris la Banca de Comerț și Dezvoltare a Mării Negre.

Cu toate că în 1999 pe piața românească de capital au fost plasate acțiunile unor întreprinderi mici și mijlocii, în vederea privatizării, aceasta a fost mai puțin atractivă pentru investitorii străini, ca urmare a efectului de contagiune al crizelor financiare externe și a conflictului din Iugoslavia, fapt reflectat de nivelul scăzut al tranzacțiilor. Cele mai importante acțiuni le-au constituit ofertele publice realizate de DAMEN SHIPYARDS pentru Șantierul Naval Galați și de PRECISION CASTPARTS pentru Sterom Câmpina, precum și preluarea AEM Timișoara de către LUXTEN LIGHTING.

2.3. Fluxuri de capital pe termen mediu și lung

2.3.1. Creanțe

Creditele pe termen mediu și lung acordate de România în 1999 au provenit din împrumuturi și credite de export ale sectorului nebancar, situându-se peste nivelul celor din 1998. Fluxurile de active financiare pe termen lung s-au regăsit, în special, la nivelul administrației publice, unde recuperările de creanțe au fost de 12 milioane dolari SUA, reprezentând diminuarea creanțelor față de Peru și Zambia.

Exporturile pe baza documentelor comerciale s-au cifrat în 1999 la 16 milioane dolari SUA, față de 38 milioane dolari SUA în 1998.

Tranzacțiile sectorului bancar și nebancau au înregistrat fluxuri financiare reduse și au reflectat recuperările de creanțe într-o măsură mai mare decât formarea de noi creanțe.

2.3.2. Angajamente

Angajamentele României pe piața internațională de capital au înregistrat o ușoară creștere, în pofida mediului extern nefavorabil și a unui serviciu ridicat al datoriei externe. Astfel, împrumuturile și creditele pe termen mediu și lung primite în anul 1999 au depășit cu 1,1 la sută pe cele din 1998, în timp ce rambursările la datoria externă s-au redus cu 1 la sută, ceea ce a condus la intrări nete de capital în valoare de 313 milioane dolari SUA.

Tabelul nr. 37. Alte investiții de capital pe termen mediu și lung

	-milioane dolari SUA-					
	1998			1999		
	Credit	Debit	Sold	Credit	Debit	Sold
Active	105	82	23	128	100	28
1. Împrumuturi și credite pe termen mediu și lung	10	25	-15	25	13	12
Administrația publică-credite export	0	9	-9	12	6	6
Sectorul bancar	2	1	1	2	0	2
Sectorul nebancau-credite export	8	15	-7	11	7	4
2. Documente de export pe termen lung	95	57	38	103	87	16
Passive	2079	1971	108	1977	1835	142
1. Împrumuturi și credite pe termen mediu și lung	1738	1522	216	1832	1519	313
Autoritatea monetară	0	201	-201	72	180	-108
FMI	0	126	-126	72	139	-67
Citibank / ABN	0	75	-75	0	41	-41
Administrația publică	313	320	-7	509	463	46
Împrumuturi	0	247	-247	181	367	-186
G-24	0	216	-216	31	334	-303
BIRD	0	31	-31	150	33	117
Credite import	313	73	240	328	96	232
din care:						
BIRD	126	40	86	132	52	80
BERD	44	10	34	61	13	48
BEI	81	7	74	87	15	72
Sectorul bancar-linii de finanțare	130	315	-185	91	179	-88
Sectorul nebancau-credite import	1295	686	609	1160	697	463
2. Documente de import pe termen lung	341	449	-108	145	316	-171

Structura sectorială a creditelor primite relevă faptul că principalul beneficiar al acestora a fost sectorul nebancau (63,3 la sută), urmat de cel al administrației publice (27,8 la sută). Implicarea autorității monetare a fost de numai 3,9 la sută, ca urmare a primirii în luna august a tranșei în valoare de 72 milioane dolari SUA din acordul *stand-by* încheiat la începutul anului 1999. În ceea ce privește rambursările, în sarcina autorității monetare a fost plata creditelor primite anterior de la FMI și a creditului sindicalizat de la Citibank și ABN.

La nivelul administrației publice, tragerile efectuate au fost, în cazul împrumuturilor, din creditul obținut de la BIRD în cadrul acordului PSAL pentru susținerea și dezvoltarea sectorului privat și din cre-

ditul de 31 milioane dolari SUA, obținut de la G-24 (Japonia). Asistența financiară acordată de organisme financiare internaționale s-a materializat printr-un influx sporit de capital, în special pentru construirea și modernizarea drumurilor (BIRD, BEI), restructurarea sectorului petrolier (BIRD), dezvoltarea sistemului de sănătate (BIRD), extinderea rețelei de metrou în București (BEI) și modernizarea aeroporturilor.

Comparativ cu anul 1998, la nivelul administrației publice creditele primite de la BIRD au crescut cu 120 la sută, iar cele de la BERD cu 38,6 la sută. Rambursările de credite ale acestui sector au crescut cu 44,7 la sută față de anul anterior, reprezentând în cea mai mare parte plata datoriilor către Uniunea Europeană.

Creditele primite de sectorul bancar au scăzut față de anul precedent cu aproape o treime, iar rambursările cu 43,2 la sută, determinând ieșiri nete de 88 milioane dolari SUA.

Creditele comerciale nete primite de sectorul nebancaar pentru importuri au scăzut cu peste o pătrime în raport cu 1998, reducere care provine de la creditele fără garanția statului, care dețin și cea mai mare pondere.

B. Poziția investițională internațională a României

În condițiile reducerii semnificative a deficitului contului curent în anul 1999, soldul debitor al poziției investiționale internaționale s-a situat în jurul valorii de 6,8 miliarde dolari SUA, similară cu cea înregistrată la sfârșitul anului 1998. Începând cu anul 1990 soldul poziției investiționale internaționale s-a deteriorat continuu, stocul de pasive financiare externe ale României majorându-se cu un miliard de dolari SUA anual, în condițiile în care valoarea activelor financiare externe se situa la același nivel (9 miliarde dolari SUA). Astfel, din poziția de creditor net în care se afla la începutul anilor '90, România a devenit debitor net, ca urmare a majorării soldului datoriei externe pe termen mediu și lung și creșterii volumului de investiții străine. După valoarea totală a investițiilor străine primite în ultimii 10 ani, România ocupă locul patru în Europa Centrală și de Est, după Polonia, Ungaria și Cehia.

În 1999, nivelul redus al deficitului de cont curent comparativ cu anul precedent și plata serviciului datoriei externe pe termen mediu și lung, de peste 2,8 miliarde dolari, au determinat reducerea soldului datoriei externe și au avut un impact pozitiv asupra poziției investiționale la sfârșitul anului.

Rezerva valutară a statului a înregistrat evoluții diferite în cursul anului 1999, astfel că în prima jumătate a anului s-a redus cu peste 700 milioane dolari SUA, ca urmare a plății a 1,7 miliarde dolari SUA în contul serviciului datoriei publice și al celei public garantate.

Nivelul ridicat al serviciului datoriei externe din anul 1999, pe fondul puternicei recesiuni economice din ultimii trei ani, a determinat mediile internaționale să privească cu neîncredere România, fiind cotate ca o țară cu risc ridicat, fapt ce a condus la limitarea contractării de noi credite pe piețele private de capital. Astfel, intrările de capital din împrumuturi externe au fost în primul semestru de numai 443,4 milioane dolari SUA.

În a doua jumătate a anului, Banca Națională a României a trecut la refacerea rezervei sale valutare, care a ajuns la 1,5 miliarde dolari SUA la sfârșitul anului. Reducerea cererii de valută a clienților nebancari, ca urmare a limitării semnificative a importurilor, determinată de restructurarea industriilor consumatoare de resurse energetice, a constituit principala cauză a excedentului de valută de pe piața valutară, care a făcut posibilă situarea Băncii Naționale a României pe poziția de cumpărător net (764 milioane dolari SUA).

Intrarea primei tranșe din acordul *stand-by* încheiat cu Fondul Monetar Internațional, în valoare de peste 53 milioane DST, în august 1999, a avut ca efect întărirea rezervei valutare a statului și a condus la deblocarea de către Banca Mondială a finanțărilor prevăzute în acordul PSAL, în valoare de 150 milioane dolari SUA.

Împrumutul FMI a fost condiționat de obținerea unor credite de pe piețele private de capital, ca urmare a noii politici a FMI, "*burden sharing*", de împărțire a datoriei externe între sectorul privat și cel public, pe care această instituție intenționa să o aplice unui număr limitat de țări, printre care și România. La sfârșitul anului 1999 valoarea totală a creditelor contractate de pe piețele private de capital în sistem *club loan* a fost de 171,6 milioane dolari SUA, din care numai 12 milioane dolari SUA au reprezentat datorie externă, diferența constituind obligații față de creditori interni (sucursale și filiale rezidente ale băncilor străine).

Privatizarea unor importante societăți și companii românești (Banca Română pentru Dezvoltare, Romtelecom și Dacia Pitești) a constituit o altă sursă de majorare a rezervei valutare a statului în 1999, cu peste 500 milioane dolari SUA.

Indicatorii de îndatorare au înregistrat, de asemenea, niveluri fluctuante, la sfârșitul lunii iunie 1999 rata serviciului datoriei externe atingând 48,4 la sută, ca urmare a nivelului ridicat al obligațiilor de plată externe aferente lunilor februarie, mai și iunie. Pe fondul creșterii exporturilor din a doua parte a anului și al stagnării plăților efectuate în contul datoriei externe, rata serviciului datoriei externe a scăzut, atingând nivelul de 35,9 la sută. Activele valutare în luni de import au crescut de la 2,1 în semestrul I la 2,8 pe întregul an 1999, datorită consolidării rezervelor valutare în partea a doua a anului. Situarea celorlalți indicatori de îndatorare sub nivelurile critice, a făcut ca România să fie considerată o țară cu nivel scăzut de îndatorare. Astfel, ponderea datoriei externe în PIB a fost de 26,2 la sută, iar ponderea datoriei externe în export de 90,3 la sută.

1. Sectoare instituționale

1.1. Caracterizare generală

La sfârșitul anului 1999 soldul debitor al poziției investiționale internaționale a fost de 6 793,6 milioane dolari SUA, nivel comparabil cu cel înregistrat la 31 decembrie 1998. Soldul debitor la sfârșitul perioadei a fost rezultatul unor tranzacții internaționale nete în valoare de -457 milioane dolari SUA, al unor influențe favorabile din variația cursurilor de schimb (263,4 milioane dolari SUA) și al evoluției prețului aurului (37,3 milioane dolari SUA).

În ceea ce privește structura pe sectoare instituționale, trei dintre acestea au înregistrat poziții creditoare, autoritatea monetară cu 1 613,8 milioane dolari SUA, sectorul guvernamental cu 549,9 milioane dolari SUA și sectorul bancar cu 394,2 milioane dolari SUA. Sectorul guvernamental și-a redresat poziția, devenind creditor net, soldul activelor externe majorându-se cu 20,2 la sută, ca urmare a preluării creanțelor comerciale aferente sectorului nebanancar din Cuba (650 milioane dolari SUA). Autoritatea monetară și-a întărit poziția de creditor net, datorită reducerii pasivelor externe cu 27,4 la sută, prin plățile efectuate în contul datoriei externe în prima parte a anului și a consolidării rezervei valutare a statului în partea a doua a anului. Sectorul bancar s-a menținut în poziția de creditor net, soldul micșorându-se cu 40,6 la sută în decursul anului. Deteriorarea a avut loc în condițiile reducerii cu 300 milioane dolari SUA a activelor externe ale sistemului bancar, în urma virării la rezerva valutară a statului, de către Fondul Proprietății de Stat în ianuarie 1999, a încasărilor din privatizarea Romtelecom, care a avut loc la sfârșitul anului 1998. Poziția României de debitor net s-a datorat sectorului nebanancar, ca urmare a majorării datoriei externe contractate de acesta, cât și a creșterii volumului de investiții străine. În anul 1999 soldul debitor s-a mărit cu 1 522,4 milioane dolari SUA, datorită atât reducerii activelor externe, prin reclasificarea creanțelor comerciale față de Cuba și înglobarea acestora în creanțele guvernamentale, cât și majorării pasivelor externe.

1.2. Autoritatea monetară (BNR)

Autoritatea monetară și-a menținut soldul creditor la sfârșitul anului 1999 (1 613,8 milioane dolari SUA), poziția investițională internațională a acestui sector cunoscând o evoluție favorabilă, în condițiile în care Banca Națională a României a reușit să ramburseze datoria publică externă scadentă și să-și refacă rezerva valutară.

1.2.1. Active externe

Stocul de aur s-a majorat de la 100,3 tone la sfârșitul anului 1998 la 103,4 tone la 31 decembrie 1999, iar creșterea valorică s-a produs atât pe seama majorării cantității de aur (din producția internă și ca urmare a încasării contravalorii dobânzii sub formă de aur monetar, provenind dintr-un plasament efectuat de către Banca Națională a României) cât și datorită creșterii prețului aurului pe piața internațională a metalelor prețioase.

La sfârșitul anului 1999 rezerva valutară a statului, administrată de BNR, a înregistrat o creștere de 11 la sută față de 31 decembrie 1998, după ce scăzuse dramatic până la 30 iunie, ajungând la 621,8 milioane dolari SUA, ca urmare a efectuării plăților aferente datoriei publice și public garantate, cât și răscumpărării titlurilor în valută emise de Ministerul Finanțelor pe piața internă. Valoarea plăților efectuate din rezerva statului în contul datoriei externe a fost de 1,7 miliarde dolari SUA în perioada de referință, iar cea a răscumpărării titlurilor de stat emise de Ministerul Finanțelor de 407,8 milioane dolari SUA. După trecerea de vârfurile de plată a serviciului datoriei publice externe, Banca Națională a României a trecut la refacerea rapidă a rezervei statului, situându-se permanent pe poziția de cumpărător net pe piața valutară și absorbind excedentul valutar creat prin comprimarea importurilor. Creșterea rezervelor valutare ale BNR a avut loc și ca urmare a intrărilor din împrumuturile de la FMI, BIRD și a celor provenite de pe piețele private de capital în sistem *club loan*, care au totalizat 424,7 milioane dolari SUA, cât și a sumelor obținute din privatizarea unor

companii românești și vărsate la rezerva statului, în valoare de 537,6 milioane dolari SUA. În aprilie 1999 BNR a atras un depozit pe termen scurt în valoare de 100 milioane dolari SUA de la Banca Chinei. Astfel, la sfârșitul anului 1999, rezerva statului era complet refăcută, valoarea acesteia depășind cu 151,5 milioane dolari SUA nivelul atins în decembrie 1998.

Tabelul nr. 38. Situația rezervelor valutare ale statului administrate de BNR

	-milioane dolari SUA-		
	31.12.1998	30.06.1999	31.12.1999
Valute convertibile	1 374,9	621,8	1 526,2
numerar și cecuri	0,1	0,0	0,6
depozite	828,2	387,0	256,6
din care:			
disponibil la BRI	338,9	26,8	36,5
disponibil la FED	10,1	30,9	25,8
disponibil la bănci în străinătate	478,0	328,9	184,2
disponibil DST la FMI	1,2	0,4	10,1
bonuri de tezaur	546,6	234,8	1 269,0
Aur	924,3	849,4	966,6

O pondere importantă în activele externe ale BNR au avut-o participațiile României la capitalul Fondului Monetar Internațional și al Băncii Reglementelor Internaționale (1 035,1 milioane dolari SUA), a căror valoare s-a redus în perioada de referință, ca urmare a deprecierei DST în raport cu dolarul SUA.

1.2.2. Pasive externe

Pasivele externe ale BNR au scăzut cu 722,3 milioane dolari SUA, datorită reducerii datoriei externe aferente acestui sector instituțional. În lunile februarie și iunie au fost răscumpărate obligațiunile Merrill Lynch, în valoare de 250 milioane dolari SUA, iar în luna mai obligațiunile Samurai în valoare de 427,7 milioane dolari SUA. Ratele de capital aferente creditelor primite de la FMI în anul 1999 au reprezentat 138,9 milioane dolari SUA.

Tabelul nr. 39. Împrumuturi în cadrul acordurilor cu FMI

Acord	Cumpărări mil.DST	Răscumpărări mil.DST	Datorii	
			mil. DST	echivalent mil.USD
<i>Stand-by</i> 1992	261,70	261,70	0,00	0,00
<i>Stand-by</i> 1994	94,43	75,41	19,02	26,12
Facilitate de transformare sistemică	188,53	47,13	141,40	194,19
<i>Stand-by</i> 1997	120,60	0,00	120,60	165,63
<i>Stand-by</i> 1999	53,00	0,00	53,00	72,79

În vederea continuării procesului de reformă și realizării obiectivelor economice, România a încheiat un nou acord *stand-by* cu Fondul Monetar Internațional în valoare de 400 milioane DST, din care s-au efectuat trageri în valoare de 53 milioane DST în august 1999. Astfel, soldul datoriei externe a autorității monetare era la sfârșitul anului 1999 de 774,7 milioane dolari SUA, cu 50,8 la sută mai mic decât la 31 decembrie 1998.

Pasivele externe ale BNR în monedă națională, reprezentând cota de participare la FMI, precum și echivalentul în lei al tranșei de rezervă (utilizată în totalitate) dețin ponderea cea mai mare (53,6 la sută) în totalul pasivelor externe ale acestui sector.

1.3. Sectorul guvernamental

Poziția sectorului guvernamental a cunoscut o evoluție favorabilă, soldul debitor de la sfârșitul anului 1998 devenind sold creditor în decembrie 1999. Această inversare a avut loc ca urmare a majorării activelor externe, prin includerea creanțelor comerciale față de Cuba în creanțele guvernamentale, și reducerii pasivelor externe, determinată de scăderea datoriei publice externe.

1.3.1. Active externe

Creanțele guvernamentale pe termen mediu și lung provenite din exporturi în țările în curs de dezvoltare din Orientul Mijlociu, Africa, America Latină și în fostele membre CAER, efectuate, în principal, înainte de 1989, continuă să dețină cea mai mare pondere în activele externe ale sectorului guvernamental (88 la sută). Din totalul creanțelor guvernamentale, 40,4 la sută sunt exprimate în ruble transferabile și provin din operațiunile de export și din acțiunile de cooperare efectuate de țara noastră în cadrul fostului CAER.

Tabelul nr. 40. Creanțe guvernamentale pe termen mediu și lung la 31 decembrie 1999

Denumirea țării	Total creanțe	-echivalent mii dolari SUA-				
		pe scadențe				
		cu scadență depășită	cu scadență nestabilită	cu scadență în 1999	cu scadență în 2000	cu scadență după 2000
Total	1 992 757	1 930 528	48 663	8 566	2 500	2 500
China	11 036	3 149	7 579	308	0	0
Guineea	15 770	15 192	227	351	0	0
Irak	1 689 300	1 670 513	18 520	267	0	0
Mozambic	99 969	92 528	0	7 441	0	0
Sudan	122 710	122 710	0	0	0	0
Somalia	335	335	0	0	0	0
Siria	48 617	26 101	22 337	179	0	0
Vietnam	5 020	0	0	20	2 500	2 500

Procesul de recuperare a acestor creanțe este foarte lent și sinuos, ponderea celor cu scadență depășită fiind de 77,7 la sută. Situația economică precară a țărilor împrumutate, cât și faptul că principalul debitor, Irakul, se află încă sub embargoul impus de Consiliul de Securitate al ONU, au făcut ca volumul creanțelor recuperate în 1999 să fie de numai 12 milioane dolari SUA. În luna februarie au fost stinse creanțele pe relația Peru și Zambia. Guvernul României a acceptat oferta Guvernului peruan de 7,7 milioane dolari SUA, care a reprezentat 56 la sută din valoarea nominală a creanțelor pe relația Peru, și oferta firmei americane DAI (Debt Advisery International), care a reprezentat 21,2 la sută din valoarea totală de 15 milioane dolari SUA a creanțelor pe relația Zambia. În același timp a fost înregistrată o creștere cu 6 milioane dolari SUA a soldului favorabil părții române, aferent lucrărilor executate pentru combinatul Krivoi-Rog din Ucraina.

**Tabelul nr. 41. Situația creanțelor guvernamentale din credite pe termen mediu și lung
(pe relația ruble transferabile)**

Denumirea țării	Total creanțe	-mii ruble transferabile- pe scadențe		
		cu scadență depășită	cu scadență nestabilită	cu scadență în 1999
Total	1 538 993	759 057	755 655	24 281
din care:				
Cuba	840 181	749 349	66 551	24 281
Mongolia	3 050	1 504	1 546	0
RPD Coreea	8 204	8 204	0	0
Rusia	580 158	0	580 158	0
Ucraina	107 400	0	107 400	0

Valoarea creanțelor guvernamentale a crescut cu 22,7 la sută în perioada de referință, în urma reclasificării creanțelor comerciale pe relația Cuba la sectorul guvernamental.

Din totalul activelor externe pe termen mediu și lung ale acestui sector fac parte și participațiile la organismele financiare internaționale. În lunile ianuarie și noiembrie au fost efectuate plățile la capitalul subscris de România la Banca de Comerț și Dezvoltare a Mării Negre, în valoare de 3,4 milioane DST fiecare. De asemenea, România a participat la majorarea capitalului BERD, achitând în luna aprilie a doua rată de 0,5 milioane euro, iar în luna iunie a efectuat răscumpărarea parțială a biletelor la ordin emise de Ministerul Finanțelor, în valoare de 0,3 milioane euro.

O altă componentă a activelor pe termen lung o reprezintă valorile imobiliare deținute de misiunile diplomatice ale României în străinătate, care au rămas la nivelul a 100,3 milioane dolari SUA.

Activele pe termen scurt ale acestui sector reprezintă soldurile conturilor de cliring pe relația devize neconvertibile și ruble transferabile. Ritmul procesului de lichidare a acestora este foarte lent, menținându-se practic soldurile de la 31 decembrie 1998, iar Siria continuând să dețină 82,4 la sută din valoarea totală în devize neconvertibile.

Depozitele deținute în străinătate de misiunile diplomatice, incluse în activele pe termen scurt, au scăzut cu 1 milion dolari SUA față de sfârșitul anului 1998.

1.3.2. Pasive externe

Datoria externă aferentă sectorului guvernamental reprezintă 98,6 la sută din pasivele externe ale acestui sector instituțional și constă, în principal, în împrumuturi contractate direct de către stat sau în credite cu garanția statului și în investiții de portofoliu (emisiunea de euroobligațiuni a Ministerului Finanțelor, pe piața Germaniei, în 1997).

În structura pe debitori a datoriei contractate de Guvern, 98,2 la sută au reprezentat angajamente directe ale statului și 1,8 la sută împrumuturi cu garanția statului.

Organismele internaționale au continuat să reprezinte cel mai important finanțator al sectorului guvernamental, furnizând 75,4 la sută din împrumuturile acestuia.

Tabelul nr. 42. Datoria externă a sectorului guvernamental

	-milioane dolari SUA-	
	1998	1999
TOTAL	3 304,50	3 202,28
Datorie publică	3 238,82	3 143,13
Datorie public garantată	65,68	59,15
Pe tipuri de creditori:		
Organisme internaționale	2 361,05	2 415,30
BERD	124,24	182,24
BIRD	1 444,26	1 636,84
UE	461,26	205,85
BEI	331,07	377,08
FDS CE	0,22	13,29
OECE	0,00	0,00
Relații bilaterale	493,19	392,62
Elveția	47,20	7,20
Norvegia	17,70	0,20
Suedia	33,00	8,00
Austria	32,62	8,76
Finlanda	4,50	1,00
Japonia	86,86	121,23
Canada	7,75	4,13
SUA	36,99	36,99
Germania	210,91	181,56
Coreea	0,00	10,05
China	15,66	13,50
Investiții de portofoliu	357,83	308,03
Bănci private	37,79	31,20
Germania	30,82	22,79
Franța	1,65	2,79
Olanda	1,38	1,04
Austria	0,67	0,00
SUA	3,27	2,47
Israel	0,00	2,11
Credit furnizor	13,03	5,07
Alții	41,62	50,00

Banca Mondială a fost principalul creditor al acestui sector, creditele contractate cu BIRD, începând cu anul 1991, însumând 2 582,6 milioane dolari SUA la sfârșitul anului 1999, din care trageri în valoare de 1 820,3 milioane dolari SUA. Intrările din credite de la BIRD în anul 1999 au reprezentat 281,7 milioane dolari SUA, din care 150 milioane dolari SUA pentru ajustarea sectorului privat (PSAL), 35,5 milioane dolari pentru restructurarea transporturilor, iar 29,2 milioane dolari SUA pentru restructurarea sectorului petrolier. Valoarea rambursărilor efectuate în contul creditelor primite de la BIRD a însumat 84,8 milioane dolari SUA, din care 33,4 milioane dolari SUA au reprezentat rate de capital aferente creditului SAL, 17,4 milioane dolari SUA plăți aferente împrumutului pentru importuri critice și asistență tehnică și 12,4 milioane dolari SUA rambursări aferente creditului pentru

reabilitarea sistemului sanitar.

Aceste împrumuturi au fost acordate, în special, pentru finanțarea diverselor proiecte de investiții (modernizarea infrastructurii), pentru susținerea balanței de plăți și pentru ajustarea sectorului privat și a agriculturii.

Tabelul nr. 43. Structura datoriei din credite BIRD

Denumire proiect	Valoarea contractată		Valoarea tragerilor	
	valută	echivalent mil. USD	valută	echivalent mil. USD
TOTAL		2582,64		1820,34
1. FESAL	150,0 mil. USD	150,00	150,0 mil. USD	150,00
	51,9 mil. DEM	26,64	51,9 mil. DEM	26,64
2. SAL	400,0 mil. USD	400,00	400,0 mil. USD	400,00
3. ASAL	280,0 mil. USD	280,00	200,0 mil. USD	200,00
	117,5 mil. DEM	60,32	0,0	0,00
4. SPAL	50,0 mil. USD	50,00	50,0 mil. USD	50,00
5. PSAL	300,0 mil. USD	300,00	150,0 mil. USD	150,00
6. PBIL	25,0 mil. USD	25,00	0,86 mil. USD	0,86
7. Reabilitarea sistemului sanitar	150,0 mil. USD	150,00	149,26 mil. USD	149,26
8. Importuri critice	179,2 mil. USD	179,17	179,17 mil. USD	179,17
9. Fermieri privați	100,0 mil. USD	100,00	100,0 mil. USD	100,00
10. Reabilitarea sectorului privat	175,6 mil. USD	175,60	84,53 mil. USD	84,53
11. Sprijinirea reformei sist. de învățământ preuniversitar	50,0 mil. USD	50,00	25,43 mil. USD	25,43
12. Proiect privind forța de muncă și protecția socială	55,4 mil. USD	55,40	14,10 mil. USD	14,10
13. Finanțarea proiectului de dezvolt. ind.	120,0 mil. USD	120,00	73,15 mil. USD	73,15
14. Alim. cu apă a Mun. București	25,0 mil. USD	25,00	11,82 mil. USD	11,82
15. Învățământ. superior și cercetare științifică	50,0 mil. USD	50,00	11,58 mil. USD	11,58
16. Reabilitare școli	70,0 mil. USD	70,00	1,01 mil. USD	1,01
17. Cadastru general și public imobiliar	25,5 mil. USD	25,50	0,95 mil. USD	0,95
18. Protecția copilului	5,0 mil. USD	5,00	0,20 mil. USD	0,20
19. Proiect privind patrimoniul cultural	5,0 mil. USD	5,00	0,04 mil. USD	0,04
20. Proiect privind fondul de dezvoltare socială	10,0 mil. USD	10,00	0,51 mil. USD	0,51
21. Împrumut pentru restructurare transport	120,0 mil. USD	120,00	120,0 mil. USD	120,00
22. Împrumut pentru restructurare transport	150,0 mil. USD	150,00	71,09 mil. USD	71,09

Banca Europeană de Investiții, al doilea finanțator al sectorului administrației publice, a acordat României, până la sfârșitul anului 1999, credite în valoare de 786,1 milioane dolari SUA, din care au fost efectuate trageri în valoare de 384,9 milioane dolari SUA. Din totalul creditelor, 95,5 la sută au fost destinate modernizării infrastructurii (transporturi, termoficare și telecomunicații).

Intrările din creditele obținute de la BEI au însumat, în 1999, 87,5 milioane dolari SUA, din care 25,5 milioane dolari SUA au reprezentat trageri aferente proiectului privind modernizarea metroului, iar 20 milioane dolari SUA pentru restructurarea transporturilor și a drumurilor.

Tabelul nr. 44 Structura datoriei din credite BEI

Denumire proiect	Valoarea contractată		Valoarea tragerilor	
	valută mil. EUR	echivalent mil. USD	valută	echivalent mil. USD
TOTAL CREDITE BEI		786,09		384,94
1. Retehnologizare sistem energetic	25,00	25,10	25,00 mil. DEM 12,00 mil. EUR	12,83 12,05
2. Proiect de dezvoltare industrială	10,33	10,37	3,56 mil. EUR 0,62 mil. DEM 7,07 mil. USD	3,57 0,32 7,07
3. Servicii de trafic aerian	24,00	24,10	29,99 mil. USD	29,99
4. Servicii de trafic aerian	16,00	16,07	16,00 mil. EUR	16,07
5. Proiect dezvoltare telecomunicații	80,00	80,33	77,72 mil. DEM 260,24 mil. FRF	39,90 39,85
6. Proiect dezvoltare telecomunicații	40,00	40,17	96,07 mil. FRF 28,78 mil. DEM	14,71 14,78
7. Reabilitare proiect Constanța	35,00	35,15	10,12 mil. EUR	10,16
8. Reabilitare sector termoenergetic	60,00	60,25	37,00 mil. EUR	37,15
9. Modernizare metrou	40,00	40,17	36,50 mil. EUR	36,65
10. Modernizare metrou	60,00	60,25	0,00	0,00
11. Reabilitare sector termoficare	35,00	35,15	2,50 mil. EUR	2,51
12. Modernizare sector feroviar	200,00	200,83	0,00	0,00
13. Reabilitare sector termoficare Cluj-Napoca	3,50	3,51	0,00	0,00
14. Proiect de reabilitare transport urban Timișoara	19,00	19,08	0,00	0,00
15. Restructurare transport	65,00	65,27	0,17 mil. FRF 78,16 mil. USD	0,03 78,16
16. Restructurare transport	70,00	70,29	29,02 mil. EUR	29,14

BERD a acordat statului român până la 31 decembrie 1999 credite în valoare de 408 milioane dolari SUA, din care s-au utilizat 69,8 la sută.

Tabelul nr. 45. Structura datoriei din credite BERD

Denumire proiect	-milioane dolari SUA-	
	Valoarea contractată	Valoarea tragerilor
TOTAL	408,00	284,65
1. Piața de gros	25,00	24,44
2. Dezvoltare industrială	28,00	26,21
3. Dezvoltare industrială	75,00	26,04
4. Alimentare cu apă și protecția mediului în Valea Jiului	16,00	9,02
5. Conservarea energiei termice	45,00	10,21
6. Restructurarea transporturilor	80,00	80,00
7. Restructurarea transporturilor	85,90	85,90
8. AND	53,10	22,83

Poziția **alte active** pe termen scurt include soldurile nefavorabile ale conturilor de cliring, care au continuat procesul de lichidare, valoarea acestora la sfârșitul anului 1999 fiind de numai 9,8 milioane

dolari SUA, iar pe termen lung cuprinde angajamentele externe în monedă națională ale statului român (cote de participare în lei la capitalul unor organisme internaționale), în valoare de 36,9 milioane dolari SUA.

1.4. Sectorul bancar

La sfârșitul anului 1999 sectorul bancar se situa pe poziția de creditor net, cu un sold de 394,2 milioane dolari SUA, în scădere cu 269,9 milioane dolari SUA față de 31 decembrie 1998, ca urmare a reducerii valorii activelor externe ale acestui sector și în condițiile menținerii la același nivel a pasivelor externe.

1.4.1. Active externe

Activele externe ale băncilor au scăzut în luna ianuarie 1999, în urma vărsării la rezerva statului a încasărilor din privatizarea Romtelecom, după care s-au situat în jurul valorii de 1,2 miliarde dolari SUA până la sfârșitul anului.

Activele pe termen scurt dețin 91,2 la sută din activele externe ale acestui sector instituțional și constau în: depozite, numerar și cecuri, ordine de plată, creanțe, titluri de valoare și alte active. Ponderea majoritară (82,7 la sută) o dețin în continuare depozitele și disponibilitățile la bănci în străinătate.

Tabelul nr. 46. Situația activelor externe ale băncilor

	-milioane dolari SUA-	
	31.12.1998	31.12.1999
termen scurt	1 492,6	1 160,7
numerar și cecuri	64,0	72,0
depozite, disponibilități în străinătate	1 342,4	1 052,2
-la vedere	159,0	184,9
-la termen	1 178,0	855,6
-colaterale	5,4	11,7
ordine de plată, creanțe, operațiuni bănci	5,2	10,0
titluri de valoare externe	23,0	3,7
altele	58,0	22,8
termen lung	86,1	90,6
participații la bănci străine	86,1	90,6

În ceea ce privește structura pe valute a activelor externe ale băncilor, dolarul american reprezintă 64,9 la sută, urmat de euro, 26,2 la sută și marca germană, 3,8 la sută.

1.4.2. Pasive externe

Pasivele externe ale sistemului bancar au scăzut în perioada de referință cu 4,2 la sută, ca urmare a reducerii datoriei externe pe termen mediu și lung cu 167 milioane dolari SUA. Din structura pe debitori rezultă că 97,9 la sută din datoria acestui sector provine din credite private și numai 2,1 la sută din credite cu garanția statului. Datoria externă a sectorului bancar este formată din

împrumuturi externe (90,8 la sută) și investiții de portofoliu (euroobligațiuni în valoare de 75 milioane dolari SUA, emise de BCR pe piața Londrei). Soldul liniilor de finanțare pe termen mediu și lung, la sfârșitul anului 1999, însuma 202,6 milioane dolari SUA, reprezentând 56 la sută din valoarea creditelor pe termen mediu și lung aferente sectorului bancar.

Tabelul nr. 47. Datoria externă pe termen mediu și lung a sectorului bancar

	-milioane dolari SUA-	
	31.12.1998	31.12.1999
TOTAL	565,49	398,48
datorie privată	535,22	390,18
datorie public garantată	30,27	8,30
Din total		
împrumuturi financiar-bancare	491,29	361,78
linii de finanțare	288,90	202,60
investiții de portofoliu	74,20	36,70

O altă componentă a pasivelor pe termen mediu și lung o reprezintă investițiile directe efectuate de nerezidenți în sectorul bancar românesc, care au însumat 215,5 milioane dolari SUA la sfârșitul anului 1999, cu 50,2 la sută mai mari față de 31 decembrie 1998. În cadrul investițiilor directe ale acestui sector, depozitele pe termen mediu și lung ale băncilor străine, deschise la sucursalele acestora din România, s-au cifrat, la sfârșitul anului 1999, la 42,8 milioane dolari SUA.

Pasivele pe termen scurt au crescut cu 17,4 la sută față de sfârșitul anului 1998, depozitele bancare și nebancare deținând 89,1 la sută.

Tabelul nr. 48. Datoria externă pe termen scurt a sistemului bancar

	-milioane dolari SUA-	
	1998	1999
TOTAL	188,3	221,1
împrumuturi	15,4	24,2
linii de finanțare	0,7	0,0
depozite bancare	102,4	81,5
depozite nebancare	70,5	115,4

1.5. Sectorul nebancar

Poziția investițională a sectorului nebancar a înregistrat la 31 decembrie 1999 un sold debitor de 9,4 miliarde dolari SUA, în creștere cu 19,4 la sută față de sfârșitul anului 1998.

1.5.1. Active externe

Soldul activelor externe ale acestui sector instituțional a înregistrat o scădere de aproape 50 la sută în 1999, ca urmare a reclasificării creanțelor pe relația Cuba. Creanțele comerciale provenite din exporturi au însumat 136,8 milioane dolari SUA la sfârșitul anului 1999, reprezentând 18,2 la sută din totalul activelor acestui sector.

Tabelul nr. 49. Creanțele comerciale ale sectorului nebancar la 31 decembrie 1999

Denumirea țării	Total creanțe	-echivalent mii dolari SUA-		
		pe scadențe		
		cu scadență depășită	cu scadență nestabilită	cu scadență în 1999
Total	136 792	134 288	0	2 504
Angola	17 662	17 662	0	0
Congo	1 444	1 444	0	0
Libia	45 500	45 500	0	0
Mozambic	9 125	9 125	0	0
Nigeria	1 700	1 700	0	0
R. Centrafricană	7 703	7 703	0	0
Sudan	47 909	47 909	0	0
Somalia	2 174	2 174	0	0
Siria	3 029	525	0	2 504
Zair	546	546	0	0

Procesul de recuperare a creanțelor a fost dificil și foarte lent, valoarea încasărilor în anul 1999 însumând doar 4 milioane dolari SUA, iar creanțele cu scadență depășită reprezentând 98,2 la sută din totalul creanțelor comerciale.

O altă componentă a activelor externe pe termen mediu și lung au reprezentat-o, la sfârșitul anului 1999, investițiile rezidenților în străinătate, în valoare de 42,4 milioane dolari SUA, din care investițiile directe 35,4 milioane dolari SUA și investițiile de portofoliu 7 milioane dolari SUA.

Activele pe termen scurt au reprezentat 71,7 la sută din totalul activelor externe ale sectorului nebancar. Stocul documentelor de export în curs de decontare pe termen scurt la 31 decembrie 1999 se cifra la 473,9 milioane dolari SUA, reprezentând 87,9 la sută din totalul activelor pe termen scurt, valoarea lor menținându-se relativ constantă de-a lungul anului.

Tabelul nr. 50. Situația documentelor de export pe termen scurt

	-milioane dolari SUA-	
	31.12.1998	31.12.1999
Creanțe comerciale	458,4	473,9
Incassouri	187,0	173,7
Acreditiv export	179,3	219,4
Garanții primite	92,1	80,8

Poziția **alte active pe termen scurt** cuprinde conturile la bănci străine ale agenților economici și creanțele SNCFR aferente serviciilor prestate și neîncasate.

1.5.2. Pasive externe

Pe fondul unui flux al investițiilor străine de 890 milioane dolari SUA și al majorării soldului datoriei externe a acestui sector, stocul pasivelor externe a crescut cu 9,3 la sută față de 31 decembrie 1998.

Pasivele pe termen mediu și lung au inclus datoria externă pe termen mediu și lung și investițiile străine în România. Datoria externă pe termen mediu și lung a sectorului nebancaar la sfârșitul anului 1999 a însumat 4154,5 milioane dolari, din care 29,3 la sută a provenit de la băncile private străine, 21,8 la sută de la organisme internaționale și 15,9 la sută de la companii străine și persoane fizice. Din cele 660,3 milioane dolari provenite de la diverse firme străine, 115,8 milioane dolari SUA au reprezentat credite acordate de societățile “mamă” societăților “fică” din România, valoare care a fost înregistrată la poziția **investiții directe – alte capitaluri**.

Tabelul nr. 51. Datoria externă pe termen mediu și lung a sectorului nebancaar

	-milioane dolari SUA-	
	31 decembrie	
	1998	1999
Total	3 877,00	4 154,49
datoria public garantată	2 056,55	2 183,89
datoria privată	1 820,46	1 970,60
Din total		
Organisme internaționale	706,07	907,22
BERD	477,28	529,71
BIRD	25,15	66,17
BEI	0,00	47,39
CFI	168,04	215,75
CECO	15,60	12,66
NORDIC INVESTMENT BANK	20,00	35,54
Investiții de portofoliu	452,28	378,38
Relații bilaterale	649,26	549,62
Bănci private	1 186,21	1 216,93
Leasing	154,99	180,62
Credite furnizor	259,08	261,41
Alții	469,11	660,31

În ultimii ani, ca urmare a accesului relativ limitat la sursele de finanțare internă și pe fondul măsurilor adoptate de Banca Națională a României, în trimestrul IV 1999, privind liberalizarea unor operațiuni de capital, sectorul privat a apelat tot mai mult la credite externe, ponderea datoriei contractate de sectorul privat în totalul datoriei sectorului nebancaar ajungând la 47,4 la sută la finele anului 1999. Creditele angajate au fost destinate, în special, unor proiecte de investiții ale sectorului privat și ale unor întreprinderi în care statul continuă să fie acționar principal. Valoarea de 6,8 milioane dolari SUA, care se regăsește la rubrica “alte ajustări”, reprezintă modificările rezultate din operațiunile de scontare a biletelor la ordin emise de Romtehnica.

2. Principalii indicatori ai poziției investiționale internaționale a României

În ceea ce privește performanțele macroeconomice înregistrate în anul 1999, reducerea semnificativă a dezechilibrului extern poate fi considerată un adevărat succes, în condițiile în care România a trebuit să facă față atât unui serviciu total al datoriei externe de peste 3 miliarde dolari SUA, cât și unei puternice recesiuni economice.

În anul 1999 rezervele internaționale nete ale sistemului bancar au scăzut cu 285,4 milioane dolari SUA ca efect al diminuării cu peste 300 milioane dolari SUA a rezervelor valutare ale băncilor. Rezerva valutară brută a sistemului bancar a fost la 31 decembrie 1999 de 2,7 miliarde dolari SUA, reprezentând echivalentul a 2,8 luni import. Acest indicator s-a situat în afara intervalului optim, respectiv 3-6 luni de import. În ceea ce privește structura valutară a lichidităților, dolarul a continuat să dețină ponderea principală (82,4 la sută), urmat de euro (13,2 la sută) și marca germană (2 la sută).

Tabelul nr. 52. Evoluția rezervelor internaționale ale României

-milioane dolari SUA-

	31.12.1998	31.03.1999	30.06.1999	30.09.1999	31.12.1999
Banca Națională a României	2 299,1	2 106,7	1 471,2	2 420,2	2 492,9
aur	924,3	907,4	849,4	1 001,0	966,6
tone	100,3	100,7	101,2	102,5	103,4
DST	1,2	0,5	0,4	0,0	10,1
valute convertibile	1 373,6	1 198,8	621,4	1 419,2	1 516,2
Bănci	1 492,6	1 193,4	1 203,7	1 182,1	1 160,7
valute convertibile	1 492,6	1 193,4	1 203,7	1 182,1	1 160,7
Active externe de rezervă	3 791,7	3 300,1	2 674,9	3 602,3	3 653,6
din care:					
valute convertibile + DST	2 867,4	2 392,7	1 825,5	2 601,3	2 687,0
pasive nerezidenți	188,2	226,8	350,3	349,0	335,5
Rezerva internațională netă	3 603,5	3 073,3	2 324,6	3 253,3	3 318,1
din care:					
Rezerva valutară netă	2 679,2	2 165,9	1 475,2	2 252,3	2 351,5

Tabelul nr. 53. Evoluția lichidităților valutare

-milioane dolari SUA-

	31.12.1998	31.03.1999	30.06.1999	30.09.1999	31.12.1999
A) Lichiditate valutară	2 867,4	2 392,7	1 825,4	2 601,4	2 686,9
1.BNR	1 374,8	1 199,3	621,7	1 419,3	1 526,3
2.Bănci	1 492,6	1 193,4	1 203,7	1 182,1	1 160,6
din total:	2 867,4	2 392,7	1 825,4	2 601,4	2 686,9
-valute convertibile	64,1	64,8	81,6	71,1	72,6
-conturi curente	508,3	290,9	181,9	163,4	242,5
-DST	1,2	0,5	0,4	0,0	10,1
-depozite la termen	1 653,9	1 202,0	1 240,2	1 290,9	1 064,6
-depozite colaterale	13,5	11,0	15,0	10,3	11,7
-titluri colaterale	569,6	769,0	258,4	1 045,8	1 272,7
-alte disponibilități	58,0	55,0	48,3	19,9	22,8
B) Conturi clienți	2 946,0	2 839,0	2 805,5	2 906,1	3 100,9
1.Nerezidenți	188,2	226,8	350,3	349,0	335,5
2.Rezidenți	2 757,8	2 612,2	2 455,2	2 557,1	2 765,4
din care:					
a) Regii autonome	335,1	308,5	108,5	116,0	84,0
b) Total societăți comerciale	1 212,8	1 110,9	1 188,6	1 221,0	1 260,6
din care:					
-societăți comerciale private	714,2	650,7	691,8	839,3	822,9
-societăți comerciale mixte	287,4	245,6	273,1	137,2	234,2
-organizații, ligi, asociații	48,3	40,1	24,1	28,4	27,0
-alte persoane juridice, instituții	162,9	174,5	199,6	216,1	176,5
c) Populație	961,1	957,6	893,0	942,7	1 182,1
d) Depozite colaterale	248,8	235,2	265,1	277,4	238,7

În structura plasamentelor, pe primul loc s-au situat titlurile de valoare (47,4 la sută), urmate de depozitele la termen (39,6 la sută) și conturile curente (9 la sută). În structura conturilor, clienții rezidenți au continuat să dețină ponderea principală (89,2 la sută din total), iar nerezidenții, deși în creștere, au reprezentat 11,8 la sută. Atractivitatea pentru populație a depozitelor în valută s-a menținut la cote ridicate și în anul 1999, acestea înregistrând o creștere cu 23 la sută. Pe categorii de depunători, resursele valutare ale băncilor au aparținut în proporție de 42,7 la sută populației, urmată de societățile comerciale cu capital privat (29,8 la sută) și de agenții economici cu capital integral sau majoritar de stat.

Datoria externă la finele anului 1999 însuma 8,9 miliarde dolari SUA, în scădere cu 983,7 milioane dolari SUA față de anul precedent. În cadrul poziției investiționale internaționale, din totalul pasivelor externe datoria externă continuă să dețină ponderea principală de 55,2 la sută. Din datoria externă, peste 8,5 miliarde dolari SUA reprezintă datoria pe termen mediu și lung, iar diferența, datoria pe termen scurt. Datoria pe termen mediu și lung a scăzut cu 8,5 la sută, ca urmare a unor fluxuri nete în valoare de -415,8 milioane dolari SUA în decursul anului 1999 și a unor influențe de curs favorabile în valoare de 376,7 milioane dolari SUA. Valoarea serviciului datoriei externe pe termen mediu și lung în anul 1999 a atins un nivel record de 2 876 milioane dolari SUA, din care 2 387,6 milioane dolari SUA reprezintă rate de capital, iar 488,4 milioane dolari SUA, dobânzi și comisioane.

Din structura pe debitori a datoriei externe pe termen mediu și lung rezultă că soldul datoriei publice continuă să dețină ponderea majoritară (45,9 la sută), fiind urmată de datoria privată negarantată (27,7 la sută) și de datoria cu garanția statului (26,4 la sută).

Tabelul nr. 54. Structura datoriei externe pe termen mediu și lung (pe debitori)

	-milioane dolari SUA-	
	31.12.1998	31.12.1999
Total	9 322,5	8 530,0
Datorie publică	4 814,4	3 917,9
Datorie public garantată	2 152,5	2 251,3
Datorie privată	2 355,6	2 360,8

Din analiza structurii pe creditorii rezultă că principalii finanțatori externi ai României au fost: organismele internaționale (45,5 la sută), guvernele unor state occidentale sau agenții guvernamentale (11,1 la sută) și creditorii privați (43,4 la sută). Ponderea ridicată a creditorilor privați a reflectat creșterea gradului de deschidere a economiei românești către piața mondială din ultimii ani, rezultat direct al politicii de liberalizare a unor operațiuni de cont de capital.

În ceea ce privește **structura pe scadențe** a datoriei externe pe termen mediu și lung rezultă că valoarea creditelor pe termen mediu a scăzut cu 29,3 la sută față de anul 1998, ca urmare a efectuării unor plăți în contul acestora. Reducerea ponderii acestor credite în totalul datoriei externe de la 32,2 la sută la 31 decembrie 1998 la 24,9 la sută la sfârșitul anului 1999 reprezintă un fenomen pozitiv pentru România, fiind necesară totodată elaborarea unei strategii de îndatorare care să aibă în vedere stabilirea unui "benchmark", ca raport neutru între cele două tipuri de scadență, astfel încât

povara datoriei externe să fie repartizată uniform de-a lungul anilor, în vederea evitării viitoarelor vârfuri de plată a serviciului datoriei externe.

Tabelul nr. 55. Structura datoriei externe pe termen mediu și lung (pe creditori)

	-milioane dolari SUA-	
	31.12.1998	31.12.1999
Total	9 322,5	8 530,0
Organisme internaționale	3 688,5	3 882,4
FMI	538,6	458,5
BIRD	1 469,4	1 703,0
UE	461,3	205,9
BERD	674,3	802,8
Alții	544,9	712,2
Relații bilaterale	1 142,5	942,2
Canada	249,7	218,4
China	15,7	13,5
Germania	457,8	392,1
Italia	87,9	54,9
Japonia	86,9	121,2
SUA	55,7	51,1
Alții	188,8	91,0
Bănci private	1 673,6	1 508,6
Elveția	114,2	98,5
Franța	449,9	398,1
Germania	261,6	192,9
Marea Britanie	270,1	191,8
Alții	577,8	627,3
Investiții de portofoliu	1 880,1	1 039,4
CS-First Boston Germania	357,8	308,0
Nomura Securities Japonia	720,8	291,2
Marea Britanie	513,8	223,2
Israel	157,0	138,8
CME Olanda	19,3	19,3
Alții	111,4	58,9
Credite furnizor	272,1	266,4
Germania	45,3	42,5
Israel	57,4	59,5
Alții	169,4	164,4
Alții	665,7	891,0
Germania	115,2	138,5
Alții	550,5	752,5

Tabelul nr. 56. Structura datoriei externe pe termen mediu și lung (pe scadențe)

	-milioane dolari SUA-	
	31.12.1998	31.12.1999
Total	9 322,5	8 530,0
1-5 ani	3 002,7	2 122,8
Datorie publică	1 434,7	687,6
Datorie public garantată	470,1	617,1
Datorie privată	1 097,9	818,1
Peste 5 ani	6 319,8	6 407,2
Datorie publică	3 379,6	3 230,3
Datorie public garantată	1 682,4	1 634,2
Datorie privată	1 257,8	1 542,7

Din analiza structurii valutare a datoriei externe pe termen mediu și lung reiese menținerea neconcordanțelor dintre structura pe valute a datoriei externe și cea a rezervelor valutare ale sistemului bancar. Și în acest caz se presupune că strategia de îndatorare ar trebui să includă crearea unui "benchmark" pe structură valutară, care să fie armonizat cu cel similar utilizat de administrarea rezervelor. La sfârșitul anului 1999 soldul împrumuturilor în dolari SUA reprezenta 58,7 la sută din totalul datoriei externe pe termen mediu și lung, în timp ce rezervele în dolari reprezentau 82,4 la sută din rezerva valutară a sistemului bancar.

Tabelul nr. 57. Structura rezervelor valutare și a datoriei externe pe termen mediu și lung

	%			
	Rezerve valutare		Datoria externă pe termen mediu și lung	
	1998	1999	1998	1999
Total	100,00	100,00	100,00	100,00
DST	0,04	0,38	5,78	5,38
EUR	2,29	13,24	7,67	7,50
USD	75,18	82,37	52,65	58,68
DEM	18,33	2,02	16,07	15,10
GBP	0,66	0,83	0,10	0,08
FRF	0,81	0,13	4,08	3,70
ITL	1,44	0,35	1,49	1,32
NLG	0,15	0,03	0,20	0,25
BEF	0,05	0,02	0,06	0,05
SEK	0,22	0,16	0,08	0,10
ATS	0,41	0,04	0,55	0,46
CHF	0,27	0,28	1,67	1,62
DKK	0,01	0,01	0,09	0,07
JPY	0,02	0,03	8,99	5,14
WON	0,00	0,00	0,35	0,51
AUD	0,01	0,01	0,00	0,00
CAD	0,05	0,05	0,18	0,05
EGP	0,00	0,00	0,00	0,00
ESP	0,01	0,01	0,00	0,00
FIM	0,01	0,00	0,00	0,00
GRD	0,01	0,02	0,00	0,00
IEP	0,00	0,00	0,00	0,00
MDL	0,00	0,00	0,00	0,00
NOK	0,01	0,02	0,00	0,00
PTE	0,00	0,00	0,00	0,00
TRL	0,00	0,00	0,00	0,00

Împrumuturile externe au fost utilizate pentru finanțarea unor proiecte de investiții (76,5 la sută), pentru ajustări structurale, balanța de plăți, buget (17,1 la sută), consolidarea rezervei (3,7 la sută) și pentru consum final (2,7 la sută).

Din analiza datoriei externe **pe tipuri de dobândă** rezultă că împrumuturile externe purtătoare de dobândă variabilă continuă să dețină ponderea principală în datoria externă pe termen mediu și lung (61,8 la sută), în timp ce creditele purtătoare de dobândă fixă reprezintă 38,2 la sută.

Tabelul nr. 58. Structura datoriei externe pe termen mediu și lung (pe tipuri de dobândă)

	-milioane dolari SUA-	
	31.12.1998	31.12.1999
Total	9 322,5	8 530,0
Dobânzi variabile	5 468,4	5 269,4
standard FMI	538,6	458,5
standard BIRD	1 037,8	1 274,9
standard BEI	331,1	424,5
LIBOR USD 6 luni	2 308,4	2 111,9
LIBOR USD 3 luni	602,3	338,0
Alte	650,2	661,6
Dobânzi fixe	3 854,1	3 260,6
0,0-4,99%	722,8	791,7
5,0-9,99%	2 748,2	2 111,3
peste 10%	383,1	357,6

Indicatorii care reflectă gradul de îndatorare a României se mențin în continuare sub nivelurile considerate critice de către experții internaționali. Astfel, ponderea datoriei externe în PIB înregistra la finele anului 1999 doar 26,2 la sută, iar ponderea datoriei externe în total exporturi de bunuri și servicii reprezenta 90,3 la sută. Singurul indicator care a depășit pragul critic a fost rata serviciului datoriei externe, nivelul înregistrat de acesta la sfârșitul anului fiind de 35,9 la sută, față de nivelul critic de 25 la sută, aflându-se totuși în ușoară scădere față de anul 1998, ca efect al relansării exporturilor românești.

Tabelul nr. 59. Indicatorii îndatorării externe a României

	31.12.1998	31.12.1999
	-milioane dolari SUA-	
Datorie externă (DE)	9 899,0	8 915,3
termen mediu și lung (TML)	9 322,5	8 530,0
termen scurt (TS)	576,5	385,3
Produs Intern Brut (PIB)	41 491,7	34 027,0
Export de bunuri și servicii (EXP)	9 519,0	9 870,0
Import de bunuri și servicii (IMP)	12 798,0	11 381,0
Serviciul datoriei externe (SDE)	3 450,9	3 548,0
rate de capital	2 896,5	3 039,6
dobânzi și comisioane (DOB)	554,4	508,4
Rezerva valutară a sistemului bancar, inclusiv DST (RV)	2 867,4	2 687,0
	- procente-	
DE/PIB	23,9	26,2
TML/PIB	22,5	25,1
DE/EXP	104,0	90,3
TML/EXP	97,9	86,4
SDE/EXP	36,3	35,9
SDE/PIB	8,3	10,4
SDE/RV	120,3	132,0
DOB/EXP	5,8	5,2
TS/DE	5,8	4,3
Multilateral/DE	37,3	43,5
	-număr luni-	
RV/IMP	2,7	2,8

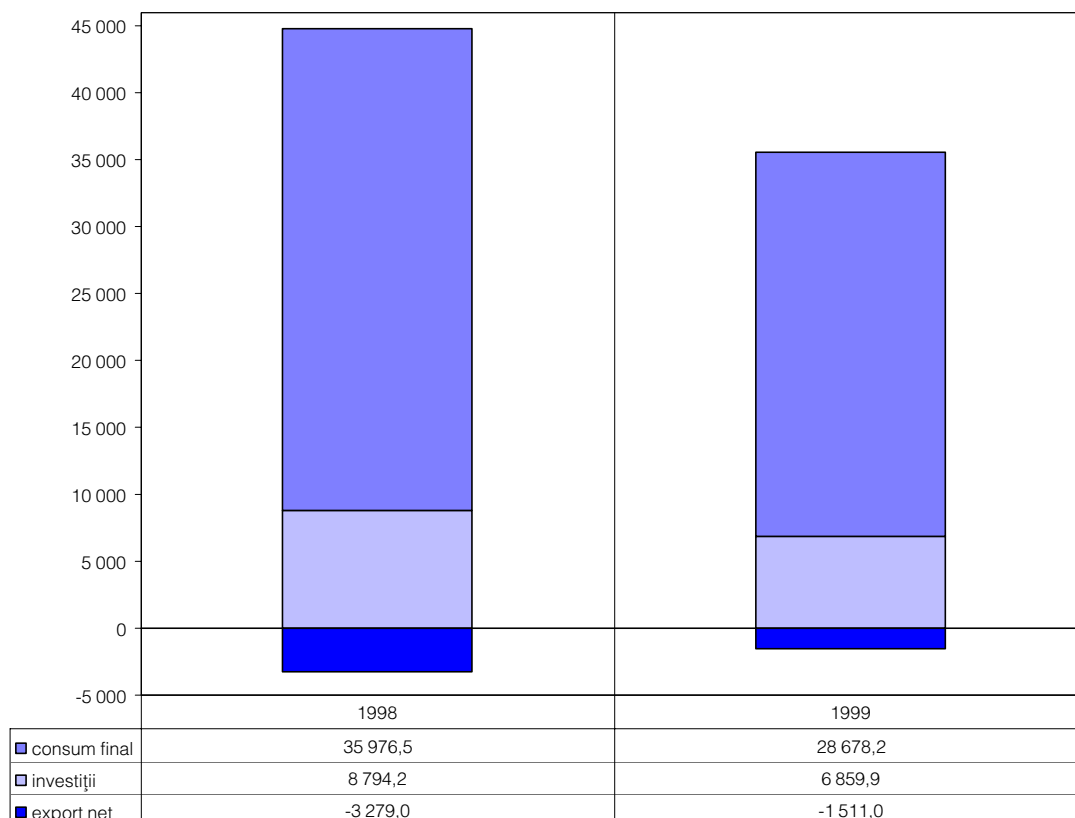
Grafice

Lista graficelor

Componentele produsului intern brut	55
PIB și principalele componente	55
Structura exportului pe grupe de mărfuri	56
Structura importului pe grupe de mărfuri	56
Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi pe grupe de mărfuri	56
Structura exportului pe clase ale sistemului conturilor naționale (SCN)	57
Structura importului pe clase ale sistemului conturilor naționale (SCN)	57
Structura exportului pe activități ale economiei naționale	58
Structura valorică a exportului de produse energetice.....	59
Structura valorică a importului de produse energetice	59
Orientarea geografică a exportului	60
Orientarea geografică a importului	60
Componentele contului curent.....	61
Balanța veniturilor (sold)	61
Balanța serviciilor (sold).....	62
Investiții directe (influxuri)	62

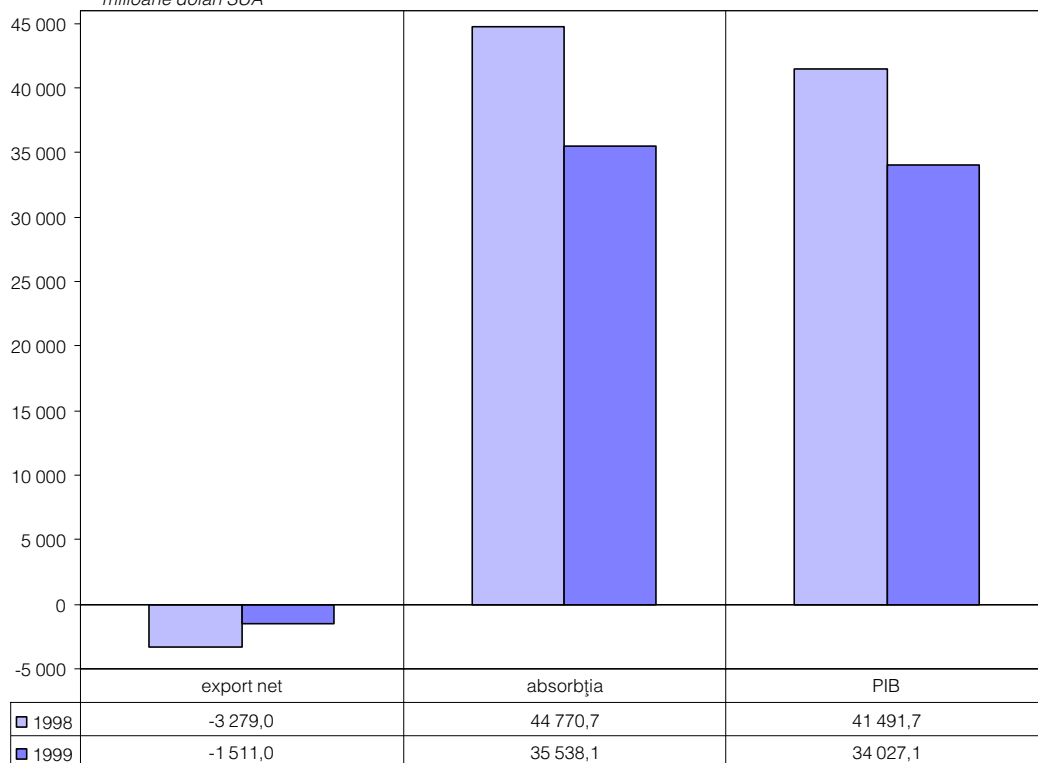
Componentele Produsului Intern Brut

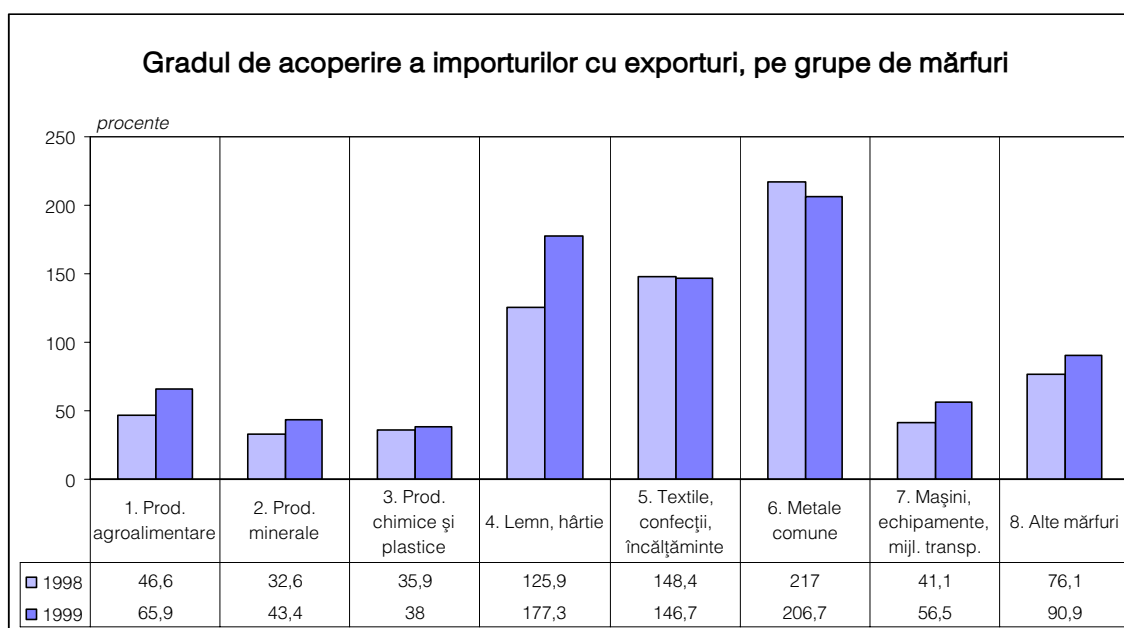
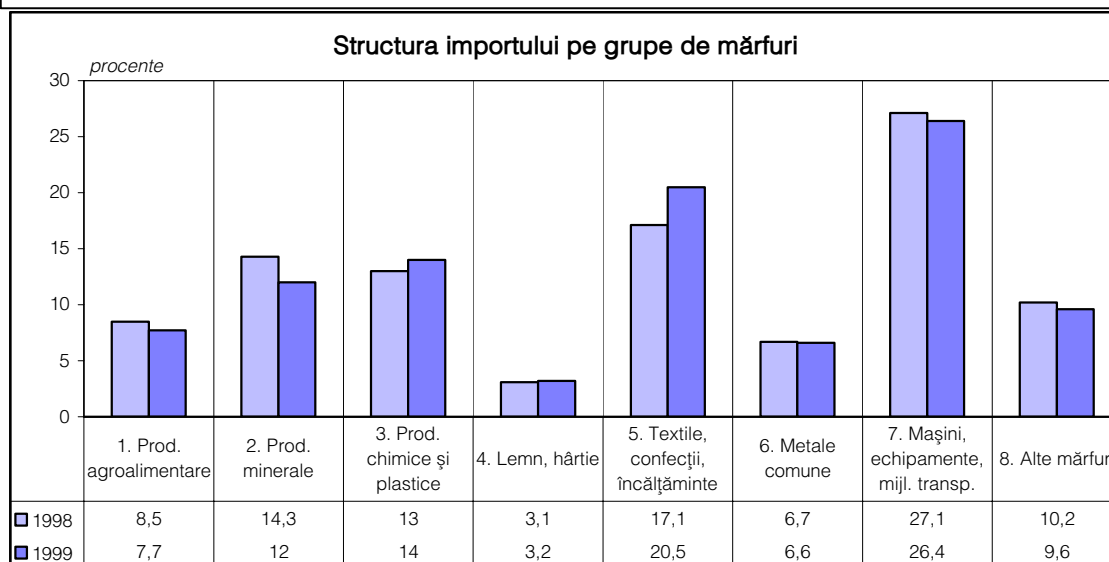
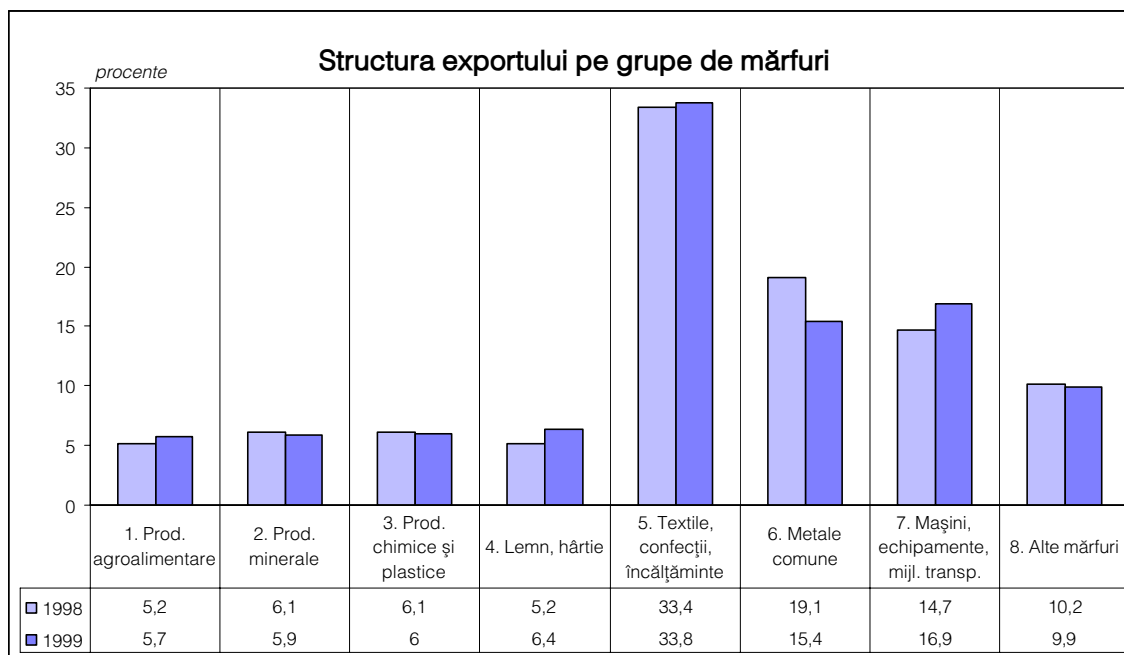
milioane dolari SUA

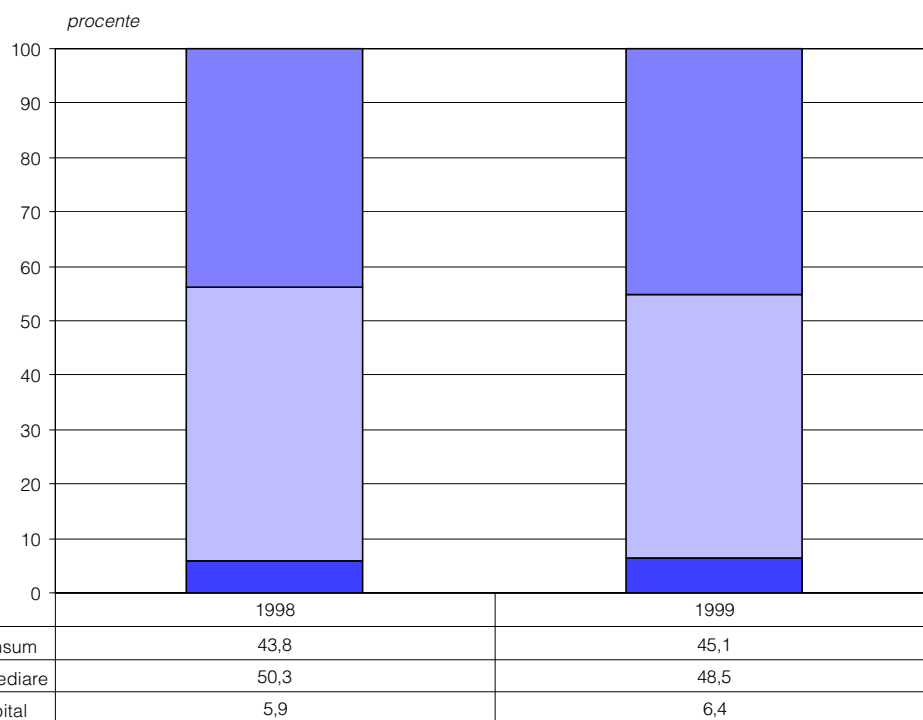
PIB și principalele componente

milioane dolari SUA

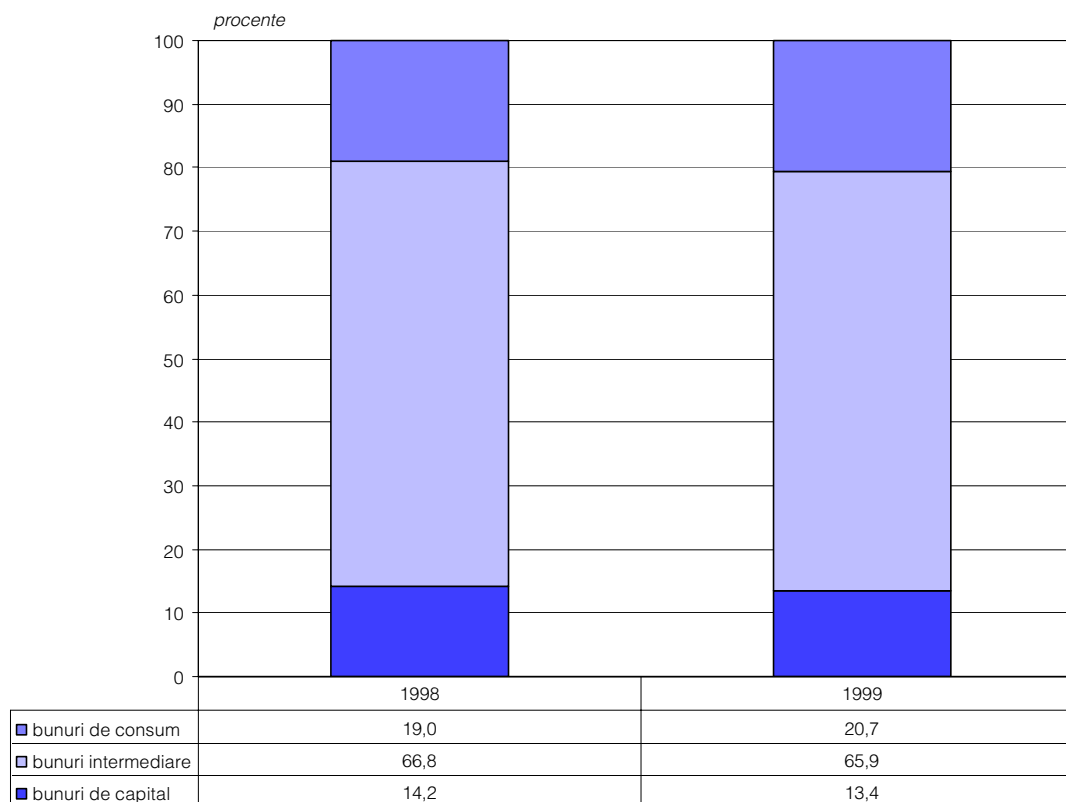

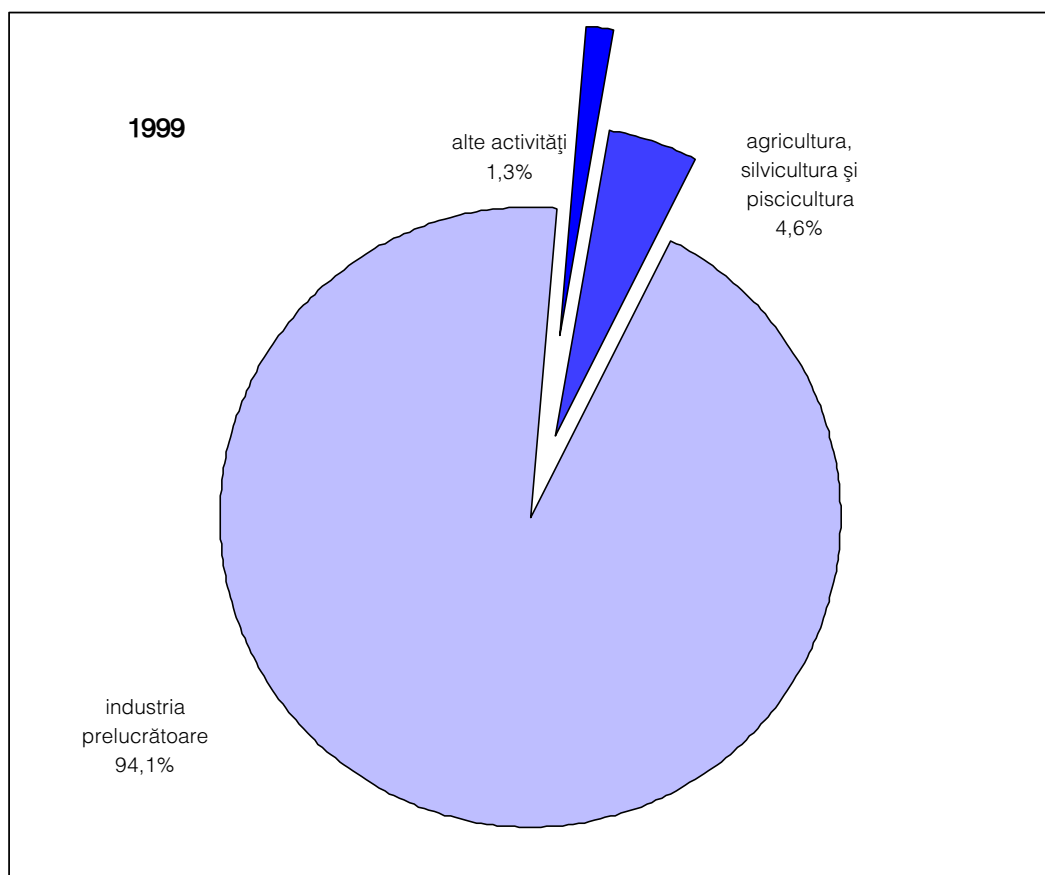
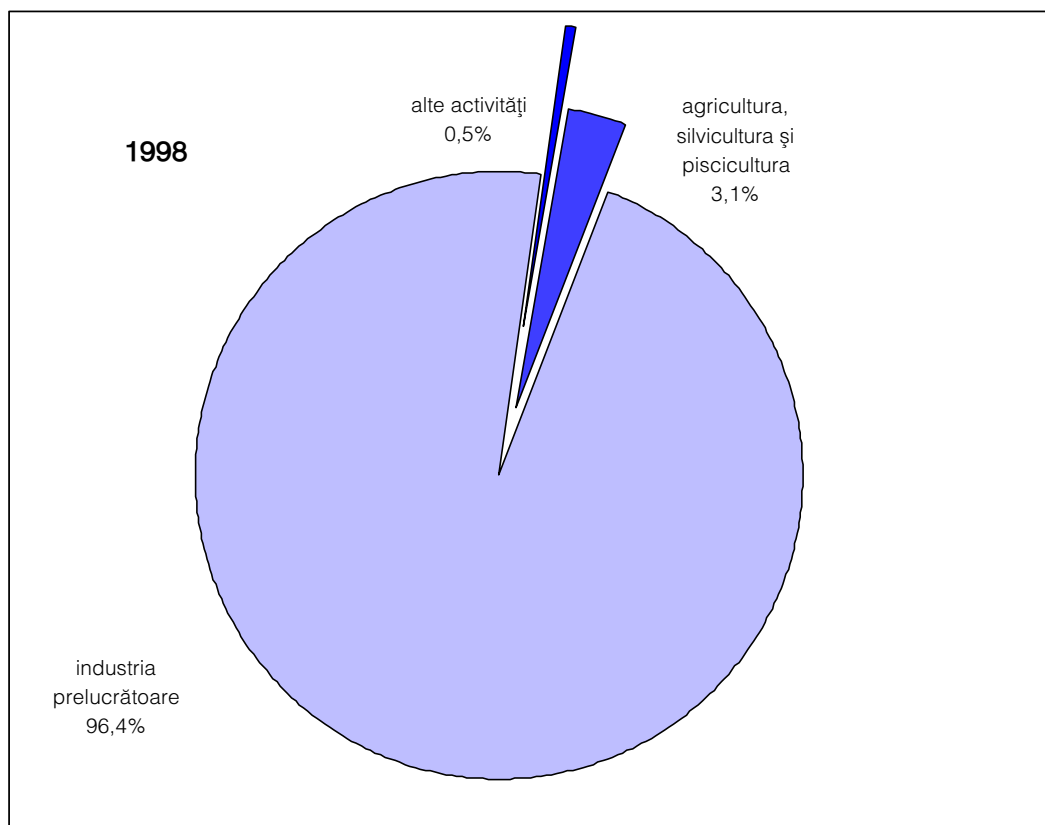
Structura exportului pe clase ale sistemului conturilor naționale (SCN)

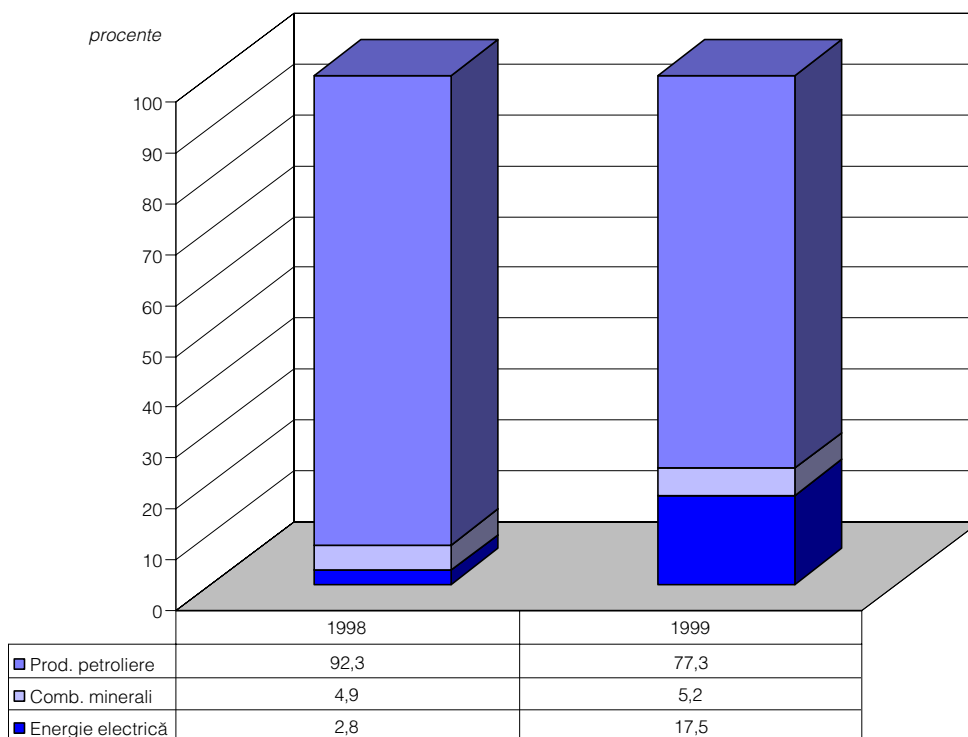
Structura importului pe clase ale sistemului conturilor naționale (SCN)

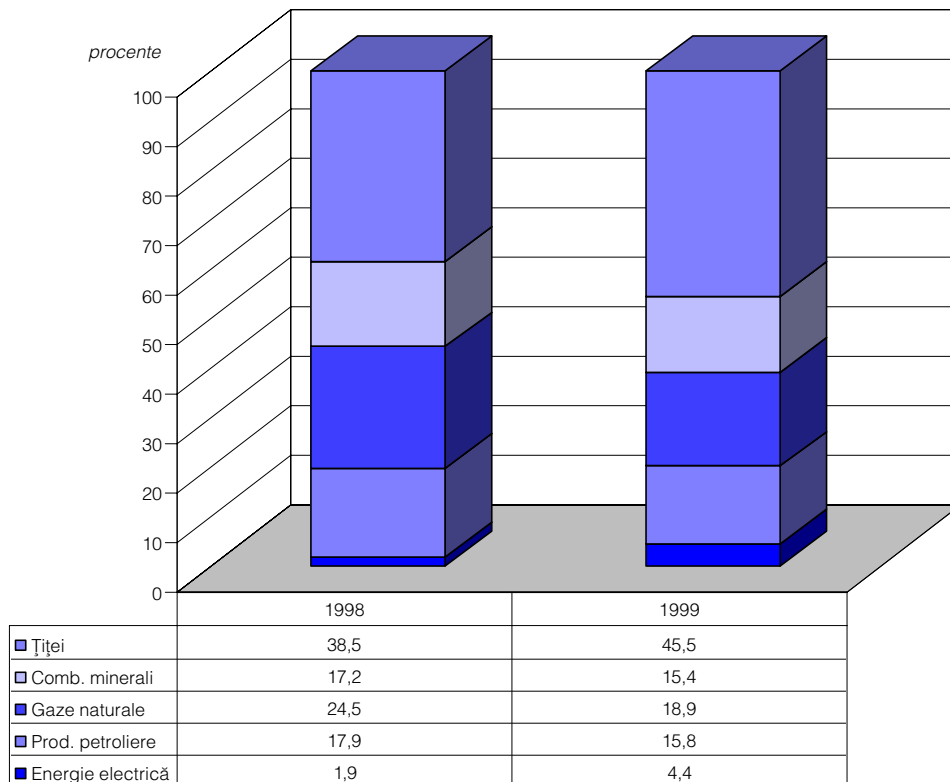
Structura exportului pe activități ale economiei naționale

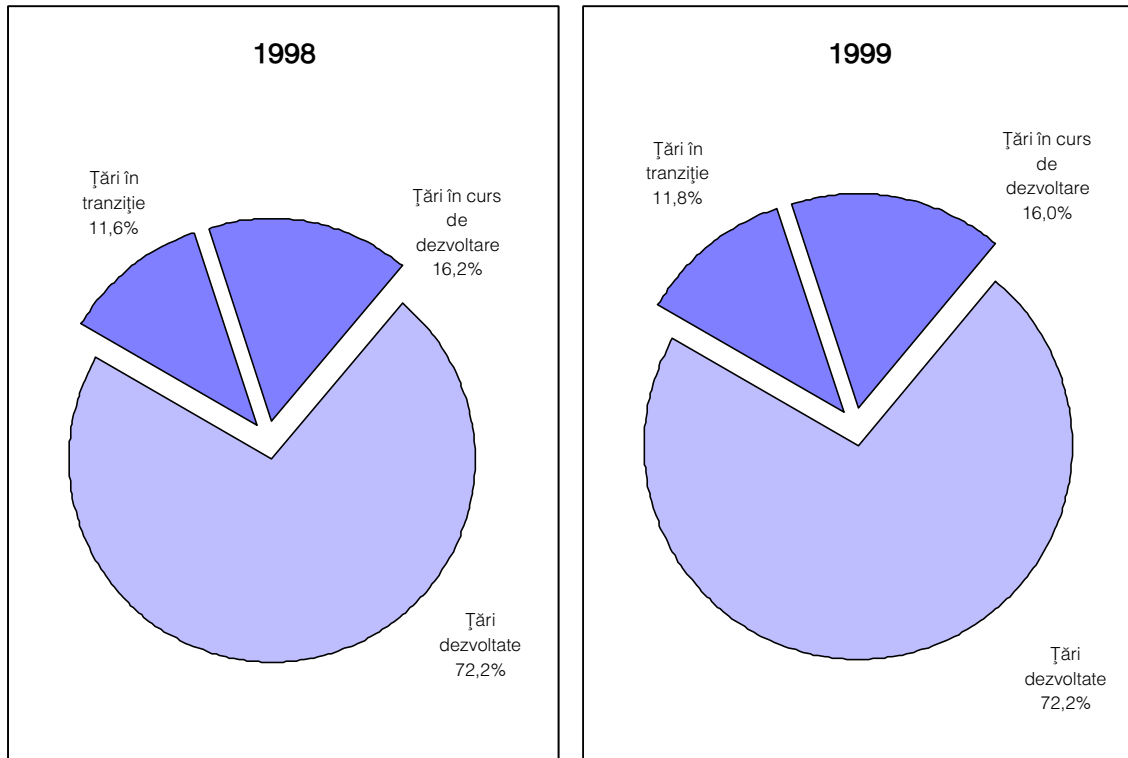
Structura valorică a exportului de produse energetice

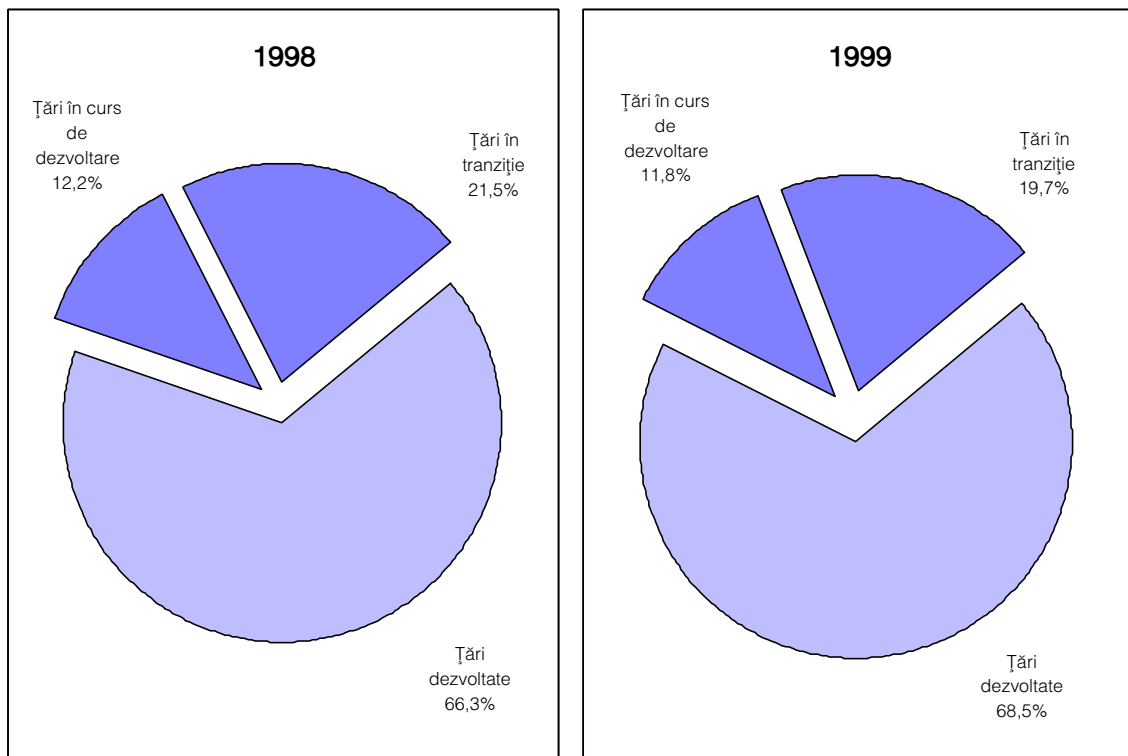
Structura valorică a importului de produse energetice

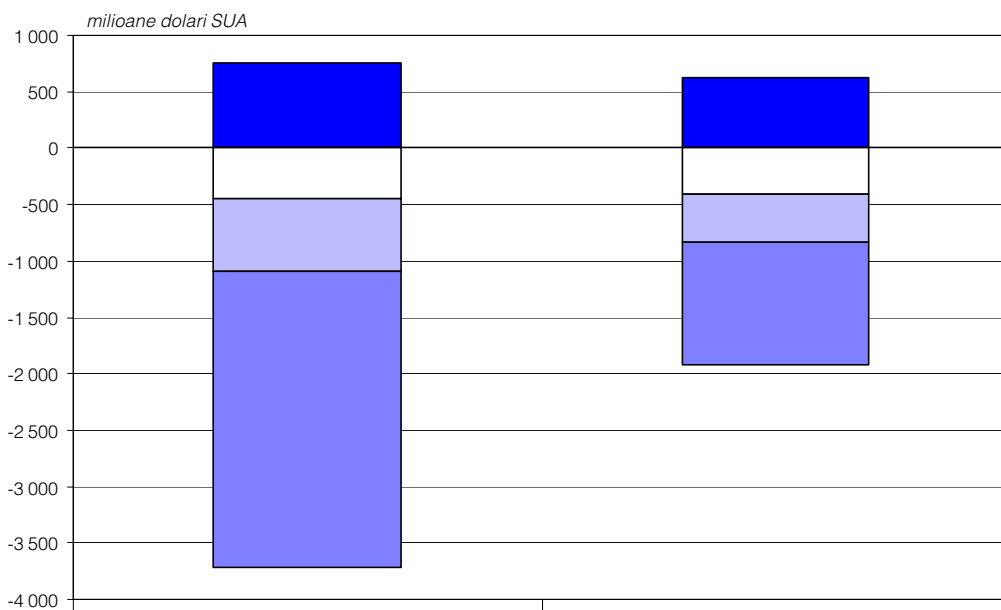
Orientarea geografică a exportului

Orientarea geografică a importului

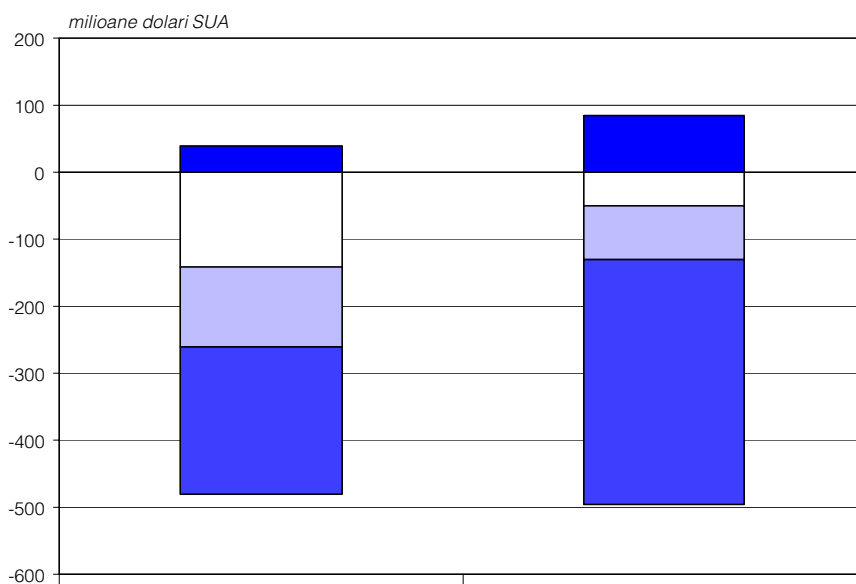

Componentele contului curent

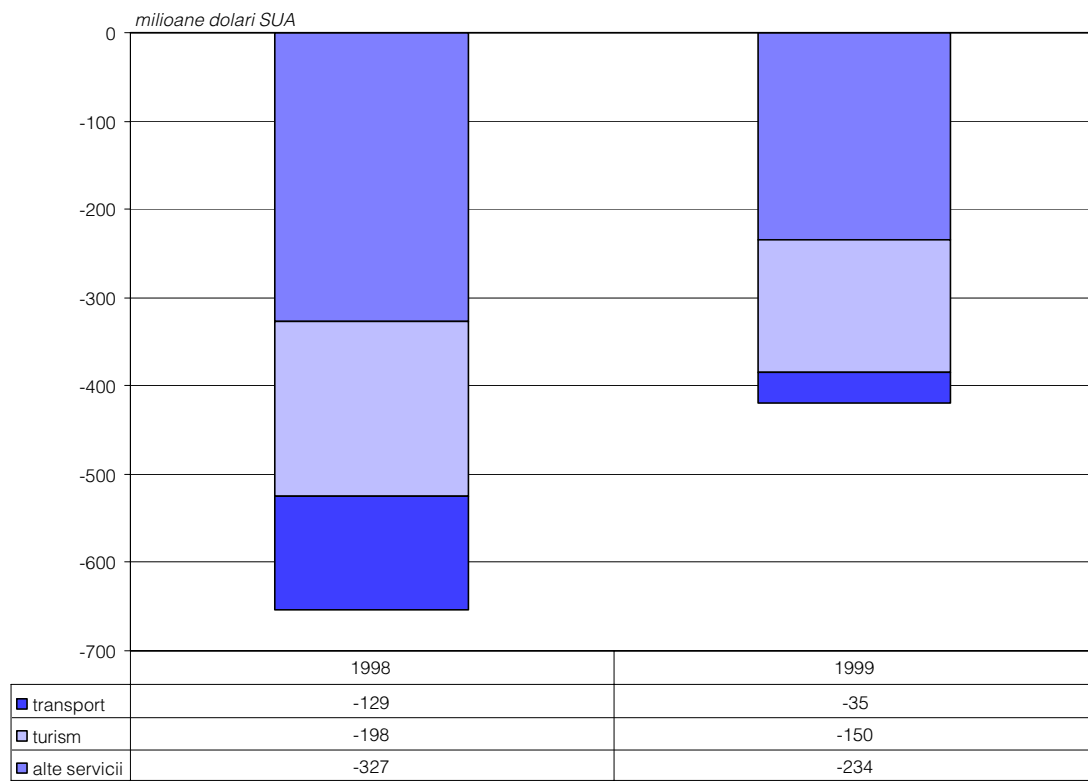
	1998	1999
■ bunuri	-2 625	-1 092
■ servicii	-654	-419
□ venituri	-442	-411
■ transferuri curente	753	626

Balanța veniturilor (sold)

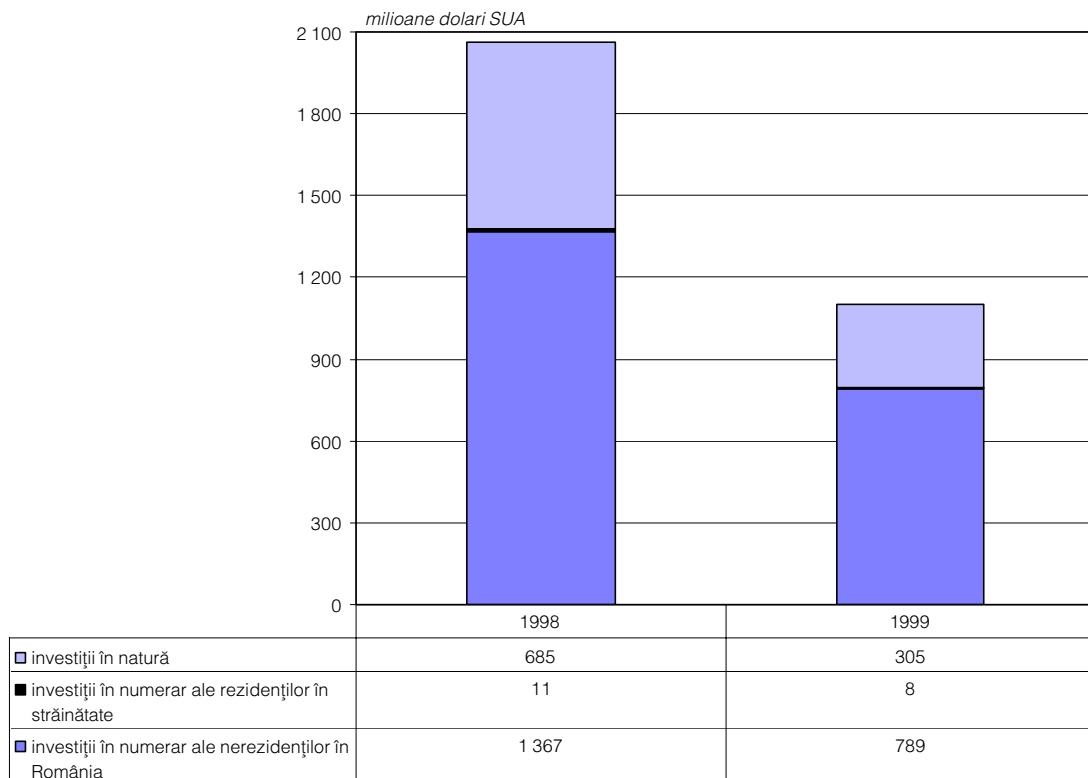

	1998	1999
■ venituri din alte investiții de capital (dobânzi)	-220	-366
■ venituri din investiții de portofoliu	-120	-80
□ venituri din investiții directe	-141	-50
■ venituri din muncă	39	85

Balanța serviciilor (sold)

Investiții directe (influxuri)

Secțiune statistică

Cuprins

Balanța de plăți 1998-1999	65
Balanța de plăți trimestrială 1999	66
Balanța serviciilor.....	68
Balanța transferurilor curente	69
Balanța transferurilor de capital	69
Contul financiar	70
Rezerva internațională brută a României 1995-1999	71
Poziția investițională internațională a României 1995-1999	71
Creanțele externe pe termen mediu și lung ale României 1995-1999 (pe țări debitoare)72	
Creanțele externe pe termen mediu și lung ale României 1995-1999	73
Creanțele și angajamentele pe termen scurt ale României	73
Soldurile conturilor de cliring ale României în ruble transferabile.....	73
Soldurile conturilor de cliring și cooperare ale României în devize convertibile	74
Soldurile conturilor de cliring ale României, 1995-1999	74
Evoluția indicatorilor de îndatorare externă, 1995-1999	75
Participații guvernamentale la organismele internaționale	75
Situația creanțelor din credite pe termen mediu și lung la 31 decembrie 1999 (pe relația devize neconvertibile)	76
Situația creanțelor din credite pe termen mediu și lung la 31 decembrie 1999 (pe relația ruble transferabile).....	76
Poziția investițională internațională a României la 31 decembrie 1999	77

BALANȚA DE PLĂȚI 1998 - 1999

milioane dolari SUA

Articol	1998			1999		
	credit	debit	sold	credit	debit	sold
1. Contul curent	10 668	13 636	-2 968	10 826	12 122	-1 296
<i>A. Bunuri și servicii</i>	9 519	12 798	-3 279	9 870	11 381	-1 511
a. Bunuri	8 302	10 927	-2 625	8 503	9 595	-1 092
b. Servicii	1 217	1 871	-654	1 367	1 786	-419
- transport	504	633	-129	536	571	-35
- turism	260	458	-198	252	402	-150
- alte servicii	453	780	-327	579	813	-234
<i>B. Venituri</i>	263	705	-442	152	563	-411
- din muncă	45	6	39	92	7	85
- din investiții directe	13	154	-141	2	52	-50
- din investiții de portofoliu	1	121	-120	9	89	-80
- din alte investiții de capital	204	424	-220	49	415	-366
<i>C. Transferuri curente</i>	886	133	753	804	178	626
- administrația publică	73	21	52	79	22	57
- alte sectoare	813	112	701	725	156	569
2. Contul de capital și financiar	7 686	4 963	2 723	5 634	5 132	502
<i>A. Contul de capital</i>	39	0	39	46	1	45
a. Transferuri de capital	39	0	39	46	1	45
- administrația publică	39	0	39	44	0	44
- alte sectoare	0	0	0	2	1	1
b. Achiziționarea/vânzarea de active nemateriale- nefinanciare	0	0	0	0	0	0
<i>B. Contul financiar</i>	7 647	4 963	2 684	5 588	5 131	457
a. Investiții directe	2 063	23	2 040	1 102	77	1 025
- ale rezidenților în străinătate	11	2	9	8	24	-16
- ale nerezidenților în România	2 052	21	2 031	1 094	53	1 041
b. Investiții de portofoliu	510	380	130	213	928	-715
- active	32	31	1	48	39	9
- pasive	478	349	129	165	889	-724
c. Alte investiții de capital	4 047	4 345	-298	3 523	3 182	341
1. active:	1 165	954	211	916	672	244
- împrumuturi și credite pe termen mediu și lung	10	25	-15	25	13	12
- împrumuturi și credite pe termen mediu și scurt	122	86	36	60	81	-21
- documente de export pe termen lung	95	57	38	103	87	16
- documente de export pe termen scurt	182	169	13	382	398	-16
- numerar și cecuri	5	20	-15	8	15	-7
- depozite ale rezidenților bancari în străinătate	694	568	126	290	53	237
- alte active	57	29	28	48	25	23
- termen lung	0	0	0	0	0	0
- termen scurt	57	29	28	48	25	23
2. pasive:	2 882	3 391	-509	2 607	2 510	97
- credite și împrumuturi de la FMI	0	126	-126	72	139	-67
- împrumuturi și credite pe termen mediu și lung	1 738	1 396	342	1 760	1 380	380
- împrumuturi și credite pe termen mediu și scurt	328	564	-236	442	298	144
- documente de import pe termen lung	341	449	-108	145	316	-171
- documente de import pe termen scurt	395	719	-324	141	354	-213
- numerar și cecuri	0	0	0	0	0	0
- depozite deținute de nerezidenți în România	80	137	-57	47	23	24
- alte pasive	0	0	0	0	0	0
- termen lung	0	0	0	0	0	0
- termen scurt	0	0	0	0	0	0
d. Conturi în tranzit	11	39	-28	4	21	-17
e. Conturi de clearing/barter	5	8	-3	8	12	-4
f. Active de rezervă (BNR):	1 011	168	843	738	911	-173
- aur monetar	0	0	0	0	5	-5
- DST (drepturi speciale de tragere)	102	0	102	1	10	-9
- poziția de rezervă la FMI	0	0	0	0	0	0
- devize convertibile	909	168	741	737	896	-159
- alte active	0	0	0	0	0	0
3. Erori și omisiuni	245	0	245	794	0	794

BALANȚA DE PLĂȚI TRIMESTRIALĂ 1999

milioane dolari SUA

Articol	Trim. I			Trim. II		
	credit	debit	sold	credit	debit	sold
1. Contul curent	2 402	2 700	-298	2 495	2 993	-498
<i>A. Bunuri și servicii</i>	2 171	2 533	-362	2 293	2 757	-464
a. Bunuri	1 890	2 131	-241	1 967	2 374	-407
b. Servicii	281	402	-121	326	383	-57
- transport	106	123	-17	130	129	1
- turism	53	90	-37	61	75	-14
- alte servicii	122	189	-67	135	179	-44
<i>B. Venituri</i>	51	121	-70	35	193	-158
- din muncă	25	1	24	23	2	21
- din investiții directe	1	14	-13	0	19	-19
- din investiții de portofoliu	0	3	-3	0	72	-72
- din alte investiții de capital	25	103	-78	12	100	-88
<i>C. Transferuri curente</i>	180	46	134	167	43	124
- administrația publică	19	2	17	7	3	4
- alte sectoare	161	44	117	160	40	120
2. Contul de capital și financiar	1 601	1 057	544	1 476	1 360	116
<i>A. Contul de capital</i>	10	0	10	11	0	11
a. Transferuri de capital	10	0	10	11	0	11
- administrația publică	10	0	10	11	0	11
- alte sectoare	0	0	0	0	0	0
b. Achiziționarea/vânzarea de active nemateriale- nefinanciare	0	0	0	0	0	0
<i>B. Contul financiar</i>	1 591	1 057	534	1 465	1 360	105
a. Investiții directe	469	5	464	219	12	207
- ale rezidenților în străinătate	0	2	-2	1	1	0
- ale nerezidenților în România	469	3	466	218	11	207
b. Investiții de portofoliu	18	104	-86	96	708	-612
- active	1	32	-31	23	2	21
- pasive	17	72	-55	73	706	-633
c. Alte investiții de capital	940	938	2	571	638	-67
1. active:	401	88	313	72	118	-46
- împrumuturi și credite pe termen mediu și lung	14	7	7	1	2	-1
- împrumuturi și credite pe termen mediu și scurt	28	17	11	9	2	7
- documente de export pe termen lung	20	12	8	20	6	14
- documente de export pe termen scurt	46	51	-5	36	53	-17
- numerar și cecuri	0	1	-1	0	14	-14
- depozite ale rezidenților bancari în străinătate	290	0	290	0	38	-38
- alte active	3	0	3	6	3	3
- termen lung	0	0	0	0	0	0
- termen scurt	3	0	3	6	3	3
2. pasive:	539	850	-311	499	520	-21
- credite și împrumuturi de la FMI	0	22	-22	0	64	-64
- împrumuturi și credite pe termen mediu și lung	331	551	-220	276	289	-13
- împrumuturi și credite pe termen mediu și scurt	66	144	-78	167	33	134
- documente de import pe termen lung	63	80	-17	35	52	-17
- documente de import pe termen scurt	38	53	-15	21	73	-52
- numerar și cecuri	0	0	0	0	0	0
- depozite deținute de nerezidenți în România	41	0	41	0	9	-9
- alte pasive	0	0	0	0	0	0
- termen lung	0	0	0	0	0	0
- termen scurt	0	0	0	0	0	0
d. Conturi în tranzit	0	10	-10	4	0	4
e. Conturi de cliring/barter	0	0	0	1	2	-1
f. Active de rezervă (BNR):	164	0	164	574	0	574
- aur monetar	0	0	0	0	0	0
- DST (drepturi speciale de tragere)	1	0	1	0	0	0
- poziția de rezervă la FMI	0	0	0	0	0	0
- devize convertibile	163	0	163	574	0	574
- alte active	0	0	0	0	0	0
3. Erori și omisiuni	0	246	-246	382	0	382

BALANȚA DE PLĂȚI TRIMESTRIALĂ 1999

(continuare)

milioane dolari SUA

Trim.III			Trim.IV			Articol
credit	debit	sold	credit	debit	sold	
2 905	2 848	57	3 024	3 581	-557	1. Contul curent
2 665	2 695	-30	2 741	3 396	-655	<i>A. Bunuri și servicii</i>
2 285	2 277	8	2 361	2 813	-452	a. Bunuri
380	418	-38	380	583	-203	b. Servicii
144	122	22	156	197	-41	- transport
82	90	-8	56	147	-91	- turism
154	206	-52	168	239	-71	- alte servicii
29	108	-79	37	141	-104	<i>B. Venituri</i>
21	2	19	23	2	21	- din muncă
1	14	-13	0	5	-5	- din investiții directe
2	2	0	7	12	-5	- din investiții de portofoliu
5	90	-85	7	122	-115	- din alte investiții de capital
211	45	166	246	44	202	<i>C. Transferuri curente</i>
22	11	11	31	6	25	- administrația publică
189	34	155	215	38	177	- alte sectoare
1 372	1 645	-273	1 185	1 070	115	2. Contul de capital și financiar
11	0	11	14	1	13	<i>A. Contul de capital</i>
11	0	11	14	1	13	a. Transferuri de capital
10	0	10	13	0	13	- administrația publică
1	0	1	1	1	0	- alte sectoare
0	0	0	0	0	0	b. Achiziționarea/vânzarea de active nemateriale-nefinanciare
1 361	1 645	-284	1 171	1 069	102	<i>B. Contul financiar</i>
134	10	124	280	50	230	a. Investiții directe
1	5	-4	6	16	-10	- ale rezidenților în străinătate
133	5	128	274	34	240	- ale nerezidenților în România
57	46	11	42	70	-28	b. Investiții de portofoliu
17	0	17	7	5	2	- active
40	46	-6	35	65	-30	- pasive
1 163	787	376	849	819	30	c. Alte investiții de capital
343	256	87	100	210	-110	1. active:
8	1	7	2	3	-1	- împrumuturi și credite pe termen mediu și lung
19	25	-6	4	37	-33	- împrumuturi și credite pe termen mediu și scurt
40	16	24	23	53	-30	- documente de export pe termen lung
241	204	37	59	90	-31	- documente de export pe termen scurt
8	0	8	0	0	0	- numerar și cecuri
0	10	-10	0	5	-5	- depozite ale rezidenților bancari în străinătate
27	0	27	12	22	-10	- alte active
0	0	0	0	0	0	- termen lung
27	0	27	12	22	-10	- termen scurt
820	531	289	749	609	140	2. pasive:
72	16	56	0	37	-37	- credite și împrumuturi de la FMI
580	271	309	573	269	304	- împrumuturi și credite pe termen mediu și lung
92	57	35	117	64	53	- împrumuturi și credite pe termen mediu și scurt
27	54	-27	20	130	-110	- documente de import pe termen lung
43	133	-90	39	95	-56	- documente de import pe termen scurt
0	0	0	0	0	0	- numerar și cecuri
6	0	6	0	14	-14	- depozite deținute de nerezidenți în România
0	0	0	0	0	0	- alte pasive
0	0	0	0	0	0	- termen lung
0	0	0	0	0	0	- termen scurt
0	2	-2	0	9	-9	d. Conturi în tranzit
7	1	6	0	9	-9	e. Conturi de clearing/barter
0	799	-799	0	112	-112	f. Active de rezervă (BNR):
0	3	-3	0	2	-2	- aur monetar
0	0	0	0	10	-10	- DST (drepturi speciale de tragere)
0	0	0	0	0	0	- poziția de rezervă la FMI
0	796	-796	0	100	-100	- devize convertibile
0	0	0	0	0	0	- alte active
216	0	216	442	0	442	3. Erori și omisiuni

BALANȚA SERVICIILOR

milioane dolari SUA

Articol	1998			1999		
	credit	debit	sold	credit	debit	sold
TOTAL SERVICII	1 217	1 871	-654	1 367	1 786	-419
TRANSPORT	504	633	-129	536	571	-35
Navlu - transport mărfuri	350	536	-186	365	465	-100
- maritim	40	122	-82	37	111	-74
- fluvial	11	2	9	4	1	3
- aerian	3	34	-31	4	26	-22
- căi ferate	54	85	-31	45	56	-11
- auto	239	291	-52	274	271	3
- altele	3	2	1	1	0	1
Transport de pasageri	91	46	45	54	30	24
Alte servicii de transport	63	51	12	117	76	41
TURISM - CĂLĂTORII	260	458	-198	252	402	-150
Deplasări oficiale	0	180	-180	12	214	-202
Turism particular, din care:	258	275	-17	232	186	46
- schimb valutar	128	223	-95	145	133	12
ALTE SERVICII	453	780	-327	579	813	-234
Servicii de comunicații	97	44	53	92	83	9
Servicii în construcții	40	20	20	33	9	24
Servicii de asigurări	29	45	-16	22	37	-15
Servicii financiare	39	49	-10	34	59	-25
Servicii inform. și pt.computere	10	20	-10	24	25	-1
Taxe licențe, merchanting, leasing, servicii audio-vizuale și înrudite	12	80	-68	22	101	-79
Alte serv.culturale și de recreere	60	58	2	59	95	-36
Serv.guvern.neincluse în altă parte	25	33	-8	25	26	-1
Alte servicii	141	431	-290	268	378	-110

BALANȚA TRANSFERURILOR CURENTE

milioane dolari SUA

Articol	1998			1999		
	credit	debit	sold	credit	debit	sold
TOTAL TRANSFERURI CURENTE	886	133	753	804	178	626
Administrație publică, din care;	73	21	52	79	22	57
Plăți taxe, alocații etc.	0	16	-16	0	21	-21
Încasări din impozite, taxe, amenzi	63	0	63	76	0	76
Transferuri private, din care:	813	112	701	725	156	569
Donații, ajutoare, subvenții etc.	382	23	359	253	18	235
Alte transf.bănești rezid.- nerezident	412	75	337	446	117	329

BALANȚA TRANSFERURILOR DE CAPITAL

milioane dolari SUA

Articol	1998			1999		
	credit	debit	sold	credit	debit	sold
TOTAL TRANSFERURI DE CAPITAL	39	0	39	46	1	45
Transferuri ale administrației publice	39	0	39	44	0	44
Alte transf.ale guvernului general	39	0	39	44	0	44
Anularea datoriilor guvernamentale	0	0	0	0	0	0
Alte transferuri de capital, din care:	0	0	0	2	1	1
Alte transferuri	0	0	0	0	0	0

CONTUL FINANCIAR

milioane dolari SUA

Articol	1998			1999		
	credit	debit	sold	credit	debit	sold
TOTAL	7 647	4 963	2 684	5 588	5 131	457
1. Autoritatea monetară	1 011	469	542	924	1 769	-845
Active	1 011	168	843	738	911	-173
- Depozite deținute în străinătate	909	168	741	737	896	-159
- DST	102	0	102	1	10	-9
- Aur monetar	0	0	0	0	5	-5
Passive	0	301	-301	186	858	-672
- Investiții de portofoliu	0	0	0	0	678	-678
- Împrumuturi și credite pe termen lung:	0	201	-201	72	180	-108
- împrumuturi și credite de la FMI	0	126	-126	72	139	-67
- Împrumuturi și credite pe termen scurt	0	100	-100	114	0	114
2. Administrația publică	327	350	-23	539	505	34
Active	13	29	-16	28	34	-6
- Investiții de portofoliu:	0	0	0	0	11	-11
- valori mobiliare de natura acțiunilor	0	0	0	0	11	-11
- Împrumuturi și credite pe termen lung	0	9	-9	12	6	6
- Alte active	13	20	-7	16	17	-1
- pe termen scurt	13	20	-7	16	17	-1
Passive	314	321	-7	511	471	40
- Investiții de portofoliu:	0	0	0	0	0	0
- valori mobiliare de natura obligațiunilor	0	0	0	0	0	0
- Împrumuturi și credite pe termen lung	313	320	-7	509	463	46
- Alte pasive:	1	1	0	2	8	-6
- pe termen scurt	1	1	0	2	8	-6
3. Bănci	1 150	1 202	-52	695	449	246
Active	898	718	180	443	196	247
- Investiții de portofoliu:	16	27	-11	47	24	23
- valori mobiliare de natura acțiunilor	16	27	-11	47	24	23
- Investiții directe:	10	0	10	0	12	-12
- ale rezidenților în străinătate	10	0	10	0	12	-12
- participatii la capital	10	0	10	0	12	-12
- Împrumuturi și credite pe termen lung	2	1	1	2	0	2
- Împrumuturi și credite pe termen scurt	122	86	36	60	81	-21
- Numerar și cecuri	5	20	-15	8	15	-7
- Depozite ale rezidenților bancari în străinătate	694	568	126	290	53	237
- Alte active:	49	16	33	36	11	25
- pe termen scurt	49	16	33	36	11	25
Passive	252	484	-232	252	253	-1
- Investiții de portofoliu:	0	13	-13	0	43	-43
- valori mobiliare de natura acțiunilor	0	13	-13	0	43	-43
- Investiții directe:	42	2	40	104	8	96
- Investiții de capital ale nerezidenților în România:	42	2	40	104	8	96
- Participații la capital	42	2	40	73	1	72
- Alte capitaluri	0	0	0	31	7	24
- Împrumuturi și credite pe termen lung	130	315	-185	91	179	-88
- Împrumuturi și credite pe termen scurt	0	17	-17	10	0	10
- Depozite deținute de nerezidenți în România	80	137	-57	47	23	24
4. Alte sectoare	5 159	2 942	2 217	3 430	2 408	1 022
Active	302	247	55	507	509	-2
- Investiții de portofoliu:	16	4	12	1	4	-3
- Valori mobiliare de natura obligațiunilor	16	4	12	0	0	0
- Valori mobiliare de natura acțiunilor	0	0	0	1	4	-3
- Investiții directe:	0	0	0	8	12	-4
- Investiții de capital ale nerezidenților în România:	1	2	-1	8	12	-4
- Participații la capital	1	2	-1	8	12	-4
- Alte capitaluri	0	0	0	0	0	0
- Împrumuturi și credite pe termen lung	8	15	-7	11	7	4
- Împrumuturi și credite pe termen scurt	0	0	0	0	0	0
- Documente de export pe termen lung în curs de decontare	95	57	38	103	87	16
- Documente de export pe termen scurt în curs de decontare	182	169	13	382	398	-16
- Alte active:	0	0	0	2	1	1
- pe termen scurt	0	0	0	2	1	1
Passive	4 857	2 695	2 162	2 923	1 899	1 024
- Investiții directe:	2 010	19	1 991	990	45	945
- Investiții de capital ale nerezidenților în România:	2 010	19	1 991	990	45	945
- Participații la capital	2 010	19	1 991	900	10	890
- Alte capitaluri	0	0	0	90	35	55
- Investiții de portofoliu	478	336	142	165	168	-3
- Valori mobiliare de natura obligațiunilor	187	140	47	58	129	-71
- Valori mobiliare de natura acțiunilor	291	196	95	107	39	68
- Împrumuturi și credite pe termen lung	1 294	686	608	1 160	697	463
- Împrumuturi și credite pe termen scurt	328	447	-119	318	298	20
- Documente de import pe termen lung în curs de decontare	341	449	-108	145	316	-171
- Documente de import pe termen scurt în curs de decontare	395	719	-324	141	354	-213
- Alte pasive:	11	39	-28	4	21	-17
- pe termen scurt	11	39	-28	4	21	-17

REZERVA INTERNAȚIONALĂ BRUTĂ A ROMÂNIEI 1995-1999

(stocuri-sfârșit perioadă)

milioane dolari SUA

	1995	1996	1997	1998	1999
<i>Banca Națională a României</i>	1 380	1 592	3 061	2 299	2 493
- Aur	1 046	1 042	868	924	967
(cantitate în kg)	84	88	94	100	103
- DST	56	4	104	1	10
- valute convertibile	278	547	2 090	1 374	1 516
<i>Bănci comerciale</i>	1 245	1 552	1 610	1 493	1 161
- valute convertibile	1 245	1 552	1 610	1 493	1 161
Rezerva internațională brută	2 625	3 144	4 671	3 792	3 654
din care:					
Rezerva valutară brută	1 579	2 103	3 803	2 867	2 687

POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI 1995-1999

milioane dolari SUA

Sectoare instituționale	1995	1996	1997	1998	1999
I. Autoritate monetară	31	-333	1 306	734	1 614
- active	2 512	2 753	4 089	3 370	3 528
- pasive	2 481	3 086	2 783	2 636	1 914
II. Sector guvernamental	770	699	-219	-180	569
- active	3 133	3 211	3 025	3 178	3 818
- pasive	2 363	2 512	3 244	3 358	3 249
III. Sector bancar	524	269	608	664	394
- active	1 326	1 637	1 726	1 581	1 272
- pasive	802	1 368	1 118	917	878
IV. Sector nebanancar	-1 581	-3 019	-5 122	-7 829	-9 382
- active	1 569	1 483	1 324	1 418	722
- pasive	3 150	4 502	6 446	9 247	10 104
Poziția netă	-256	-2 384	-3 427	-6 611	-6 805
- active	8 540	9 084	10 164	9 547	9 340
- pasive	8 796	11 468	13 591	16 158	16 145

CREANȚELE EXTERNE PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG ALE ROMÂNIEI 1995-1999

(stocuri defalcate pe țări debitoare; sfârșit perioadă)

milioane dolari SUA

Țara	1995	1996	1997	1998	1999
Total devize neconvertibile	2 384 496	2 258 726	2 007 512	2 167 604	2 098 949
Angola	17 661	17 661	17 661	17 661	17 662
Arabia Saudită	286	250	250	250	0
Argentina	224	224	224	224	0
Bangladesh	7 575	1 740	882	253	0
Bulgaria	9 645	9 645	9 645	9 645	0
Canada	5 856	0	0	0	0
Congo	1 444	1 444	1 444	1 444	1 444
China	65 010	45 082	14 744	12 446	11 036
Egipt	48 074	38 800	0	0	0
Filipine	8 886	0	0	0	0
Franța	122	0	0	0	0
Guineea	14 057	14 529	15 015	15 567	15 770
Irak	1 720 780	1 720 535	1 542 144	1 689 300	1 689 300
Iran	2 592	141	0	0	0
Israel	130	0	0	0	0
Libia	43 768	43 768	43 768	43 768	14 900
Maroc	7 613	0	0	0	0
Mozambic	86 752	91 196	98 427	105 253	109 094
Nigeria	10 100	10 103	3 181	1 700	1 700
Pakistan	37 987	0	0	0	0
Peru	12 428	12 429	12 783	12 783	0
RCA	7 692	7 692	7 692	7 693	7 703
Shri Lanka	7 941	5 996	3 150	1 663	0
Siria	48 445	48 445	48 619	48 616	51 646
Somalia	1 654	1 654	1 654	1 654	2 509
Sudan	170 959	171 062	170 025	170 019	170 619
Turcia	26 243	0	0	0	0
Vietnam	0	0	0	11 625	5 020
Zair	0	522	522	522	546
Zambia	15 574	15 574	15 574	15 467	0
Zimbabwe	3 586	0	0	0	0
Alte țări	1 412	234	108	51	0
Total ruble transferabile (mii ruble)	1 362 035	1 519 526	1 544 985	1 553 725	1 560 694
Mongolia	3 050	3 050	3 050	3 050	3 050
Cuba	632 649	771 404	771 404	840 181	840 181
RPD Coreea	8 204	8 204	8 204	8 204	8 204
Vietnam	68 889	69 446	69 944	0	0
Rusia	21 700	21 700	21 700	21 700	21 700
Ucraina	627 543	645 722	670 683	680 590	687 559

CREANȚELE EXTERNE PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG ALE ROMÂNIEI 1995-1999

(stocuri; sfârșit perioadă)

milioane dolari SUA

	1995	1996	1997	1998	1999
Devize convertibile (mil.dolari SUA)	2 385	2 259	2 008	2 168	2 130
-credite guvernamentale	2 021	2 051	1 849	2 012	1 993
-credite comerciale	364	208	159	156	137
Ruble de cont (mil.ruble)	1 340	1 498	1 523	1 532	1 539
-credite guvernamentale	802	830	856	789	1 539
-credite comerciale	538	668	667	743	0
coeficient de transformare)	0,877	0,877	0,877	0,877	0,877
Total credite acordate (mil.dolari SUA)	3 560	3 573	3 344	3 512	3 480
-credite guvernamentale	2 724	2 779	2 600	2 704	3 343
-credite comerciale	836	794	744	808	137

CREANȚELE ȘI ANGAJAMENTELE PE TERMEN SCURT ALE ROMÂNIEI

(stocuri; sfârșit perioadă)

milioane dolari SUA

	1995	1996	1997	1998	1999
Documente de export (incassouri)	255,9	180,6	185,8	187,0	173,7
Acreditiv export	299,8	321,4	226,2	179,3	219,4
Garanții primite	50,9	64,9	59,7	92,1	80,9
Total creanțe	606,6	566,9	471,7	458,4	474,0
Documente import (incassouri)	172,3	474,7	471,3	231,5	159,9
Acreditiv import	545,8	410,0	258,3	150,6	128,1
Garanții emise	96,7	142,6	151,4	178,9	61,2
Total angajamente	814,8	1027,3	881,0	561,0	349,2

SOLDURILE CONTURILOR DE CLIRING ALE ROMÂNIEI ÎN RUBLE TRANSFERABILE

(stocuri; sfârșit perioadă)

milioane ruble transferabile

	1995	1996	1997	1998	1999
TOTAL	59,0	120,3	133,0	135,9	136,7
Bulgaria	19,4	19,5	19,5	19,5	19,5
Ungaria	-20,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Cuba	95,3	95,3	96,1	96,1	96,1
Mongolia	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Polonia	-24,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Rusia	-1,8	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Cehia&Slovia	-34,1	-18,1	-6,4	-6,4	-6,1
Albania	10,3	10,3	10,3	12,3	12,3
Coreea de Nord	14,9	15,4	15,6	16,5	17,0
active	139,9	140,5	141,5	144,4	144,9
pasive	-80,9	-20,2	-8,5	-8,5	-8,2

SOLDURILE CONTURILOR DE CLIRING ȘI COOPERARE ALE ROMÂNIEI ÎN DEVIZE CONVERTIBILE

(stocuri; sfârșit perioadă)

milioane dolari SUA

Țara	1995	1996	1997	1998	1999
TOTAL	132,5	139,1	119,0	118,9	122,3
Iran	43,8	43,5	3,6	4,7	5,2
India	2,0	-0,5	0,1	0,1	0,1
Egipt	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3
Grecia	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2
Coreea de Sud	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Algeria	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Costa Rica	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Albania	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
China	-19,9	-9,9	2,4	0,2	0,2
Moldova	6,4	6,4	4,3	4,3	4,3
Bangladesh	-0,6	-1,4	-3,8	-4,8	3,3
Mozambic	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8
Pakistan	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Sudan	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
CSI	-0,2	-0,2	6,1	6,1	0,0
Bulgaria	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Polonia	-7,3	-7,3	-1,8	-1,4	-0,5
Irak	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Siria	101,3	101,3	101,3	102,9	102,9
Active	162,6	160,5	126,7	127,2	124,9
Pasive	-30,1	-21,4	-7,7	-8,3	-2,6

SOLDURILE CONTURILOR DE CLIRING ALE ROMÂNIEI, 1995-1999

(stocuri; sfârșit perioadă)

	1995	1996	1997	1998	1999
1. Cliring ruble (în mil. ruble de cont)	59,0	120,3	133,0	135,9	136,7
- conturi de active	139,9	140,5	141,5	144,4	144,9
- conturi de pasive	-80,9	-20,2	-8,5	-8,5	-8,2
coeficient de transformare rublă/dolar					
1.a. Cliring ruble (în echiv. mil.dolari SUA)	51,7	105,5	116,6	119,2	119,9
- conturi de active	122,7	123,2	124,1	126,6	127,1
- conturi de pasive	-70,9	-17,7	-7,5	-7,5	-7,2
2. Cliring alte devize (în echiv. mil.dolari SUA)	132,5	139,1	119,0	118,9	122,3
- conturi de active	162,6	160,5	126,7	127,2	124,9
- conturi de pasive	-30,1	-21,4	-7,7	-8,3	-2,6
TOTAL CLIRINGURI (în echiv. mil.dolari SUA)	184,2	244,6	235,6	238,1	242,2
- conturi de active	285,3	283,7	250,8	253,8	252,0
- conturi de pasive	-101,0	-39,1	-15,2	-15,8	-9,8

EVOLUȚIA INDICATORILOR DE ÎNDATORARE EXTERNĂ, 1995-1999

	1995	1996	1997	1998	1999
Datorie externă (DE) - mil.dolari	6 482,0	8 345,0	9 503	9 899	8 915
- termen mediu și lung (TML)	5 482,0	7 209,0	8 584	9 323	8 530
- termen scurt (TS)	1 000,0	1 136,0	918	577	385
PIB - prețuri curente					
- miliarde lei	72 135,5	108 390,9	249 750	368 261	521 736
- curs mediu anual ROL/USD	2 033,3	3 082,6	7 168	8 876	15 333
- milioane dolari	35 477,4	35 162,6	34 843	41 492	34 027
Exportul de bunuri și servicii - mil.dolari (EXP)	9 404,0	9 648,0	9 955	9 519	9 870
Importul de bunuri și servicii - mil.dolari (IMP)	11 306,0	12 503,0	12 349	12 798	11 381
Serviciul datoriei externe - mil.dolari (SDE)	1 736,0	1 590,0	2 582	3 451	3 548
- rate de capital	1 443,0	1 222,0	2 080	2 897	3 040
- rate de dobândă (DOB)	293,0	368,0	502	554	508
Rezerva valutară sistem bancar inclusiv DST- mil.dolari (RV)	1 579,0	2 102,8	3 803	2 867	2 687
Indicatori					
DE/PIB	18,3%	23,7%	27,3%	23,9%	26,2%
TML/PIB	15,5%	20,5%	24,6%	22,5%	25,1%
DE/EXP	68,9%	86,5%	95,5%	104,0%	90,3%
TML/EXP	58,3%	74,7%	86,2%	97,9%	86,4%
SDE/EXP	18,5%	16,5%	25,9%	36,3%	35,9%
SDE/PIB	4,9%	4,5%	7,4%	8,3%	10,4%
SDE/RV	109,9%	75,6%	67,9%	120,3%	132,0%
DOB/EXP	3,1%	3,8%	5,0%	5,8%	5,2%
RV/IMP (luni)	1,7	2,1	3,7	2,7	2,8
TS/DE	15,4%	13,6%	9,7%	5,8%	4,3%
Multilaterale/DE	42,9%	32,6%	34,5%	37,3%	43,1%

PARTICIPAȚII GUVERNAMENTALE LA ORGANISMELE INTERNAȚIONALE

	milioane dolari SUA				
Organisme internaționale	1995	1996	1997	1998	1999
BIRD	30,5	30,5	30,5	30,5	30,5
MIGA	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
CFI	2,4	2,6	2,6	2,6	2,6
BERD	16,8	16,8	16,8	17,6	18,4
BICE	11,7	11,5	10,1	10,7	9,2
BII	16,1	15,8	13,9	14,7	12,7
BANCA MĂRII NEGRE	0,0	0,0	18,2	19	27,5
Total participații	78,7	78,4	93,3	96,3	102,1

**SITUAȚIA CREAȚELOR DIN CREDITE PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG
LA 31 DECEMBRIE 1999**
(pe relația devize neconvertibile)

echivalent mii USD

Denumirea țării	Total creanțe	pe scadențe					pe sectoare instituționale	
		cu scadență depășită	cu scadență nestabilită	cu scadență în 1999	cu scadență în 2000	cu scadență după 2000	credite guvernamentale	credite comerciale
Total	2 129 549	2 064 816	48 663	11 070	2 500	2 500	1 992 757	136 792
din care:								
Angola	17 662	17 662	0	0	0	0	0	17 662
China	11 036	3 149	7 579	308	0	0	11 036	0
Congo	1 444	1 444	0	0	0	0	0	1 444
Guinea	15 770	15 192	227	351	0	0	15 770	0
Irak	1 689 300	1 670 513	18 520	267	0	0	1 689 300	0
Libia	45 500	45 500	0	0	0	0	0	45 500
Mozambic	109 094	101 653	0	7 441	0	0	99 969	9 125
Nigeria	1 700	1 700	0	0	0	0	0	1 700
RCA	7 703	7 703	0	0	0	0	0	7 703
Siria	51 646	26 626	22 337	2 683	0	0	48 617	3 029
Somalia	2 509	2 509	0	0	0	0	335	2 174
Sudan	170 619	170 619	0	0	0	0	122 710	47 909
Vietnam	5 020	0	0	20	2 500	2 500	5 020	0
Zair	546	546	0	0	0	0	0	546

**SITUAȚIA CREAȚELOR DIN CREDITE PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG
LA 31 DECEMBRIE 1999**
(pe relația ruble transferabile)

mii ruble transferabile

Denumirea țării	Total creanțe	pe scadențe					pe sectoare instituționale	
		cu scadență depășită	cu scadență nestabilită	cu scadență în 1998	cu scadență în 1999	cu scadență după 1999	credite guvernamentale	credite comerciale
Total	1 538 993	759 057	755 655	24 281	0	0	1 538 993	0
din care:								
Cuba	840 181	749 349	66 551	24 281	0	0	840 181	0
Mongolia	3 050	1 504	1 546	0	0	0	3 050	0
RPD Coreea	8 204	8 204	0	0	0	0	8 204	0
Rusia	580 158	0	580 158	0	0	0	580 158	0
Ucraina	107 400	0	107 400	0	0	0	107 400	0

POZIȚIA INVESTIȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI LA 31 DECEMBRIE 1999

milioane dolari SUA

Articol	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Modificări din cursuri	Alte ajustări	Stoc la sfârșitul perioadei
Autoritatea Monetară	733,4	845,0	37,3	-1,8	0,0	1 613,8
Active	3 369,8	173,0	37,3	-52,1	0,0	3 528,0
- Investiții de portofoliu	1 070,6	0,0	0,0	-35,5	0,0	1 035,1
- Valori mobiliare						
de natura acțiunilor	1 070,6	0,0	0,0	-35,5	0,0	1 035,1
- Valori mobiliare						
de natura obligațiunilor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Împrumuturi și credite TML	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Împrumuturi și credite TS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Numerar și cecuri	0,1	0,0	0,0	0,5	0,0	0,6
- Depozite deținute în străinătate	1 373,6	159,0	0,0	-17,1	0,0	1 515,6
- Alte active	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- pe termen mediu și lung	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- pe termen scurt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- DST	1,2	9,0	0,0	-0,1	0,0	10,1
- Aur monetar	924,3	5,0	37,3	0,0	0,0	966,6
Pasive	2 636,4	-672,0	0,0	-50,3	0,0	1 914,1
- Investiții de portofoliu	995,8	-678,0	0,0	-1,5	0,0	316,2
- Valori mobiliare						
de natura obligațiunilor	995,8	-678,0	0,0	-1,5	0,0	316,2
- Împrumuturi și credite TML	579,8	-108,0	0,0	-13,3	0,0	458,5
din care:						
- împrumuturi de la FMI	538,6	-67,0	0,0	-13,1	0,0	458,5
- Împrumuturi și credite						
pe termen scurt	0,0	114,0	0,0	0,0	0,0	114,0
- Numerar și cecuri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Depozite deținute în străinătate	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Alte pasive	1 060,9	0,0	0,0	-35,5	0,0	1 025,4
- pe termen mediu și lung	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- pe termen scurt	1 060,9	0,0	0,0	-35,5	0,0	1 025,4
Sectorul guvernamental	-199,0	-34,0	0,0	132,9	650,0	549,9
Active	3 158,5	6,0	0,0	-15,6	650,0	3 798,9
- Investiții de portofoliu	96,3	11,0	0,0	-5,2	0,0	102,1
- Valori mobiliare						
de natura acțiunilor	96,3	11,0	0,0	-5,2	0,0	102,1
- Valori mobiliare						
de natura obligațiunilor						
- Împrumuturi și credite TML	2 703,6	-6,0	0,0	-5,1	650,0	3 342,5
- Împrumuturi și credite TS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Documente de export TML						
în curs de decontare	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Documente de export TS						
în curs de decontare	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Numerar și cecuri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Depozite deținute în străinătate	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Alte active	358,6	1,0	0,0	-5,3	0,0	354,3
- pe termen mediu și lung	101,0	0,0	0,0	-0,7	0,0	100,3
- pe termen scurt	257,6	1,0	0,0	-4,6	0,0	254,0
Pasive	3 357,5	40,0	0,0	-148,5	0,0	3 249,0
- Investiții de portofoliu	395,0	0,0	0,0	-50,1	0,0	344,9
- Valori mobiliare						
de natura acțiunilor	37,2	0,0	0,0	-0,3	0,0	36,9
- Valori mobiliare						
de natura obligațiunilor	357,8	0,0	0,0	-49,8	0,0	308,0
- Împrumuturi și credite TML	2 946,7	46,0	0,0	-98,4	0,0	2 894,3
- Împrumuturi și credite TS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Documente de export TML						
în curs de decontare	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Documente de export TS						
în curs de decontare	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Numerar și cecuri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Alte pasive	15,8	-6,0	0,0	0,0	0,0	9,8
- pe termen mediu și lung	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- pe termen scurt	15,8	-6,0	0,0	0,0	0,0	9,8

(continuare)

Articol	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din preturi	Modificări din cursuri	Alte ajustări	Stoc la sfârșitul perioadei
Sector bancar	664,1	-246,0	0,0	-24,0	0,0	394,2
Active	1 580,7	-247,0	0,0	-61,4	0,0	1 272,3
- Investiții de portofoliu	23,0	-23,0	0,0	3,7	0,0	3,7
- Valori mobiliare						
de natura acțiunilor	23,0	-23,0	0,0	3,7	0,0	3,7
de natura obligațiunilor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Investiții directe în străinătate	86,1	12,0	0,0	-7,5	0,0	90,6
- participații la capital	86,1	12,0	0,0	-7,5	0,0	90,6
- câștiguri reinvestite	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- alte capitaluri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Împrumuturi și credite TML	2,0	-2,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Împrumuturi și credite TS	0,0	21,0	0,0	0,0	0,0	21,0
- Numerar și cecuri	64,0	7,0	0,0	1,0	0,0	72,0
- Depozite deținute în străinătate	1 342,4	-237,0	0,0	-53,2	0,0	1 052,2
- Alte active	63,2	-25,0	0,0	-5,4	0,0	32,8
- pe termen mediu și lung	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- pe termen scurt	63,2	-25,0	0,0	-5,4	0,0	32,8
Pasive	916,6	-1,0	0,0	-37,4	0,0	878,2
- Investiții de portofoliu	74,2	-43,0	0,0	5,5	0,0	36,7
- Valori mobiliare						
de natura acțiunilor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
de natura obligațiunilor	74,2	-43,0	0,0	5,5	0,0	36,7
- Investiții directe în străinătate	162,8	96,0	0,0	-0,5	0,0	258,3
- participații la capital	143,5	72,0	0,0	0,0	0,0	215,5
- câștiguri reinvestite	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- alte capitaluri	19,3	24,0	0,0	-0,5	0,0	42,8
- Împrumuturi și credite TML	491,3	-88,0	0,0	-41,5	0,0	361,8
- Împrumuturi și credite TS	15,4	10,0	0,0	-1,2	0,0	24,2
- Numerar și cecuri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Depozite deținute în străinătate	172,9	24,0	0,0	0,3	0,0	197,2
- Alte pasive	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- pe termen mediu și lung	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- pe termen scurt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sector nebanca	-7 829,1	-1 022,0	0,0	156,3	-656,8	-9 351,5
Active	1 418,1	2,0	0,0	-17,9	-650,0	752,2
- Investiții de portofoliu	4,0	3,0	0,0	0,0	0,0	7,0
- Valori mobiliare						
de natura acțiunilor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
de natura obligațiunilor	4,0	3,0	0,0	0,0	0,0	7,0
- Investiții directe în străinătate	32,4	4,0	0,0	-1,0	0,0	35,4
- participații la capital	32,4	4,0	0,0	-1,0	0,0	35,4
- câștiguri reinvestite	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- alte capitaluri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Împrumuturi și credite TML	807,6	-4,0	0,0	-16,8	-650,0	136,8
- Împrumuturi și credite TS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Documente de export TML în curs de decontare	50,0	-16,0	0,0	0,0	0,0	34,0
- Documente de export TS în curs de decontare	458,5	16,0	0,0	-0,6	0,0	473,9
- Numerar și cecuri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Depozite deținute în străinătate	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Alte active	65,6	-1,0	0,0	0,5	0,0	65,1
- pe termen mediu și lung	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- pe termen scurt	65,6	-1,0	0,0	0,5	0,0	65,1
Pasive	9 247,2	1 024,0	0,0	-174,2	6,8	10 103,7
- Investiții de portofoliu	828,7	-3,0	0,0	-2,1	6,8	830,3
- Valori mobiliare						
de natura acțiunilor	361,0	68,0	0,0	0,0	0,0	429,0
de natura obligațiunilor	467,7	-71,0	0,0	-2,1	6,8	401,3
- Investiții directe în străinătate	4 255,1	945,0	0,0	-2,7	0,0	5 197,4
- participații la capital	4 191,6	890,0	0,0	0,0	0,0	5 081,6
- câștiguri reinvestite	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- alte capitaluri	63,5	55,0	0,0	-2,7	0,0	115,8
- Împrumuturi și credite TML	3 362,8	463,0	0,0	-170,3	0,0	3 655,6
- Împrumuturi și credite TS	15,0	20,0	0,0	0,0	0,0	35,0
- Documente de import TML în curs de decontare	184,0	-171,0	0,0	0,0	0,0	13,0
- Documente de import TS în curs de decontare	561,0	-213,0	0,0	1,1	0,0	349,1
- Numerar și cecuri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Alte pasive	40,6	-17,0	0,0	-0,3	0,0	23,3
- pe termen mediu și lung	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- pe termen scurt	40,6	-17,0	0,0	-0,3	0,0	23,3